

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

*Пилотиране на виртуални практически обучения за ПОО в
областта на кулинарните изкуства*

ПРОТОКОЛ И РЪКОВОДСТВО

за обучители и фирмени наставници в областта на
кулинарните изкуства
за провеждане на онлайн курсове за практическо
професионално образование и обучение (ПОО)

Съдържание

Протокол и ръководство за обучители и фирмени наставници в областта на кулинарните изкуства за провеждане на онлайн курсове за практическо обучение в областта на ПОО	1
Списък на абривиатурите.....	3
ПРЕДГОВОР	4
Контекст на проекта	4
Методология на изследователска и развойна дейност.....	5
Цел на протокола и ръководството:	6
ПРОТОКОЛ	7
1. Проектиране и структуриране на курса	8
2. Създаване на онлайн учебна среда	15
3. Провеждане на онлайн базирано практическо обучение	23
4. Оценка и анализ на обучението.....	27
РЪКОВОДСТВО	35
1. Наръчник за прилагане на платформата VET@HOME в реални процеси на обучение	35
1.1. Техническо описание и обяснение на платформата VET@HOME: компоненти, процеси, роли	35
1.2. Практически указания за използването на платформата за електронно обучение VET@HOME за провеждане на практическо обучение по професията "Готвач".....	50
2. Педагогически стратегии за провеждане на онлайн практическо обучение	72
2.1. Структуриране на онлайн практическо обучение	74
2.2. Подпомагане на успешното обучение	91
3. Трудности и предложени решения за преодоляването им	95
4. Иновации и добри практики при провеждането на виртуално практическо обучение в дистанционно/смесено обучение.....	99
5. Заключение	104

Списък на абривиатурите

AVETAЕ (ASOO/AVITAE)	Национална агенция за професионално образование и обучение (ПОО) на Хърватия / Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
ECVET	Европейска система за кредити в професионалното образование и обучение
EQAVET	Европейската референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение (ПОО)
ЕС	Европейски съюз
Cedefop	Европейски център за развитие на професионалното обучение / European Centre for the Development of Vocational Training
УЦЖ	Учене през целия живот
LMS	Система за мениджмънт в обучението ¹ / Learning Management System
R&D	Изследователска и развойна дейност / Research and Development
ПОО	Професионално образование и обучение
VET@HOME	Проект "Пилотиране на виртуални практически обучения за ПОО в областта на кулинарните изкуства", Реф. No. 2020-1-BG01-KA226-VET-095185
РП	Резултат от проекта
РУ	Резултати от ученето
OER	Отворени образователни ресурси (OER)

Това произведение е лицензирано под Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

@ Copyright 2023 The VET@HOME Project Partners

¹

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D0%B7%D0%B0_%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

ПРЕДГОВОР

Този документ (Протокол и Ръководство) е разработен в рамките на проект **“VET@HOME - Piloting Virtual Practical Trainings for Culinary Arts VET”**, Пилотиране на виртуални практически обучения за Професионално образование и обучение (ПОО) в областта на кулинарните изкуства”, реф. № 2020-1-BG01-KA226-VET-095185, финансиран от програма "Еразъм+", ключово действие: Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики.

Разработването на **Протокола и Ръководството** е ключов етап от проекта VET@HOME, който има за **цел** да засили способността на институциите за ПОО да предоставят висококачествено, приобщаващо цифрово образование в областта на кулинарните изкуства, адаптирано към стандартите за работа в хранително-вкусовата промишленост след пандемията от COVID-19.

Контекст на проекта

Проектът **VET@HOME** има за цел да създаде и пилотира модел на стандартна учебна програма, базирана на учебни единици (модули), за **виртуални курсове за практическо обучение** (учебна практика) в рамките на ПОО по професията **"Готвач"**.

В търсене на решения, които ще позволят поддържането на професионалното обучение при екстремни обстоятелства (като тези, предизвикани от пандемията COVID-19), проектът предлага нов подход към провеждането на **курсове за практическо обучение**, водещи до придобиване на (частична) квалификация, които са адаптирани към дистанционното и смесеното обучение, използването на алтернативна среда за учене (като материално-техническа база/МТБ) и новите оперативни условия в сектора на хранително-вкусовата промишленост в ЕС.

Пандемията от COVID-19 принуди доставчиците на ПОО по целия свят да адаптират своето присъствено обучение към дистанционно такова, основно провеждано онлайн. В повечето случаи, тази промяна беше наложена като извънредна мярка, а не в резултат на направени предварителни изследвания, тестове и анализи, поради което методологията и качеството на онлайн обучението пострадаха. Това беше още по-трудно, когато ставаше въпрос за практическо ПОО за професии, изискващи личен физически практически опит (като професиите в областта на кулинарните изкуства, какъвто е случаят с готвачите). Поради липсата на разработени насоки или процедури, които да бъдат следвани от преподавателите, наставниците и ръководителите в институциите за ПОО като цяло, провеждането на практическите занятия или сесии беше разпокъсано, хаотично и много институции или прекъсваха обученията, или правеха компромиси с качеството им. В редките случаи, когато доставчиците на ПОО успяваха да продължат практическото обучение, те прилагаха някои решения, породени от кризисната ситуация, които не бяха структурирани и поставяха под въпрос постиженията и учебните резултати.

В отговор на тези трудности проектът VET@HOME се фокусира върху тези недостатъци, като предлага **ПРОТОКОЛ** и **РЪКОВОДСТВО** за обучители и фирмени наставници в областта на кулинарните изкуства за провеждане на онлайн курсове за практическо професионално образование и обучение, чиято цел е да осигури стандарт и методология за предоставяне на висококачествено ПОО с помощта на цифрови инструменти.

Освен това, проектът VET@HOME разработва онлайн платформа за **виртуално провеждане на курсове за практическо обучение** и придобиване на частична

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

квалификация (част от професия) по професията "Готвач", която е достъпна на уебсайта на проекта. Петте пилотни курса, които са качени в платформата, са структурирани, съгласно специално разработен модел на учебна програма, базирана на учебни единици (модули), адаптирана за дистанционно, изцяло или частично ръководено от преподавател обучение, а също така и за самостоятелно учене. В тази връзка с това, ръководството съдържа и **описание на платформата за електронно обучение VET@HOME** и **указания** как да се управляват и използват наличните там ресурси.

Настоящият документ се състои от две основни глави:

Протокол

Протоколът предлага модел на процедура (правила) за структуриране и провеждане на курс за професионално практическо обучение във виртуална среда, с акцент върху професии, свързани с кулинарните изкуства, и по-специално професията "готвач".

Той очертава последователността на учебните компоненти на курса и основните изисквания за тяхното предоставяне в дистанционна форма - като място, оборудване, технология, средства за обмен на информация между обучители и обучаеми, методики, които ще се използват, оценка на обучението, оценка на резултатите (обучаеми, обучители и обучаваща организация) и т.н., както и разпределението на учебните дейности в рамките на определен период от време.

Ръководство

Ръководството предлага практически инструкции, които помагат на обучителите и инструкторите да работят във виртуална среда (и по-специално платформата, създадена по проект VET@HOME), да ръководят обучаемите от разстояние/онлайн, както и да оценяват представянето на обучаемите. Освен че е ръководство за това как да се прилагат платформата и ресурсите на VET@HOME в реалния процес на обучение, Резултат от проекта 3 (РП3) се стреми да разработи и допълнителни идеи за въвеждане на иновации, които се основават на интерактивно обучение, както и по-обща насоки за това как да се използват и комбинират онлайн ресурсите, как да се структурира учебното съдържание и как да се ориентира обучението към обучаемите. С помощта на цифровите технологии ролята на преподавателите и обучителите вече не се състои толкова в това да предоставят информация, а да подпомагат тълкуването на информацията.

Методология на изследването и разработване на документа

За създаването на Протокола и Ръководството беше възприета специфична методология. Всички партньори по проекта съвместно разработиха и приеха методологията за: провеждане на изследванията и разработване на отделните части от документа, дизайна и структурата на крайния продукт и ангажираха експерти, които да се присъединят към международната работна група, която проведе кабинетно и теренно проучване сред обучителите в областта на ПОО във всяка страна партньор, за да идентифицира основните трудности в процеса на обучение, възникнали по време на периода на изолация (локдаун режимите, предизвикани от пандемията от COVID-19). В процеса на интервюиране на ключовите заинтересовани страни, които ще използват настоящия продукт – преподавателите в ПОО, наставниците и ръководителите на доставчици на ПОО - партньорите в 5-те държави по проекта събраха и разгледаха повече от 100 въпросника. Беше направен допълнителен анализ на уроците, извлечени от кабинетното проучване и въпросниците, констатациите бяха обсъдени между партньорите, за да се осигурят адекватни сравнения между страните и да се повиши приложимостта на резултата към всички национални контексти, и след

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

като разпределиха помежду си задачите и отделните части, пристъпиха към разработване на съдържанието на Протокола и Ръководството.

Съответно, всички партньори по проекта допринесоха за разработването на настоящия документ, както следва:

Партньори по проекта:

- Международен Колеж ООД (МК), България
- Formacion Y Asesores En Seleccion Y Empleo, SL (FASE), Испания
- Proandi Consultores Asociados LDA (Proandi), Португалия
- Zdruzenie Institut Za Razvoj Na Zaednicata (CDI), Република Северна Македония
- Национална агенция за професионално образование и обучение на Хърватия / Agencija Za Strukovno Obrazovanje I Obrazovanje Odraslih (ASOO/AVITAE), Хърватия
- Линтик ЕООД, България

Цел на протокола и ръководството:

Настоящият документ представлява третия ключов резултат от проект VET@HOME (РПЗ) и като протокол и ръководство има за цел да предостави стандарт и методология за предоставяне на висококачествено ПОО с помощта на цифрови (дигитални) инструменти. Той ще предостави на преподавателите и учителите в областта на ПОО насоки за това как да провеждат виртуално обучение и как да адаптират дейностите и съдържанието на присъственото обучение в към провеждане онлайн в дистанционен режим, като същевременно запазват качеството и стойността на обучението за изграждане на умения. Крайната цел е да се подпомогнат и обучат преподавателите, инструкторите и ръководителите, да се изградят правила и умения за ефективно използване на цифровите ресурси в ПОО и да се гарантира готовността им да се включат в цифровото обучение, като се предложат адаптирани към новите изисквания модели на преподаване и учене, които използват по най-добрия начин дигиталните ресурси и инструменти.

Съответно, както бе споменато по-горе, **основните ползватели** на настоящите протокол и ръководство ще бъдат **доставчиците на ПОО** (вкл. учители, фирмени наставници и администратори на учебни институции и организации), които предлагат квалификация по професии в областта на кулинарните изкуства (и не само).

ПРОТОКОЛ

Протоколът е разработен въз основа на проучване и анализ на най-добрите практики, приложени в отговор на извънредната ситуация по време на пандемията от COVID-19 от доставчиците на ПОО и преподавателите, с цел непрекъсване на практическото ПОО в областта на кулинарните изкуства. Бяха разгледани случаи и добри практики от всички 5 държави, участващи в проекта, за да ни помогнат да представим тук структурирани готови начини (сценарии за действие) за това как да действаме в други критични ситуации или с цел да осигурим устойчиви възможности за ПОО на потенциални обучаеми, които по различни причини са възпрепятствани да посещават учебните заведения.

Този протокол представлява писмен план, който определя процедурите, които трябва да се спазват при провеждането на практически курс за обучение във виртуална среда, с акцент върху професиите в областта на кулинарните изкуства, по-специално "готвач". Чрез него, партньорите целят да очертаят най-важните правила и стъпки, които всеки учител/обучител, който провежда онлайн практическо обучение по кулинарни изкуства, следва да прилага, за да извлече максимална полза от всеки обучителен курс.

Така че в него ще бъдат описани подробно изискванията и стандартите за изпълнение на дейностите, които трябва да бъдат спазени, за да бъде успешен онлайн курсът за обучение, като се опише "кой" "какво" прави, "кога" го прави, "къде" и "как".

Кой

главните действащи лица

- учителите/обучителите в ПОО и техните ученици/обучаеми.

Какво засяга

онлайн "обучение по кулинарни изкуства"

- курсове за готвачи и други подобни професионални обучения в областта на кулинарните изкуства

Кога

времето/продължителността на провеждане на курса

- разпределение на учебните дейности в рамките на определен период от време

Къде

онлайн средата на курса и домашната среда на ученика

- учебните компоненти на курса

Как

процедурите за структуриране и провеждане на обучителния курс

- използване на място, оборудване, технологии, средства за комуникация между обучители и обучаеми и др.
- как да се процедира: необходимите стъпки/етапи, които трябва да се следват

Модел на процедура (правила) за структуриране и провеждане на курс за професионално практическо обучение във виртуална среда с акцент върху кулинарните изкуства, по-специално професията "готвач"

1. Проектиране и структуриране на курса

Проектирането и структурирането на курс за професионално практическо обучение във виртуална среда само по себе си е предизвикателство, а когато става въпрос за професии като професията "готвач", то е още по-сложно, като се има предвид значителният практически опит, необходим за работа като такъв в реалния бизнес след завършване на обучението/образованието. Следователно, ресурсите, необходими за организирането и провеждането на практическото обучение по кулинарни изкуства, са сериозни и много специфични (оборудвана учебна кухня с необходимите машини, специални инструменти и уреди, хранителни продукти и т.н.), като голяма част от тях могат да бъдат заменени с алтернативи (при необходимост и в извънредни случаи), които могат да бъдат намерени в повечето домашни кухни в днешно време.

Отчитайки това, проект VET@HOME, и този протокол в частност, предлагат подход за използване на наличните ресурси в екстремни ситуации и прехвърляне на практическото обучение в онлайн среда, като се следва просто ръководство стъпка по стъпка. Разбира се, това прехвърляне не се извършва без да бъде отчетена съответната цена, поради което, по-нататък в ръководството ще бъдат посочени потенциалните предизвикателства, заедно с готови решения как да бъдат преодоляни.

В следващите страници ще предложим стъпка по стъпка процедура, която да се следва в процеса на проектиране, структуриране и осъществяване на курс за професионално практическо обучение във виртуална среда.

Подгответе си домашното

Като всяка нова инициатива, така и проектирането и разработването на нов курс, обикновено започва с предварителна фаза на проучване и подготовка. В тази първа фаза трябва да си отговорим на въпроса "Кой може да проектира и разработва даден курс?". Няколко са участниците, които могат да поемат тази роля на разработчик, сред тях са органите за ПОО (в качеството им на орган за мониторинг и разработване на политики), доставчиците на ПОО - професионални училища, центрове за професионално обучение (ЦПО), институти за обучение на възрастни и т.н.; експерти по ПОО и разработчици на учебни програми и др. Всички те трябва да назначат лице или екип, който да изпълни тази задача. Дали да сте учител/преподавател в такава организация, на когото е възложено проектирането и разработването на нов курс, или сте част от този екип, следващите стъпки ще ви бъдат полезни, за да свършите работата си.

Преди да започнете да съставяте програмата на курса, трябва да сте наясно с контекста, в който ще се провежда обучението. В този смисъл трябва да си изясните какви са възможностите и ограниченията (рамката, в която ще се провежда курсът) и наличните/необходимите ресурси за него. Ето списък със задачи, които могат да ви ориентират при подготовката за разработване на курса:

1. Обсъдете с ръководството на институцията какъв е желаният резултат от вашата работа - да разработите курс, който е подходящ за дистанционно предоставяне на практическо обучение по определена професия (напр. готвач или еквивалентна) за ученици/възрастни обучаеми. Консултирайте с тях желаното

- ниво на квалификация, планираната продължителност, потенциалните обстоятелства, при които ще се провежда курсът, и др.
2. Проверете приложимата нормативна уредба (закопи, наредби, правилници, други приложими документи), която се отнася до избраната форма на курса - има ли задължителни параметри, които трябва да вземете предвид (като минимална продължителност/хорарум, задължителни изисквания към обучаемите, преподавателите, инструкторите, материалната база, съдържанието на курса и т.н.); има ли ограничения или забрани (като задължителни форми/начин на провеждане на обучението и/или изпитни процедури и т.н.).
 3. Анализирайте наличните ресурси - направете списък на всички налични ресурси, които могат да бъдат използвани в този курс. Помислете за всички видове ресурси: технологични (налични платформи за електронно обучение, технологична поддръжка, капацитет за разработване и поддръжане на ново технологично решение и т.н.); човешки (налични учители, преподаватели по професионална подготовка, фирмени наставници, администратори и т.н., които могат да подпомогнат процеса на обучение); материални (налични учебни съоръжения за демонстрации, специализирано оборудване, необходимо за обучение по професията, сключени договори с фирми за практическо обучение в бизнеса и т.н.); интелектуални (разработени или достъпни цифрови учебни ресурси за същата професия или същите теми от подобни курсове), други. Най-добре ще бъде, ако новият курс може да бъде разработен, в съответствие с тях и няма да са необходими допълнителни инвестиции, но дори и това да не е възможно, поне ще можете да планирате и да търсите възможности за надграждане на съществуващите или придобиване на нови/допълнителни такива.
 4. Обсъждане с колеги (в или извън институцията) на възможни решения, които са били приложени преди, и резултатите от тях (педагогически, технологични, организационни и др.). Това ще даде различна гледна точка и идеи, както и ще елиминира възможността за дублиране на усилията, в случай че някои от идеите вече са били изпробвани в практиката.

Свършете си работата

След като в предишния етап сте създали рамката за проектиране и разработване на курса, тук трябва да се съсредоточите върху дизайна на обучението. Това ще изисква от вас да поставите всички свои мисли и идеи "на хартия" и да ги организирате в подходяща форма. Говорейки за формата, тук бихме искали да уточним, че в проекта VET@HOME сме фокусирани върху професионалното образование и обучение и резултатите, които разработваме, се основават на разбирането, че процесът на обучение се ръководи от документи. Такива документи са държавните образователни стандарти (ДОС), националните рамкови програми (НРП), учебните планове и учебните програми. За да разграничим разликата между горепосочените, тук приемаме, че: „Учебният план обхваща цялостното съдържание, както е предвидено от образователния орган за определена професия и/или специалност, и се реализира в определен период от време (напр. учебна година/срок и т.н.).“ Докато учебната програма обяснява по-детайлно една част от това съдържание (например една или няколко теми или уроци), които ще се преподават по определен предмет или дисциплина в рамките на този конкретен курс.”ⁱⁱ

Съответно, в контекста на проекта VET@HOME, когато говорим за проектиране и разработване/структуриране на курс, ние се стремим да съставим **учебна програма** за този конкретен курс. Това е така, защото проектът пилотира учебна програма за виртуално предоставяне на ПОО за частична квалификация (част от професия) и няма

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

амбицията да предостави пълен учебен план за професията "Готвач" (който в България се разработва от доставчика на ПОО, в съответствие с НРП и ДОС, и се лицензира от Националната агенция за професионално образование и обучение или Министерство на образованието и науката). Естествено, задачата може да се разшири до създаване на учебен план за професионално образование/обучение по дадена професия, поради което терминът се използва и тук в някои случаи, като под това следва да се разбира структуриран план, който има за цел да организира правилните взаимоотношения между преподавателите/инструкторите и учениците/обучаемите, да определи желаните резултати от обучението, учебното съдържание, методиките на преподаване и учене, формите на провеждане, както и отговорностите и изискванията на двете страни.

Има няколко параметъра, свързани с провеждането на всяко онлайн професионално обучение, които са извън възможностите на преподавателя/обучителя, или дори на изготвилния учебната програма, да повлияе и/или да промени. Сред тях са изискванията и ограниченията, наложени от съществуващото законодателство, което определя рамките, правилата и процедурите за организацията и осъществяването на ПОО като цяло, и тези норми не трябва да се нарушават, за да се гарантира допустимостта на курса и обучението.

Така че трябва да започнете **да разработвате курса** в рамките на своите възможности (ограниченията, наложени от законодателството) и да определите задължителните параметри на обучението:

Стъпка 1: Определете идентичността на вашия курс

Вашият курс трябва да има идентичност или да бъде определен и представен с основните си параметри. Ето с какво трябва да започнете:

1. Дайте на курса заглавие (име), което най-добре отразява неговото съдържание и цел и е достатъчно ясно, за да бъде разбрано от потенциалните обучаеми, както и да отговаря на изискванията за по-нататъшно сертифициране (ако курсът попада в списъка с професии и/или специалности и има такава възможност за неговото признаване като ПОО).
2. Определяне на нивото на квалификация - за посочване на конкретното ниво могат да се използват националните и европейските квалификационни рамки.
3. Планирайте минималната/максималната обща продължителност на курса (период) и/или хорариум (в учебни часове).

Стъпка 2: Определете резултатите от ученето

Основната стъпка, която трябва да се изпълни, е да се определят **резултатите от ученето** за всеки отделен модул (ако има такъв) или за целия курс, ако той се разглежда като един модул (напр. един предмет, дисциплина и т.н.).

В този момент е важно да се подчертае значението на съгласуваността при разработването на курса, което означава, че дефинираните резултати от ученето, оценяването им и избраните учебни дейности трябва да са взаимосвързани. Това е така, защото трите ключови елемента при проектирането и разработването на курса, а именно:

- учебни цели, резултати и задачи;
- оценяване и обратна връзка;
- стратегии за преподаване, учебни дейности и ресурси,

трябва да се разглеждат заедно като три части на балансиран триъгълник, който има за цел да предостави на обучаемите най-добрите възможности за учене. Ето някои насоки как да се осигури съгласуваност между тях:

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Резултати от ученето (РУ): Добре дефинираните РУ ще служат за насока при избора и разработването на учебни дейности и оценяването. Добрият РУ съдържа глагол, който може да насочи избора или създаването на дейности, с които учениците трябва да се ангажират, за да постигнат резултата.

Оценяване: избраните методи и дейности по са в съответствие с изискванията, когато са в състояние оценяват дали даден ученик може да постигне конкретния резултат или не. Същият глагол като в РУ може да се използва за насочване на избора или създаването на критерии за оценка, които могат да измерят колко добре учениците са постигнали резултата и да спомогнат за подходяща обратна връзка.

Дейности: дейностите и ресурсите са съгласувани, когато предоставят на обучаемите най-добрата възможност да научат това, което е посочено в РУ като очаквани резултати.

Гарантиране на съгласуваност: много е важно учебните дейности, включително практикуването на умения, да съответстват на резултатите от ученето, а оценяването да измерва знанията и ученията на обучаемите. След като прегледате курса, може да установите, че има дейност или елемент на оценяване, които не са съгласувани с РУ. В такъв случай е необходимо да се промени дейността или елемента на оценка, за да отразява резултата, или да се преразгледа самият резултат.

Пример

Ето един пример за връзката между тези три компонента, които си влияят взаимно, в контекста на проекта VET@HOME:

- *Резултатът от ученето или целта на урока е да се обяснят и демонстрират принципите и процедурите на *Mise en Place*.*
- *Учебната дейност, заложена в урока, е да се очертаят и демонстрират от преподавател факторите, които трябва да се вземат предвид (какво ще се приготвя в кухнята - рецепта, използвани техники и инструменти, необходими продукти и съставки, правила и процедури за безопасност, които трябва да се прилагат при подготовката на работната станцията, и т.н.), да се обяснят стъпките, които трябва да се изпълнят (задачи за предварителна подготовка), и да се визуализират резултатите, които трябва да се получат ("подготовка на станцията"). След това, същите дейности се изпълняват самостоятелно от обучаемия под надзора на преподавател, докато бъдат усвоени уменията, предвидени в РУ;*
- *Оценяването на този урок е под формата на (практически) изпит, който изисква от учениците/обучаемите да подготвят работно място в съответствие с принципите на *Mise en Place* - чрез установена онлайн връзка в реално време с изпитната комисия.*

Друга стъпка, която трябва да направите, преди да започнете да пишете РУ, е да прегледате информацията за целите на курса и аудиторията (потенциални и бъдещи ученици/обучаеми) от етапа на анализ и да напишете свързаните с тях резултати от ученето. Има много свободно достъпни източници, в които се обсъжда съставянето на РУ, така че ви предлагаме да проучите литературата по темата и тук няма да се спираме по-подробно.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Стъпка 3: Определяне на структурата на курса

Като използвате резултатите от ученето и информацията от етапа на анализ, определете как искате да организирате и структурирате различните части от информацията и да подредите съдържанието на обучението. В този случай, обикновено съдържанието преминава от основни и общи концепции към по-сложни и специфични идеи. Организацията на съдържанието може да се основава на тема или на свързани концепции, проблеми и въпроси. Някои примери за различни подходи за организиране на съдържанието са:

- Организирайте съдържанието по времеви рамки - например: по седмици, по месеци, по семестри и т.н. След това можете да планирате набор от резултати от ученето за всяка времева рамка/период.
- Разделете съдържанието на уроци и модули с планирани резултати от ученето за всеки урок или модул (каквото е случаят с курсовете VET@HOME).

Важно е съдържанието на курса и дейностите да бъдат структурирани по такъв начин, че обучаемите да разбират и следват връзките между отделните части на съдържанието, което означава, че те ще придобият това, което им е необходимо, за да могат да затвърдят вече наученото, да преминат към по-сложни задачи и да натрупат знания и опит, които да им позволят да преминат към следващите резултати от ученето.

След като определите елементите на структурата (периоди, единици, модули и т.н.), обърнете внимание на представянето на курса. Ще бъде разумно да включите някои общи или напътстващи насоки за учащите, за да могат да следват структурата по начина, по който сте го организирали - например направете кратко резюме за всяка седмица/урок/модул, което да служи като карта за учащите, докато преминават през материалите, и включете информацията като: въведение, резултати от ученето, четива и ресурси, теми за седмицата/модула и учебни дейности и т.н.

Стъпка 4: Определяне на оценяването и обратната връзка

Важно е да помислите за оценяването, анализа и обратната връзка още в началото на етапа на проектиране, тъй като това ще ви помогне да определите стратегиите за преподаване, учебните дейности и учебните материали и ресурси, след като определите основното оценяване за курса. Съществува голяма вероятност обучаемите в онлайн курсове да потърсят информация за оценяването и обратната връзка още в самото начало на курса. Ето защо, е препоръчително да съобщите подробности относно оценяването достатъчно рано, като използвате описания на всеки елемент за оценяване, бележки и съобщения, таблици и графици за оценяване и др.

Съществуват много възможни форми и инструменти за оценяване и предоставяне на обратна връзка на обучаемите относно тяхното представяне. Нямаме намерение да ги изброяваме всички, но ще се спрем на тези, които са подходящи за дистанционен режим на обучение чрез онлайн обучение.

Когато започвате да мислите за видовете оценяване, първо вземете предвид начина, по който обучаемите биха могли да докажат, че са постигнали целите на обучението. В случай на онлайн обучение можете да разгледате:

- Задания
- Проекти

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

- Презентации
- Тестове, изпити и др.

Когато изберете подходящите методи и инструменти за оценяване, в съответствие със съдържанието на курса и РУ, анализирайте всеки от тях, за да определите дали ще работи, какви умения и компетентности ще ви позволи да оцените, има ли други методи, които могат да дадат по-точни резултати или да осигурят по-дълбоко разбиране на представянето на обучаемите.

Освен това трябва да помислите за ресурсите, необходими за осъществяване на процеса на оценяване - какво ще е необходимо, за да се събере и обработи информацията, кои инструменти са по-подходящи, какви технологии могат да се използват и т.н.

Пример: В случая с VET@HOME беше разработена и създадена автономна система за управление на обучението, която поддържа различни възможности за проверка и оценяване на студентите, включително: раздели за задачи (с възможност за предаване на работата на преподавателя в определен срок); инструменти за онлайн тестове (различни видове тестове - прости, динамични и др.) и др. Други възможни технологии включват: рубрики, бележници за оценки и др.

Друг аспект, който трябва да бъде разгледан тук, е как инструкторът ще предостави обратна връзка на ученика относно неговото/нейното представяне. Примерите включват: автоматична или ръчно предоставена обратна връзка чрез инструмента за онлайн тестове; коментари, предоставени в отговор на представените задачи (чрез платформата), писмена или аудио запис на обратната връзка за задачите и др.

Стъпка 5: Избор/проектиране на обучителни стратегии и учебни дейности

Следващата стъпка е насочена към интегриране на стратегиите за обучение в структурата на курса и по този начин определяне на методите и учебните дейности, разработени, подредени и използвани специално за този курс, с цел да се увеличи способността на обучаемите да учат. В случая на онлайн курс обучителната стратегия вероятно ще включва следното:

- Въведение в курса - обяснение на структурата на курса и необходимите ресурси и действия за неговото завършване
- Запознаване на учениците с предмета, концепциите и идеите
- Въвеждане и демонстриране на умения
- Възможности за упражнение с обратна връзка (напр. упражнения, виртуална практика и др.)
- Наставничество/менторство и предоставяне на обратна връзка, за да се гарантира, че обучаемите могат да постигнат очакваните резултати.
- Предоставяне на възможности за съвместна работа на учениците
- Оценка на ученето и представянето с обратна връзка, включена в дейността по оценяване
- Включване на дейности за осмисляне и планиране на време за самостоятелно разсъждаване върху ученето и резултатите.

Разработвайте и/или изберете учебни ресурси, учебни дейности и стратегии за преподаване, които ще предоставят на обучаемите най-добрата възможност да постигнат резултатите от ученето, определени в стъпка 2, като се вземе предвид какво обучаемите ще трябва да знаят и да могат да правят след завършването на всеки урок/модул. Тук набор от въпроси може да ви насочи към изпълнението на задачата:

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

- От какви източници/четива, видеоклипове, бележки и т.н. се нуждаят обучаемите, за да се запознаят с темите, свързани с резултатите от ученето?
- Има ли налични съществуващи ресурси, които ще послужат за тази цел, или трябва да адаптирате/разработите нови ресурси?
- Какви са учебните дейности и практики, които обучаемите могат да използват, за да приложат знанията си, да овладеят свързаните с тях умения и да преминат оценяването на курса?
- Какви са стратегиите за преподаване, които инструкторът може да използва, за да помогне на обучаемите да се ангажират със съдържанието и да разберат концепциите?

Стъпка 6: Изготвяне на учебна програма

Последната стъпка ще бъде съставянето на учебната програма като основен документ, ръководещ обучението, и средство за предаване на подробна информация за курса и за определяне на очакванията към обучаемите.

За целта е необходимо да структурирате и въведете в желанния формуляр следната информация:

- Описание на курса - представете кратка информация за курса, неговата цел, за кого е предназначен/подходящ, изисквания за участие (ако има такива), параметри за сертифициране, резюме на темите и др.;
- Цели на курса - опишете целите на курса и обяснете РУ;
- Ресурси на курса - опишете ресурсите, които са подготвени за работа (учебно съдържание и материали), както и дали обучаемите ще трябва да използват други (собствени, външни...) ресурси;
- Оценяване на курса - предоставете информация за процедурите и инструментите за оценяване;
- График на курсовете, инструктор и информация за контакт - тази информация ще бъде въведена, когато вече имате готов курс, отворен за записване. За целта ще трябва да определите времето разпределение на учебните дейности в рамките на определен времеви интервал/времеви рамки за всяка дейност (кога учениците извършват всяка дейност и за колко време).

Проверете резултатите си

Честно казано, работата ви не свършва с разработването на курса и предлагането на учебен план и/или учебна програма за дадено обучение. Трябва да продължите да наблюдавате и постоянно да следите за практическото приложение на курса в реална среда за преподаване и учене. За целта, трябва да планирате процедурите и параметрите, които ще бъдат наблюдавани, както и източниците, които ще използвате, за да проверите резултатите си.

Предлагаме ви кратко ръководство със стъпки как да направите това:

1. Определете кой ще отговаря за наблюдението на изпълнението на курса: например: можете да го правите сами като разработчик на курса; можете да делегирате отговорности към други лица, участващи в подготовката и/или изпълнението на курса - учители, инструктори, фирмени наставници и др.
2. Определете параметрите, които трябва да бъдат наблюдавани - например това могат да бъдат: брой ученици/обучаващи се, желаещи да се запишат (или

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

записани в) курса; брой успешно завършили обучаеми; ниво на удовлетвореност на обучаемите от курса; ниво на последваща заетост по изучаваната професия сред завършилите и т.н.

3. След като сте определили параметрите, изберете подходящи инструменти за мониторинг (например формуляри за обратна връзка, чрез които обучаемите да споделят своята удовлетвореност; годишници - за да може да се проследи броят на записаните/завършилите курса обучаеми; клуб на завършилите, за да се проследи кариерното развитие на завършилите и т.н.).
4. Определете критерии за успех при изпълнението на курса, които да съответстват на стратегията за развитие на вашата организация и да са измерими чрез инструментите, посочени по-горе. Такива критерии биха могли да бъдат например: минимален процент курсисти, които споделят, че са много доволни от: организацията на курса / използваните методики за преподаване и учене / техническото обезпечаване на обучението / получената подкрепа от преподавателите или инструкторите; минимален брой курсисти, които проявяват интерес/записват се в курса; минимален брой курсисти, завършили курса (или процент от завършилите), които са били наети на работа по професията, и т.н.
5. Определете как ще се осъществява мониторингът - кога (колко често: постоянно; при завършване на курса; веднъж месечно/годишно и т.н.), как (пряко наблюдение, събиране на обратна връзка, анализ на статистически данни и т.н.).
6. Анализирайте получените резултати, в съответствие с предварително определените параметри и ги сравнете с установените критерии за успех.
7. Помислете за мерки за оптимизация, които могат да повлияят на процента на успеваемост, в съответствие с определените критерии.
8. Приложете мерките, проследете резултатите и оценете напредъка. Ако е необходимо, повторете процедурата.

В тази глава очертахме само процедурата, която трябва да се следва при проектирането и структурирането на практическо обучение във виртуална среда като стъпки. Конкретните педагогически стратегии за структуриране на онлайн-базирано практическо обучение за професията "Готвач", които бяха проучени от партньорите в процеса на изследването, са разгледани в **Ръководството** по-долу, глава 2.1 *Структуриране на онлайн-базирано практическо обучение*, докато практическите инструкции за структуриране на курс в самата платформа VET@HOME са представени отново в **Ръководството** в глава 1.2. *Практически инструкции за използване на платформата за електронно обучение VET@HOME за провеждане на практическо обучение по професията "Готвач"*.

2. Създаване на онлайн учебна среда

В тази част продължаваме да предоставяме по-подробни насоки и идеи за **провеждането** на виртуалното практическо обучение като цяло и в частност за професията "Готвач".

Следващият ни фокус е върху това как инструкторите могат да се възползват от наличните технологии, за да организират, улеснят и проведат онлайн обучение в дистанционен режим. Съществуват множество направления, в които технологиите (и по-специално ИТ) могат да помогнат при организирането на онлайн обучение:

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практическо обучение за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

- Те предоставят всеобхватни инструменти в подкрепа на оценяването на обучението - вече са налични много решения, като например тестове с различни видове въпроси: отворени/затворени, попълване на празните места, банка с думи, упражнения за свързване и др. Това помага много за автоматизирането на процеса на оценяване, елиминира риска от аритметични грешки при оценяването на тестовете и осигурява прозрачност и справедливо отношение към учениците;
- Те дават възможност за незабавна обратна връзка за представянето на учениците (напр. учениците могат да получат своите резултати/оценки веднага, след като са изпратили теста).
- Те помагат за създаването на учебни ресурси за курса (интерактивни четива, видео уроци, онлайн дискуссионни форуми и др.);
- Те правят достъпни и функционални онлайн дейности, които симулират процеса на обучение лице в лице (виртуални класни стаи, видеоконференции, интерактивни дъски за съвместна работа, форуми и др.);
- Те дават възможност за наблюдение, проследяване и документиране на процеса на обучение в големи подробности (някои платформи могат да отчитат времето, прекарано от обучаемия в четене/гледане/извършване на дадена дейност; водят записи в дневници; някои позволяват запис на онлайн сесиите; преподавателите обикновено могат да наблюдават процеса на обучение и обучаемите, чрез различни показатели и отчети, като например дали задачите са предадени в срок, къде се намира даден обучаем в линията на прогреса и т.н.);
- Те предоставят възможности за повишаване на ангажираността на обучаемите: с курса, с преподавателя и помежду им (някои платформи предвиждат игрови елементи на обучението, които повишават мотивацията на обучаемите; всички платформи предвиждат интерактивни елементи, позволяващи на обучаемите да общуват с преподавателите и помежду си - форуми, чатове, полета за съобщения и т.н.).

В следващите точки отново ще представим стъпка по стъпка протокола, който трябва да се следва при **създаването на онлайн учебна среда** за провеждане на практически курсове за обучение. Някои от тях, естествено, се отнасят за всяко дистанционно обучение, докато други са специфични за професията и подготвят Инструктора за създаване на виртуалното пространство за преподаване и учене за подготовка на готвачи.

2.1. Опишете учебните компоненти на курса (уроци, текстове, инструкции, видеопрезентации, четива, външни връзки, оценяване, тестове и др.)

Едно от предимствата на онлайн обучението е, че то предоставя на ученика голям обем информация. Но самият факт на наличието на големи информационни бази сам по себе си не означава генериране или придобиване на знания и/или умения. Необходимо е тя да бъде включена в програмирано действие, структурирано и организирано по такъв начин, че да се осигури активното участие на обучаемия.

Друга полза е адаптирането на обучението към ритъма и нуждите на обучаемите, засилване на личностното развитие и значително улесняване на достъпа до информация. Индивидуалните учебни пътеки могат да бъдат разработени с помощта на мултимедия. Обучаващият се дори може да участва в разработването на своя план и процес на обучение. Тези предимства трябва да се вземат предвид при подготовката на модулите/уроците и методическите средства, за да се гарантира участието на учащия и персонализирания процес на обучение.

За да очертаем учебните компоненти на курса за онлайн обучение, първо трябва да разберем няколко ключови понятия: какво ще използваме (дидактически средства),

как ще го използваме (дидактически методики) и как ще се уверим, че избраните учебни компоненти ще осигурят активното участие на обучаемите.

При подготовката на готвачи можем да класифицираме **дидактическите средства** като:

- a) Ресурси за придобиване на непосредствен практически опит и умения - реалните предмети, които са включени във всеки момент от дидактическия процес, както в класната стая/кухнята, така и извън нея, и които служат за придобиване на непосредствен опит от обучаемия. Те могат да варират от предприятие (което може да бъде посетено онлайн) до обекти от всякакъв вид, които преподавателят счита за полезни за обогатяване на дейностите, подобряване на мотивацията, смисъла на съдържанието, запаметяване на наученото и оценяване. Най-често срещаните в този раздел в професионалното обучение са: съоръженията, машините и предметите от всякакъв вид, които доближават реалността до обучаемия.
- b) Структурни ресурси или специализирани за професията - тези, които са част от собствената база на доставчика на обучение, като целта им е да осигурят среда за обучение и сътрудничество в процеса на преподаване: лаборатории, кухненски софтуер, хардуер и кухненско оборудване като цяло: уреди, прибори. В случая с виртуалното практическо обучение за готвачи, обучаемите ще могат да проучват собствения си инвентар и наличните оборудване и средства в тяхната кухня.
- c) Символични ресурси – представяне на средствата на труда и обучението, чрез символи или образи (снимки, картинки, схеми).

Дидактическата методология за онлайн обучение може да бъде класифицирана, според начина на обмяна на информация като синхронна или асинхронна комуникация:

- синхронната комуникация включва: видеоконференции, електронна бяла дъска, чат или незабавни съобщения и споделено сърфиране;
- асинхронната комуникация включва: електронна поща, дискуссионен форум, информационно бюро или анкети и др.

Съответно в зависимост от прилаганата дидактическа методология и избраните дидактически средства могат да бъдат подготвени или модифицирани следните учебни компоненти на курса:

	<i>Синхронен режим</i>	<i>Асинхронен режим</i>
Модули/ уроци	Те ще предоставят конкретно учебно съдържание, но определено в конкретна времева рамка за една или повече онлайн сесии с инструктора. Те обикновено се ръководят от обучител или инструктор.	Те ще предоставят определено учебно съдържание, което ученикът ще изучава в режим на самообучение (самостоятелно учене). Обикновено те не се ръководят от обучител или инструктор.
Текстове / четива / външни връзки	Когато е в синхронен режим, информацията, състояща се от текст, може	При асинхронния режим информацията, състояща се от текст, обикновено се

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	да бъде предадена като устна лекция, презентация или чрез споделяне на текстов файл за четене на екрана.	качва в платформата или се предоставя по друг начин, за да може обучаемият да я отвори/изтегли и да я прочете самостоятелно.
Инструкции	Обикновено устни или писмени инструкции от водещия инструктор, давани в реално време на учениците.	Обикновено писмени инструкции от водещия инструктор, изпращани/споделяни с учениците.
Видео-демонстрации	При видеоконферентна връзка на живо те се изпълняват от инструктора в реално време (виртуална практика). Когато няма видео-връзка - могат да се споделят като връзки към предварително записани видео-демонстрации.	Подобно на синхронния режим без установена онлайн връзка, видео-демонстрациите могат да се споделят като връзки към предварително записани видеа.
Упражнения / Тестове	Изпълнение на задачи в реално време за овладяване на определено умение или набор от умения. Обикновено се планират в рамките на определен период от време.	Те изискват на учениците да се предоставят писмени инструкции, описващи задачата/задачите и очакваните резултати. Може да се определи и краен срок/времева рамка.
Оценяване	В синхронен режим оценяването може да бъде организирано като виртуални практически изпити, тестове с определен начален час и дата, онлайн семинари или презентации, групови проекти и др.	В асинхронен режим оценяването може да бъде под формата на тестове, налични в платформата.

Списъкът не е изчерпателен и в него могат да се добавят и други компоненти, които да се адаптират според избраните дидактически методики и средства.

2.2. Определяне на изискванията за предоставяне на учебните компоненти в дистанционен режим:

Когато сте на път да определите изискванията за предоставяне на учебните компоненти в дистанционен режим, има няколко ключови параметъра, които трябва да се анализират и настроят:

- база/място за обучение (съоръжения, кухня за обучение, домашна кухня и др.) и оборудване;
- технология;
- средства за взаимодействие между обучаващия и обучавания.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

База/място за обучение и оборудване

Когато говорим за практическо обучение по професията "Готвач", има някои изисквания, които трябва да се вземат предвид по отношение на мястото и оборудването:

А. При доставчика на ПОО:

Когато се използва учебна кухня (съоръжения) за провеждане на (виртуална) учебна практика, това означава, че инструкторът трябва да вземе предвид следното:

- 1) Осигурете необходимото пространство в зависимост от дейността. Помещението, от което учителят преподава, трябва да позволява неговата подвижност, тъй като учебната дейност по готварство изисква движение. Но, напротив, ако има дейности, при които учителят почти не се движи от мястото си, голямото пространство затруднява вниманието и ще създаде разсейване в групата, която следва стрийминга. Затова увеличете/намалете видимия екран за видеоконференция до необходимата площ и се уверете, че всички процеси са видими (при необходимост може да се използват няколко камери, за да се покаже различен ъгъл). Същият принцип се прилага при видеозапис на кулинарна демонстрация за дистанционно обучение.
- 2) Подобряване на осветлението и акустиката. Осветлението, независимо дали е естествено или изкуствено, може да повлияе на вниманието и умората на участниците и да подпомогне или ограничи разбирането на стъпките в готварската дейност, ако те не виждат достатъчно добре. Големите, ниски прозорци могат да предизвикат разсейване и дискомфорт, ако слънцето се отразява върху екрана. При снимане/предаване от по-тъмни помещения трябва да се обмисли допълнително (професионално) осветление от няколко източника (избягване на падането на сенки върху важни зони, когато се извършва действието). Акустичните аспекти също не трябва да се забравят, особено когато става въпрос за сесии с голям брой участници тъй като интернет връзката със заглушени или незаглушени микрофони може да повлияе негативно. Видимостта и акустиката са важни и когато се работи в кухнята и се използват вентилационни системи, които могат да предизвикат постоянен шум, когато са включени, а изключването им може да доведе до това парата от готвенето да пречи на картината. Те трябва да се променят според нуждите (включване/изключване или мащабиране) в зависимост от дейностите, които ще се извършват в конкретната сесия (изключени, когато инструкторът говори, включени, когато се изпълняват дейности по готвене, и т.н.).
- 3) Специално внимание при подреждането на материалите. Друг аспект, който трябва да установите предварително, е да помислите за идеалното място за излагане на приборите и оборудването, които ще се използват по време на сесиите. Видимостта и звуковата картина трябва да са добри за всички участници.

В. В дома на обучаваните:

Подобни принципи се прилагат и тук. Разликата е, че в дома на ученика оформлението не е съобразено с учебните дейности, поради което учебната среда ще се различава значително при различните ученици. Изравняването или стандартизирането на условията в този случай не е възможно, но преподавателят трябва да се увери, че обучаемият има на разположение поне минималния набор от оборудване, инструменти, уреди и пособия за изпълнение на задачите за урока/модула. За тази цел преди всяко занятие трябва да се съобщава списък на необходимата (минимална)

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

техническа обезпеченост (напр. 1 печка с 2 котлона и фурна с възможност за регулиране на температурата на нагряване; 1 работна маса от неръждаема стомана или работен плот от мрамор/покритие за кухненски плот с размери минимум 60*90 см; 1 миксер, 1 купа и др.)

Подробни инструкции трябва да се дават на учениците и когато имат задача или задание да се фотографират или заснемат с камета, докато изпълняват задачите си, напр. минимално качество на снимките (в пиксели или размер), минимална продължителност на видеото, позиция на камерата (разстояние от действието, осветление), съдържание на видеото, аудио инструкции и др.

Технологии и средства за взаимодействие между обучители и обучаеми

Що се отнася до технологията, използвана за организиране на онлайн курс в дистанционна форма, най-ефективното решение би било да се използва **Система за мениджмънт в обучението / Learning Management System (LMS)** за създаване и поддържане на курса и за управление на процеса на преподаване и учене. В интернет вече съществува голямо разнообразие от такива LMS, някои от които са платени, други се предлагат безплатно за определен тип потребители (например предназначени и предоставяни на училища, доставчици на ПОО, университети и т.н.) или за широката аудитория като цяло. Всички LMS или платформи за електронно обучение имат различни характеристики, функции и възможности.

В тази задача за определяне на технологията, която ще се използва за предоставяне на вашия курс, както и за определяне на начините на взаимодействие на основните участници в процеса, ви предлагаме да следвате следните стъпки:

1. Проучете и анализирайте наличните технологични решения във вашата организация или на пазара:
 - Има ли платформа за електронно обучение, която вече се използва/закупена от организацията? Ако да - ограничена ли е до предоставянето на определени курсове или може да бъде надградена/приспособена за вашите цели?
 - Ако няма такава платформа във вашата организация - има ли възможност да закупите или разработите такава? Проверете и обсъдете с ръководството и ИТ експертите възможните технически решения;
2. Изберете технологично решение въз основа на анализа и наличните ресурси, определени по-горе. Обосновайте избора си въз основа на:
 - гледната точка на функционалностите - какво позволява платформата от гледна точка на функционалностите и дали тя отговаря на вашите нужди: позволява ли интегриране на различни видове съдържание - текстове, изображения, видеоклипове и т.н.; има ли възможност за електронно оценяване; позволява ли поддържане на виртуални срещи/сесии; позволява ли комуникация и обмен на различни нива; какви комуникационни канали поддържа и т.н.;
 - гледната точка на потребителите - оценява се достъпността на платформата от гледна точка на обучаемите: добре структурирана и лесна за ориентация и навигация; удобни за ползване формати; възможност за незабавна обратна връзка при предаване на задачата; канали за комуникация с преподавателите и т.н.);
3. Анализирайте наличните ресурси за обучение в организацията - достатъчни ли са те, за да покрият всички аспекти на обучението, необходимо ли е да се разработят още, в какъв формат (видове файлове) са и съвместими ли са с избраната платформа (LMS) и т.н.

След изпълнението на тези стъпки трябва да имате яснота за технологиите, които ще се използват, съответно да можете да определите техническите параметри (минимални изисквания) и да получите платформата, която ще бъде домакин на вашия курс. Разбира се, можете да се опитате да организирате онлайн обучение с различни съществуващи и достъпни софтуери и приложения, които позволяват повечето от функционалностите на LMS, но това може да доведе до разпръскване на учебното съдържание, невъзможност за наблюдение на процеса на преподаване и учене, технически недостатъци при изпълнението на различните дейности и т.н. Нашето най-добро предложение е да комбинирате LMS със съществуващите приложения и възможности, за да постигнете оптимален резултат. Например, както е в LMS VET@HOME, записаните видео-демонстрации са доста значителни по обем, поради което се съхраняват във външен облак (виртуално хранилище за информация) и се вграждат в платформата.

След създаването на платформата за електронно обучение има още една много важна стъпка, която трябва да бъде изпълнена:

4) Обучение на обучители

Различните правителства и институции използват различни начини за онлайн обучение, за да продължат процеса на обучение по време на пандемията COVID-19. Обратната връзка този период очертава като един от основните проблеми и предизвикателства (както в държавните, така и в частните училища), че учителите срещат трудности при използването на онлайн и модулните методи на обучение. Това е така, тъй като те са били подтикнати да използват различни платформи без подходяща подготовка и обучение в компетенции, свързани с работата с онлайн платформи и тяхното управление.

Ето защо доставчиците на ПОО трябва да гарантират, че обучителите са подготвени да провеждат онлайн обучението и знаят как да използват софтуера по най-добрия възможен начин, за да изпълняват ефективно задачите си, да избягват прекъсвания и да гарантират, че учениците получават възможно най-качественото обучение.

2.3. Осигуряване на техническа възможност за провеждане на курса онлайн или чрез смесено обучение.

Едно от основните предизвикателства, споделени в отговор на проучванията и анкетите, проведени в рамките на проекта VET@HOME, бяха проблемите със свързаността. Понякога те бяха свързани с лошото или недостатъчно качество на интернет връзката, която е абсолютно необходима за провеждането на онлайн обучение.

В този случай, особено в часовете по готвене, учителят трябва да се увери, че интернет връзката е стабилна, за да не бъде прекъсван от нея и да не се налага да повтаря определени фрази, особено по време на готвене, тъй като някои стъпки не могат да се повтарят (например, след като постави необходимото количество брашно в тенджерата, той не може да повтори тази стъпка, без да промени рецептата).

Същото внимание трябва да бъде приложено по отношение на микрофоните и тяхното заглушаване/включване, тъй като по време на изпълнение на рецепта ще бъде трудно за учителя да проверява и микрофоните на учениците, ако някои от тях са включени и пречат на провеждането на урока.

Друго сериозно предизвикателство пред учителите са недостатъчните ресурси на обучаемите по отношение на техническото осигуряване на учебния процес. Не всички обучаеми имат или могат да си позволят да закупят необходимото оборудване за онлайн обучение – обикновено това изисква висококачествено видео и аудио

записващо устройство (компютър или лаптоп, видео камера, микрофон, слушалки или тонколони, специализиран софтуер и др.). Важното тук е да се предостави предварителна информация на обучаемите какъв тип оборудване ще е необходимо за участие и провеждане на онлайн обучението (минимални параметри) и да се уверите, че е налично или да проучите опции, за да предоставите на обучаемите необходимото оборудване, в случай че не могат да се сдобият с него сами.

2.4. Осигурете постоянство чрез дизайна на курса

Има един важен елемент, който бихме искали да подчертаем тук и който влияе върху ефективността на учебния процес – и това е **дизайнът на курса** по отношение на стил и представяне в дигитална среда.

Първият етап от развитието на техническата част е в ръцете на компютърни и комуникационни техници. Слабото място идва в момента на определяне на полетата на действие на всеки участник. Когато техниците сами разработват и методологичната част, намираме структурирани системи като бази данни, файлови дървета и т.н. С други думи, те също така разработват тук своите валидни схеми за разработка на софтуер. Можем да кажем, че тяхната приоритетна цел е системата, скоростта на достъп, съвместимостта на файловете и т.н. Необходимо е да ги насочваме към приоритета на учебния процес. Решението е да се включат експертите от всяка област в новите преживявания. Така че винаги, когато има възможност вие като създател на курс да се намесите или подпомогнете процеса на проектиране на техническата среда, силно ви съветваме да го направите. Тъй като говорим за планиране и разработване на външния вид на курса онлайн, ето набор от насоки, които могат да ви помогнат, когато изберете стила на курса, темата или дори контекста, в който ще предоставите обучението:

- страницата/платформата, където се предоставя онлайн обучението, трябва да има дизайн на страницата, който съответства на нейната цел и обхват и дава представа за характера и контекста на обучението;
- поддържайте постоянен визуален дизайн – еднакви/подобни графични елементи за еднакви/подобни функции или тип съдържание;
- уверете се, че структурата на курса е добре организирана в уроци/папки/раздели;
- подгответе ръководство за навигация/материали за ориентиране или кратък урок (ако е необходимо);
- стилизираните заглавия осигуряват структура и организация на съдържанието и го правят достъпно за екранни четци и по-лесно за четене като цяло;
- елементите на дизайна на курса могат да улеснят стратегиите за обучение. Можете да използвате същите или подобни елементи на дизайна (секции, модули, схеми, таблици и т.н.), за да очертаете структурата на курса или да подчертаете конкретни резултати от ученето;
- елементите на графичния дизайн могат да предават значение (като икони, очертания, цветове – за разграничаване на различни модули/области/теми и т.н.);
- стилизирани прозорци са подходящи за напомняне или вмъкване на важна информация;
- стилизираните таблици, диаграми и списъци правят съдържанието по-лесно за четене и разбиране;
- цветовете и изображенията помагат на обучаемия да се ангажира с материалите;

- предоставяне на функции за достъпност като описания на изображения и преписи за видеоклипове.

3. Провеждане на онлайн базирано практическо обучение

3.1 Запознайте се с вашите обучаеми - групово и индивидуално обучение

Важно е да се има предвид, че учениците учат по различни начини в зависимост от техния предишен опит, техните интереси и текущата им ситуация. По същия начин начинът, по който учат, техният стил на учене и т.н., е много важен. Успехът на дейностите (в група или индивидуално) зависи от познаването на тези променливи: на нуждите на учениците и откриването на потребностите от учене на учениците е отправната точка за разработването на ефективна програма за обучение.

От съществено значение е да имате максимални познания за първоначалната ситуация, за да можете да проектирате и извършите програмирането на информацията, която ще позволи достигането на крайната ситуация.

Ще изброим някои съображения относно знанията на обучаемите, тъй като това позволява на обучаващия да ги мотивира, а това ще увеличи усилията. Например цитирането на реални примери, близки до интересите на обучаемите, може да подобри представянето им.

Нуждите на обучаемите също се управляват от пирамидата на потребностите на Маслоу, за която знаем:

- Физиологични
- Безопасност
- Социални
- Самочувствие
- Себереализация.

Разбирането на нуждите на обучаемите е от изключителна важност, тъй като позволява адаптиране на целите, методологията и средствата към обучаемите. Този анализ е съществена отправна точка за оценка.

Стратегии и техники, които могат да се използват за по-добро опознаване на обучаемите:

- изискване да изпратят автобиография при записване за курса;
- да ги помолите да попълнят въпросник с предварително дефинирани въпроси, изследващи техния произход, очаквания и т.н.;
- провеждане на лично (вкл. онлайн) интервю или
- представяне на обучаемите като стратегия - обучаемите да се представят на целия клас и да дадат най-подходящата информация за себе си - за да се идентифицира референтната рамка на обучаемите, техният интерес към провеждането на курса, което ще помогне на учителя да адаптира дейностите.

3.2. Поддържайте близък контакт, използвайте ръководени обучителни сесии (видеоконференция), за да следите напредъка на обучаемите

За да поддържа близък контакт с учениците, учителят трябва да вземе предвид невербалната комуникация: своята и тази на обучавания.

Има "език на тялото", невербални знаци, които инструкторът и обучаемите си разменят без да го осъзнават през повечето време. Този език също така информира за това как обучаемият и учителят се чувстват по време на сесията. Така че, като учител, вие трябва да сте наясно, че упражнявате силно влияние върху

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

педагогическата връзка чрез използването (или неизползването) на набор от невербални средства, като например:

- Гласът (интонация, вариации, нисък, висок...);
- Елокуция (бавно, бързо, накъсано...);
- Пространство (стоене неподвижно, движение, приближаване към учениците...);
- Жестове (приканване към говорене или мълчание с жест на ръка, посочване с пръст, вдигнати ръце...);
- Очи и поглед (гледане в празнотата, виране, концентриране върху бележките ви...);
- Мимиките на лицето (извиване на вежди, намръщване, усмивка...);
- Документи (четене на бележки от класа, раздаване на педагогически документи...);
- Светлини (ярки, слаби, твърде много, твърде малко...);

Но като учител, вие трябва да можете да видите невербалния език на вашите ученици и да знаете как да го тълкувате, тъй като обучаемите показват реакциите си към педагогическото послание чрез множество знаци, като например:

- внимание: поза на тялото (наклон напред, назад...);
- нужда за изказване на мнение: фини движения на устата, на ръката....;
- раздразнение: движение на ръцете, манипулиране на предмети на масата....;
- незаинтересованост: затваряне на книги, подреждане на документи, гледане в нищото, прозяване, затваряне на очи....;
- несъгласие: движения на главата, резки жестове....;
- умора: отпуснато тяло....;
- изненада: вдигане на ръце...

Опитайте се да поддържате контакт с учениците си колкото е възможно повече, използвайте за това срещите в режим на смесена доставка или сесиите за видеоконференции. От голямо значение са емоциите, знанията, очакванията и интересите на обучаемите, тъй като те ще повлияят на възприемането на посланието. Освен това обратната връзка ще ви помогне като учител да гарантирате, че обучаемият е разбрал посланието.

За да се подобри ученето, е особено важно да се разбере какво мотивира учащите се. Мотивацията може да се разбира като процеси, включени в активирането, ориентирането и поддържането на поведението. Тъй като не може да се наблюдава пряко, трябва да се възприема по различни показатели и контактът с обучаемите ви предоставя такава възможност.

Основната идея е, че "хората учат това, за което са възнаградени". Ето защо "стимулирането" е толкова важно. Всеки стимул, който следва отговор, е полезен, ако увеличава вероятността това поведение да се появи в бъдеще. Мотиваторите могат да бъдат вътрешни или външни, в зависимост от това дали стимулът е самото поведение или дали е последваща награда, която не е част от поведението на човека.

3.3. Осигурете опции за взаимодействие между партньори

Няколко проучвания показват, че най-добри резултати постигат учениците, които работят в групи или си сътрудничат с връстниците си. Включването на обучаемия в работна група улеснява ученето и взаимопомощта, като насърчава мотивацията и преодоляването на съмненията. Новите организационни структури подчертават значението на работата в екип и способността за интегриране чрез активно участие.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Ето защо новите социални и работни изисквания изискват творчески умения, умения за устна и писмена комуникация, критично мислене и работа в екип. Тези умения трябва да бъдат насърчавани в допълнение към знанията по предмета.

Затова е логично да се смята, че по доста предмети се отделя по-малко време за лекция и повече за групови методи и индивидуална работа, като учителите се разглеждат като лидери на екипи. Но какво се случва, когато всички тези комуникационни потоци се прехвърлят в онлайн среда?

Степента на участие на групата се влияе от:

- Броят на членовете: от 5 до 10 ученици подкрепят участието.
- Степента на зрялост на групата: колкото по-голяма е зрелостта, толкова по-голямо е участието.
- Организацията на сесията: подготовка, ясни цели и т.н.
- Качеството на провеждане на сесиите от страна на преподавателя.

Обучението в група се отличава с някои особености:

- Обучаемият има по-активно отношение.
- Ученето е по-богато, защото се стимулира критичното чувство.
- Налице е ангажираност с целите.
- Налице е личностно обогатяване благодарение на амалгамата от преживявания на групата.
- Налице е поредица от лични взаимоотношения, които също обогатяват членовете на групата.

Можем да изброим някои техники за групова динамика: *Казуси, ролеви игри, мозъчна атака (brainstorming), ръководен дебат или фокус групи*. Всички те могат да бъдат организирани чрез създаване на различни групи онлайн, в различни "онлайн стаи". Освен това са налични технологични решения, които предоставят на учениците възможности за комуникация и сътрудничество. В много платформи се използват чатове, дискуссионни форуми или групи, системи за обмен на съобщения, затворени/отворени виртуални стаи и др. Възползвайте се от всички тези инструменти, за да улесните диалога и въпросите, свързани с курса.

Например можете да предоставите структурирани насоки за дискусии (или друго взаимодействие между колеги), които насърчават учениците да се учат един от друг и да задават въпроси на преподавателя. В някои LMS инструкторите могат да се абонират за тези форуми, за да получават известия при добавяне на публикации. Този отворен форум позволява на инструктора и обучаемите да си помагат взаимно в откритата, приветлива онлайн учебна среда. Обучаемите вероятно ще имат въпроси за курса и ако няма приемлив форум за тези въпроси, те вероятно изобщо няма да бъдат зададени.

3.4. Давайте ясни инструкции и задачи

Значението на добре структурираната платформа за електронно обучение достига своя връх, когато става въпрос за инструкциите и задачите, тъй като оценката на ученика зависи от изпълнението на задачите. Така че даването на ясни инструкции е от решаващо значение, но възможността те да бъдат включени в интерактивен календар в рамките на платформата, който може да напомня на учениците за сроковете, може да бъде много положително използване на платформата за електронно обучение и истинска помощ за обучаемите.

Преподавателите трябва да направят възможно най-ясни и широко разпространени методологията и задачите, като ги публикуват в платформата за електронно обучение, така че учениците да имат достъп до тях и да могат да се консултират с тях по всяко
Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

време. В следващата глава ще се спрем по-подробно на оценяването и анализа, но тук бихме искали да споменем поне минималните детайли, които трябва да бъдат съобщени на учениците предварително: срокът за изпълнение (стандартизирайте сроковете за изпълнение), начинът на предаване (качени в платформата, споделени, изпратени по електронна поща и т.н.), системата за оценяване или методологията трябва да са известни на учениците.

3.5. Предоставяйте обратна връзка

Новите онлайн методики предполагат и нови форми на оценяване на резултатите от страна на учениците. Така че, когато оценяват резултатите им (или дори когато оценяват текущото представяне), инструкторите трябва да отдадат по-голямо значение на техните умения и нагласи, като не се фокусират само върху количеството информация или единствено върху аспектите на запомнянето. За тази цел учениците трябва да експериментират, да работят в групи, да дискутират на равни начала с връстниците си и с преподавателите и да получават обратна връзка от преподавателя по отношение на участието им в съвместни задачи, по отношение на оценките и изпълнението на задачите.

Предоставянето на съществена и индивидуализирана обратна връзка на обучаемите позволява на преподавателя да общува често с тях, за да ги похвали и да им предложи препоръки за подобрене, които не са видими само чрез точки или проценти. Подробната обратна връзка може да бъде управляема, ако се изготви стандартен текст на коментар за обратна връзка, който след това се персонализира въз основа на работата на всеки ученик.

Колкото по-редовна и смислена е обратната връзка, тя ще окаже по-голямо влияние върху подобренето на обучаемия и ще му помогне да преориентира напредъка си, ако той не е достатъчен, или ще му помогне да постигне още по-положително развитие.

3.6. Определяне на правила/норми

Първо като ръководител на курса трябва да определите правилата, което означава не само да зададете очаквания и показатели за представянето на учениците като обучаеми в курса, но и да определите норми на поведение и участие. В тази връзка е силно препоръчително да се уверите, че обучаемите разбират всички роли на ключовите участници в курса: обучаеми, преподаватели, институцията, предоставяща ПОО, и т.н., като това може да стане, като им предоставите писмено обяснение на правата, задълженията и отговорностите на всички страни в процеса (ако това не е направено в договора за обучение, ако има такъв).

След това трябва да се уверите, че сте създали безопасна учебна среда онлайн, като определите граници и правила, по които обучаемите ще се отнасят помежду си.

Ето няколко съвета, които ще ви помогнат в този процес:

- определяне на правила за създаване и поддържане на безопасно и уважително учебно пространство и уверяване, че всички ученици приемат условията;
- осигуряване на онлайн безопасността, разглеждане на поверителността и разработване или приемане на съответните документи (ако е необходимо);
- насърчаване на толерантността и търпението;
- модерирание на конфликти, ако такива възникнат, по справедлив и прозрачен начин.

4. Оценка и анализ на обучението

4.1. Подготовка на обучаемите за крайната оценка

Оценяването е процесът на събиране на свидетелства/доказателства за постигането на критериите за изпълнение и на преценка дали е придобита компетентност (или определен резултат от ученето). Доказателствата могат да се различават по форма и да се събират с различни методи и от различни източници в зависимост от предметите, които се покриват в различните курсове. Те потвърждават дали обучаемият е в състояние да се справи, според определените във всички тези курсове за виртуално практическо обучение критерии за оценка. Прилагането на оценяване в онлайн курсовете е необходимо, както за проверка на обучаемия, така и за преценка на ефективността на занятията и прилаганите методи на преподаване.

Методите и инструментите за оценяване трябва да бъдат планирани още в началото на етапа на проектиране на курса, както е обяснено в предишните глави, като дори е най-добре те да бъдат определени и структурирани след определянето на резултатите от обучението в курса и преди избора на учебните дейности.

За онлайн курсовете може да има много видове оценяване, но в практическите виртуални курсове за професията "готвач" ние препоръчваме:

➤ Текущо оценяване:

Този вид оценяване е по-непосредствено и се извършва в края на всеки урок/модул от курса. Това може да бъде и група от тематично свързани уроци, които формират учебен резултат съгласно учебната програма на курса. Целта на този метод е да подпомогне ученето и да осигури бърза обратна връзка на ученика/обучаемия за това колко добре е разбрал този урок/ уроци или темата в курса. В този случай онлайн тестовете са много удобни. Тестът е разработен по прост начин, чрез няколко въпроса за това, което е било преподавано. Друг вариант е да се даде на обучаемия индивидуална/групова задача, която ще бъде оценена от преподавателя със или без отразяване в крайната оценка и класиране на курса.

Други възможни методи са: оценка на участието на ученика в групови дискусии или упражнения; индивидуален или групов проект/презентация по определена тема; казус или изследователска задача и доклад и др.

➤ Окончателно оценяване:

Приложено след края на курса, то може да бъде проведено, чрез финален/заключителен практически изпит или друга дейност/задача, която инструкторът счита за важна и достатъчна, за да може обучаемият да докаже постигането на целите, чрез показателите за изпълнение и резултатите от ученето, определени в учебната програма на курса.

За окончателната оценка могат да бъдат селектирани няколко инструмента, въз основа на избрания метод за оценка, които обикновено се описват в документ/материал, съдържащ както инструментите, така и указанията/инструкциите, необходими за събирането и тълкуването на доказателствата.

Обучителят може да даде възможност на обучаваните да правят:

- Финален проект, свързан с курса и демонстриращ постигането на РУ (например, финалният изпит може да се състои в това ученикът да заснеме видео урок, в който прилага дадена рецепта/техника, като обяснява процесите, стъпките и действията);

- Демонстрация на живо - организира се онлайн пред изпитващия/ите, чрез видеоконферентна връзка (напр. приготвяне на основно ястие, при което се виждат всички стъпки, водещи до крайния продукт);
- Други.

Разбира се, комбинациите от двата споменати вида също се използват често, когато обучението се провежда в институциите, предоставящи ПОО. Например учениците в професионалните гимназии се оценяват постоянно по различни предмети и получават оценки, които се записват в дневници. В същото време, за да се дипломират успешно и да получат документи за квалификация (обикновено свидетелство за придобита класификация), те трябва да положат и държавни зрелостни изпити, както и държавен изпит по професията (по теория и практика на професията). В обучението за възрастни, изпитът се организира по различен начин, но във всички случаи той зависи от държавните/законодателните изисквания и правила, установени за конкретната държава или структурите, предоставящи ПОО. Ето защо, тук даваме само идеи и примери, но организацията на оценяването на практическите курсове, предоставяни онлайн, трябва да следва изискванията, определени от нормативната уредба, за да може лицето да получи квалификация.

Пример за комбинирана система, в която се използват различни методи и тяхната относителна тежест в крайната оценка, може да бъде:

- Участие (активно) в дискусии, провеждани в цифрови платформи (10%)
- Оценяване на задание за индивидуално приготвяне на ястие, дадено по време на курса - изпълнено индивидуално от обучаемия (вкъщи), заснето от него и изпратено/качено за оценка от преподавателя (10%)
- Участие и представяне по време на виртуалните уроци (провеждани онлайн от преподавателя в реално време) (10%)

Заклучителен практически изпит (организиран онлайн в пряка връзка с изпитващия/ите) (70%).

4.2. Предоставяне на обучаемите на таблица или методология за оценка

Методът на оценяване за всеки създаден от вас курс зависи от определените цели на обучението. Съответно при оценяването на напредъка и успеха на учениците в даден курс могат да се прилагат различни методи и инструменти за оценяване. Във всеки случай обучаемите трябва да имат достъп до ясна информация, състояща се най-малко от:

- Метод/и за оценяване на курса - описание на определените/избраните методи, кога ще се провеждат (текущо, в края на модула/курса), критерии за изпълнение (какво трябва да покаже ученикът, за да премине или да получи определена оценка);
- Продължителност на всеки метод на оценяване, както и начин на организиране и провеждане (онлайн - в режим на дистанционно обучение, или на място - в режим на смесено обучение);
- Тежест на методите за оценяване (не е задължително, ако различните методи за оценяване се комбинират, за да се формира крайната оценка на студента след завършване на курса);
- За всеки метод за оценка се описват и условията, при които се извършва (среда, инструменти, необходими ресурси и др.).

4.3. Давайте допълнителни инструкции, ако е необходимо

В обобщение, оценяването се основава на дейностите, предложени във всеки модул, които могат да се състоят от устни въпроси, разнообразни електронни дейности (интерактивно съдържание, практически упражнения, дейности по обучение и т.н.), задачи или тестове и т.н. За всяка от тях преподавателят трябва предварително да подготви писмени инструкции, които да бъдат съобщени на учениците преди всяка дейност за оценяване или най-добре - в началото на курса.

Въпреки това е важно предварително да се предоставят много подробни инструкции на учениците, не само относно методиката на оценяване и техническата организация на практическия изпит, но и относно правилата и принципите за здравословни и безопасни условия на труд, които трябва да се спазват по време на изпитния процес (както и в процеса на обучение). В случай на онлайн оценяване тези инструкции могат да бъдат дадени писмено и/или устно - например преди началото на виртуалния практически изпит инструкторът да представи изискванията и да се увери, че обучаемият разбира и приема условията.

След организирането на няколко изпита се препоръчва да се анализира къде в подготовката учениците допускат грешки или не успяват да се справят и да се съсредоточат върху това чрез разработване и предоставяне на допълнителни инструкции.

4.4. Използвайте опциите на платформата за електронно оценяване или смесен режим.

Тук инструкторът, който създава курса, също има няколко възможности, в зависимост от начина на провеждане на обучението: само онлайн (дистанционно) или смесено с присъствени занятия.

Когато целият курс се провежда в режим на дистанционно онлайн обучение, преподавателят може да използва функционалностите за електронно оценяване на Системата за мениджмънт на ученето /LMS, ако тя позволява това. Например те могат да бъдат:

- **онлайн тестове** (предварително програмирани с набор от въпроси, определени верни отговори, точки или други оценки, определени за всеки въпрос/тест, и т.н.). Този метод на оценяване позволява незабавна оценка и обратна връзка с ученика и се прилага сравнително бързо и лесно.
- **оценяване на задачите** - този метод може да се използва във виртуална среда за преподаване както като текущо оценяване, така и като окончателно оценяване - да замени изпита или да се комбинира с него. В случая преподавателят може да използва LMS, за да даде заданието (да предостави писмени инструкции, да определи период за индивидуална/групова работа, да определи краен срок за предаване на работата на обучаемия, да предостави информация за тежестта/значението на оценката на заданието в крайната оценка и т.н.). Използването на LMS в този случай ще улесни информацията, достъпна за ученика при подготовката му на заданието, както и ще докаже точния момент на предаването (когато е качено в платформата от ученика, дали е в рамките на определения срок) и ще регистрира съдържанието (платформата обикновено съхранява файла/ите с работата на ученика, така че в случай на необходимост от допълнителен преглед, тя ще бъде достъпна там). Този метод предполага личното участие на преподавателя в проверката, прегледа и оценката на работата на обучаемия и предоставянето на обратна връзка на обучаемия след приключване на оценяването.

- Организиране на **виртуални (практически) изпити** - въпреки че организирането им е по-сложно (от техническа гледна точка), този метод е най-близък до реалните условия на системите за ПОО и до държавните изисквания за провеждане на практически изпити. В повечето държави в ЕС организирането на практически изпит е разрешено само в присъствието на ученика и инструктора или изпитната комисия/журито. Смята се, че за качеството на изпълнението, а също и за прозрачността и справедливостта на процеса на оценяване е от решаващо значение обучаемият да се представя индивидуално пред изпитващия/ите. В някои страни дори съществува изискване целият изпитен процес да бъде заснет и записван. Тези изисквания (или поне повечето от тях) могат да бъдат изпълнени и в онлайн среда, например представянето на обучаемия в реално време пред изпитващия/ите може да бъде осигурено чрез видеоконферентна връзка (синхронна), действията и процесите, изпълнявани от обучаемия, могат да бъдат наблюдавани отблизо от изпитващите чрез видео, предавано от кухнята на обучаемия у дома (или друга алтернативна кухня).

Ето някои важни аспекти, които трябва да се вземат предвид при организирането на **виртуален практически изпит за професията "Готвач"**:

1. Списък на необходимото оборудване (с минимални технически параметри), инструменти, съдове, както и продукти (с количества), трябва да бъде предоставен предварително на обучаемия, а доставчикът на ПОО трябва да се увери, че обучаемият разполага с необходимото време и ресурси, за да се подготви за изпита.

Това затруднява доставчика на ПОО да спазва законодателството, което обикновено изисква обучаемият или изпитващият да изтегли билет от предварително подготвен набор от изпитни билети със задачата, която трябва да се изпълни по време на практическите изпити. Това е така, защото при онлайн проведен изпит, ученикът трябва да знае предварително рецептата, която ще изпълнява, за да се снабди с оборудването и съставките за нея. В този смисъл виртуалният практически изпит не може да осигури широк набор от изпитни билети, които да бъдат подготвени. Все пак ученикът би могъл да изпълнява задачи, свързани с готварските техники, вместо (или по време на) приготвянето на рецепти, и за това виртуалният изпит е приемлива алтернатива.

2. Инструкциите относно техническото осигуряване също се дават предварително, например: какъв е обхватът на зоната, която трябва да бъде видима за изпитващия/ите по време на изпита (камерата на ученика трябва да показва: работния плот, печката, мивката, масата и т.н.); какво трябва да бъде разположението на камерата (вертикално/хоризонтално разположена); какво е минималното качество на видеозаснемането (напр. минимален брой пиксели).

3. Трябва да се осигури постоянна интернет връзка и от двете страни (и да се изготвят протоколи в случай на прекъсване, например ако връзката се прекъсне по време на изпита, веднага се правят няколко опита за възстановяване на връзката и ако не е възможно да се възстанови, изпитът може да се отмени и да се пре-насрочи).

4. Тази форма на изпитване е подходяща за индивидуални изпити или за малки групи ученици (до 3 души едновременно), тъй като изпитващият/те няма да може/т да наблюдава/т целия работен процес на всички ученици едновременно и това може да доведе до изкривяване на оценката.

5. В критериите за изпълнение, определени за практическите изпити за професията "Готвач", има и такива, които не могат да бъдат доказани във виртуална среда, като например вкусът на крайното ястие, текстурата на различните компоненти

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

на ястието, ароматът и др. В този случай крайният продукт от работата на ученика може да бъде оценен, въз основа на внимателно наблюдение на работния процес (например дали са използвани точните количества на различните съставки, дали е спазена стриктно правилната температура на готвене или процедурата за тази техника и т.н.). Това изисква изпитващият/ите да има/т голям опит в професията, за да може да оцени/т крайното ястие само като види/ят процеса на приготвяне. От друга страна, това означава също, че държавните изисквания за заключителните практически изпити за специалност "Готвач" следва да са по-гъвкави, в случай на онлайн начин на провеждане, особено по отношение на критериите за оценка, които е невъзможно или трудно да бъдат доказани чрез дистанционен изпит.

6. Създава се двустранна връзка, така че ученикът и изпитващите да могат да общуват свободно по време на изпита - ученикът да може да обяснява действията си в процеса, а изпитващият/те да може да задава въпроси, да иска по-подробен преглед на определена част/процес, да изисква презентация и т.н.

4.5. Предоставяне на обратна връзка на обучаемите за постигнатите резултати

В края на всеки курс или след провеждането на различните етапи на оценяване ученикът/обучаемият ще бъде информиран за резултатите от оценяването. В случай на дистанционен начин на провеждане на курса това може да стане чрез платформата за електронно обучение, където обучаемият може да намери: резултатите от тестовете и викторините, попълнени онлайн - веднага след изпращането им, ако тестът е предварително програмиран за изпращане на резултати, или след оценяване от инструктора - изпратени в пощенската кутия/профила на обучаемия; резултатите от задачите, които са предназначени за оценяване - след преглед от инструктора и резултати, съобщени обратно на обучаемия чрез комуникационните канали, установени в LMS, обикновено заедно с обратна връзка/препоръка от инструктора; резултатите от окончателния (виртуален) изпит/и - когато са изпълнени и представянето на обучаемия е оценено от изпитващия/ите според предварително определените критерии. Силно препоръчително е при избора на платформа за електронно обучение да се вземе предвид възможността обучаемият да може да се запознае с оценката си и да сравни собственото си представяне с показателите за изпълнение, заложи в методиката за оценяване.

4.6. Организирайте сертифициране на успешно завършен курс

Естествено, при успешно завършване на обучението, ученикът/обучаемият се следва да бъде награден с документ, удостоверяващ неговото постижение. Това също трябва да важи в случай на курс/ове, провеждани в дистанционен режим.

Сертификатът трябва да посочва като минимум:

- вида на документа (напр. удостоверение, диплома, друг вид – според законодателството)
- заглавието на курса
- името на завършилия (някои други данни като дата на раждане, адрес и др. се обработват внимателно и се поставят само ако предоставящата организация е регистриран администратор на лични данни или ако това се изисква от закон или друг акт)
- Продължителност на курса / период на обучение
- Информация дали курсът е за придобиване на (частична) квалификация и за коя професия/специалност (съгласно законодателството за ПОО в съответната страна)
- работното натоварване на курса (и неговите звена/модули, ако има такъв)

- информация, дали курсът (или част от него, в случай на смесено обучение) е проведен онлайн / в режим на дистанционно обучение
- (окончателни) оценки от изпитите (ако това се изисква от наредбите/законодателството в съответната държава, както и с оглед признаване и валидиране на наученото).

В документа, удостоверяващ завършен курс, могат да бъдат включени и други данни според специфичните изисквания, наложени от нормативните актове в съответната страна. Повечето от LMS позволяват автоматично или ръчно издаване на сертификати, тъй като данните, необходими за попълване на документите, вече са въведени в системите. Следователно видът, формата и начинът на генериране/създаване на документите трябва да бъдат решени във фазата на проектиране на курса и подробностите трябва да бъдат съобщени на обучаемите при започване на курса.

Както бе споменато в началото на този документ, проектът VET@HOME има за цел да предостави модел на учебна програма, както и подход (описан в този протокол) към предоставянето на виртуален практически курс за обучение. Следващата таблица представя обобщение и сравнение на ключовите параметри и разликите, посочени за предоставянето на такъв курс само **онлайн** и в **режим на смесено преподаване** (онлайн + присъствени сесии). Характеристиките, изброени в него, могат да бъдат коригирани според нуждите на обучението.

Режим на провеждане на курса	Смесено	Онлайн
Философия на дизайна	Комбинация от присъствени и онлайн дейности, проектирани и проведени от инструктора. Онлайн дейностите се основават на това, което студентите научават лично и допринасят за постигането на резултатите от ученето на курса. Може да се наложи дизайн на инструкции и медийна подкрепа, тъй като онлайн дейностите се увеличават и планираното време за присъствени занятия намалява. От учениците се очаква да поемат повече отговорност за обучението си. Обучаемите може да бъдат помолени да участват в онлайн планираните присъствени сесии. Те трябва да завършат присъствените и онлайн учебни дейности, както са определени от инструктора.	Проектиран от инструктора с подкрепата на технически специалист/и за програмиране на използваната технология за електронно обучение. Вземат се предвид, различни оценявания, учебни дейности, стратегии за обучение и технологии, които улесняват едно смислено, само-обучение. От обучаемите се очаква да се учат самостоятелно с редовни проверки от инструктор. Това включва редовно влизане в сайта на курса им, за да поддържате връзка и да планирате време за изпълнение на възложените дейности и оценка.
Определение	Съчетание от присъствени и онлайн учебни дейности. Обучаемите и преподавателят се срещат редовно в определеното време. При онлайн дейностите обучаемите и преподавателят участват асинхронно или се срещат синхронно (напр. посещават онлайн семинари).	Доставя се изцяло чрез интернет. Преподавателят и обучаемите участват в дейности по различно време от различни места (асинхронно). Някои онлайн курсове съдържат синхронни учебни дейности (напр. презентации на обучаеми, виртуална практика и др.).
Часове на срещите на класа:	Посочени са дати и часове, които се разграничават на лични срещи с фиксирани дата, час и място и онлайн срещи. Материалите и дейностите по курса могат да се предоставят и асинхронно (напр. записани лекции).	Предимно асинхронни, без планирани дати и часове. Изисква се присъствие на някои синхронни онлайн срещи, насрочени от преподавателя (напр. посрещане на курса/ориентиране/виртуална практика).
Място:	Личен и онлайн компонент, посредством платформа за електронно обучение (например	Онлайн, посредством платформа за електронно

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	LMS, системи за уебконференции и др.).	обучение (напр. LMS, системи за уеб конференции и др.).
Изпити:	Когато това е така, изпитите се провеждат лично на насрочена дата и час.	Когато се използват, изпитите се провеждат онлайн или в изпитен център/помещение на доставчика на ПОО; зависи от местоположението на ученика и се координира от доставчика на ПОО.
Планиране и достъпност на учебната програма	Програмата на курса и графикът за това кога и къде обучаемите ще имат достъп до съдържанието и ще участват в учебните дейности се предоставят на обучаемите в началото на курса.	Напълно разработена система за управление на обучението в началото на курса.
Подготвеност на учениците (технология)	Възможно е обучаемите да са по-слабо подготвени технологично, да имат достъп само до мобилно устройство и ограничена интернет връзка в домовете си. Планирането на обучението трябва да отразява тези ограничения.	Обучаемите от самото начало знаят, че цялото обучение ще се провежда онлайн, така че вероятно имат достъп до технологии, които им позволяват да се включат активно в учебния процес.
Използване на система та за мениджмънт в обучението (LMS)	В допълнение към използването на LMS като цяло, използвайте разширени функции и инструменти за организиране и подреждане на съдържанието на курса, улесняване на онлайн дейностите и разширяване на присъствената учебна общност.	Употребата на LMS като цяло за комуникация с учениците, предаване на съдържанието на курса и поставяне на оценки и класации. Може да използва други функции на LMS за групова работа (напр. дискуссионни форуми, взаимно учене и др.) Разширено използване на инструменти и компоненти за предаване на съдържанието на курса и улесняване на социалното взаимодействие на класа и учебните дейности.
Присъствие на инструктора	Осигурява пряко обучение и улеснява приобщаващата учебна среда, която насърчава чувството за общност както в присъствена, така и в онлайн среда. Редовно се свързва с учениците чрез уеб-базирани инструменти.	Инструкторът насърчава и направлява обучението на учениците, като дава ясни указания; моделира подходящ нетикет; споделя опита си, следи напредъка и дава обратна връзка на учениците за тяхната работа.
Взаимодействие със съученици	Инструкторът проектира и управлява взаимодействията както в присъствената, така и в онлайн учебната среда. Може да включва дейности с връстници и групови дейности.	Взаимодействие, включено в учебните дейности; добавяне на определени пространства в учебната среда за социално взаимодействие. Може да включва дейности с връстници и групови дейности.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

РЪКОВОДСТВО

1. Наръчник за прилагане на платформата VET@HOME в реални процеси на обучение

Една от основните цели на Ръководството е да запознае обучителите и преподавателите с платформата за електронно обучение VET@HOME, която позволява онлайн провеждане на практическо обучение по част от професия „готвач“, чрез набор от подбрани модули (курсове), насочени към изграждане на умения и компетентности на обучаемите.

Първоначално платформата беше планирана така, че да побира учебното съдържание и да води учениците през 4 специфични области (приготвяне на супи, основни ястия, салати и десерти). С разработването на платформата и определянето на нейните функционалности, както и след оценката и анализа на наличните отворени образователни ресурси (OERs) за практическо обучение, съответствието с изискванията на нормативната уредба и обратната връзка от пилотните обучаеми, екипът на разработчиците и партньорите се споразумяха да разширят обхвата на платформата, като степенуват и поетапно осигурят достъпност на учащите през тяхната квалификационна програма. По този начин от 4-те ключови теми бяха извлечени някои основни резултати от ученето, които гарантират безопасното и ефективно практическо обучение на учащите се извън учебната кухня, които бяха оформени като пета учебна единица (модул) - Основи на готварството. Тези резултати от ученето бяха сметени за задължителни за по-нататъшното изпълнение на всеки от 4-те ключови модула и бяха разработени така, че да служат като предварително условие за записване на учащите се в някой от 4-те курса. С добавянето на този основен курс като задължително входно ниво за останалата част от образователната и квалификационна пътека на учащите се, платформата осигурява необходимото ниво на подготовка на обучаемите за самостоятелно изпълнение на практическото обучение в дистанционен режим, както и засилва възможностите за осигуряване и проверка на качеството на инструмента, в пълно съответствие с нормативната уредба в Европа и в съответните страни на партньорите.

Съответно, първата част на това ръководство е насочена към функционирането на разработената в рамките на проекта VET@HOME платформа за виртуално практическо обучение и съдържа инструкции, които подпомагат обучителите и наставниците да работят във виртуална среда (по-специално в създадената в рамките на VET@HOME) и им дават насоки за ориентиране на учащите/учениците към законосъобразен и успешен образователен и квалификационен процес.

1.1. Техническо описание и обяснение на платформата VET@HOME: компоненти, процеси, роли

Структурни компоненти на платформата VET@HOME

Система за мениджмънт в обучението (LMS)

Реално платформата за електронно обучение на VET@HOME е LMS. Това е уеб-базирана виртуална среда, която: разполага с учебните ресурси, определя ролите и нивата на достъп, предоставя онлайн обучение, определя и управлява процесите, съхранява записи за дейностите, извършвани от различните участници, и т.н.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Потребители и роли в платформата на VET@HOME

Платформата VET@HOME (както всички платформи за дистанционно обучение) е предназначена за използване от няколко различни участници в процеса на обучение и образование (всички те имат статут на потребители на платформата с различни роли):

- **преподаватели** (в този случай, предвид практическия характер на предоставеното обучение, както и възможността за самообучение или самостоятелно учене, те се наричат също "*инструктори*", по смисъла на българската система за ПОО това са преподавателите за практическа подготовка);
- **учащи** или обучаеми (в областта на ПОО това могат да бъдат възрастни учащи се или обучаеми в центрове/организации за професионално обучение, както и ученици от професионални училища. Затова в платформата VET@HOME тези потребители се наричат "*ученици*");
- **администратори** (това са хората, които отговарят за техническата поддръжка и обслужване на платформата, те имат разширени права да променят нейните компоненти и функционалности, да управляват другите потребители и роли, и т.н.);
- **други** (Платформата предоставя възможности за задаване на други роли на регистрираните потребители, като например: Сътрудници, Автори и др. - тези роли имат различни нива на права и достъп до различните раздели на платформата и могат да бъдат променяни/назначавани от администратора в зависимост от нуждите на доставчиците на курсове).

Всички регистрирани потребители на платформата се считат за "членове". Те се появяват в списък на всички членове, достъпен за администраторите на платформата, и могат да бъдат филтрирани по тяхната роля и други критерии, както и да бъдат променяни/редактирани от администратора.

Платформата се поддържа и управлява от администратори, които имат пълен достъп и права да създават/изтриват/променят всички потребители и съдържание. Ролята на администраторите се определя от отговорностите на партньорската организация Линтик ЕООД (като създател на платформата VET@HOME) и Международен Колеж ООД (като водещ партньор по проекта).

Като се има предвид пилотният характер на платформата, за всички партньори по проекта са създадени акаунти като инструктори, за да могат да тестват нейните функционалности, да създават курсове и да качват собствени учебни материали, както е обяснено в следващата част.

Регистрация в платформата VET@HOME

Регистрация за инструктори

Регистрацията на инструктори в платформата VET@HOME се извършва единствено от администраторите на платформата. Администраторите създават акаунт (профил) на инструктор по искане на партньорите по проекта или на лица, официално упълномощени от партньорите да действат като инструктори. Това се прави от

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

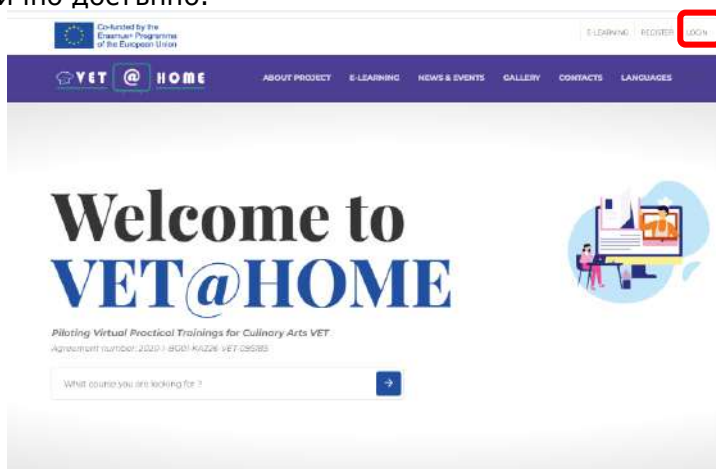
съображения за сигурност и контрол на качеството, тъй като регистрираните инструктори имат право да създават курсове и/или учебно съдържание в платформата, което става публично достъпно.

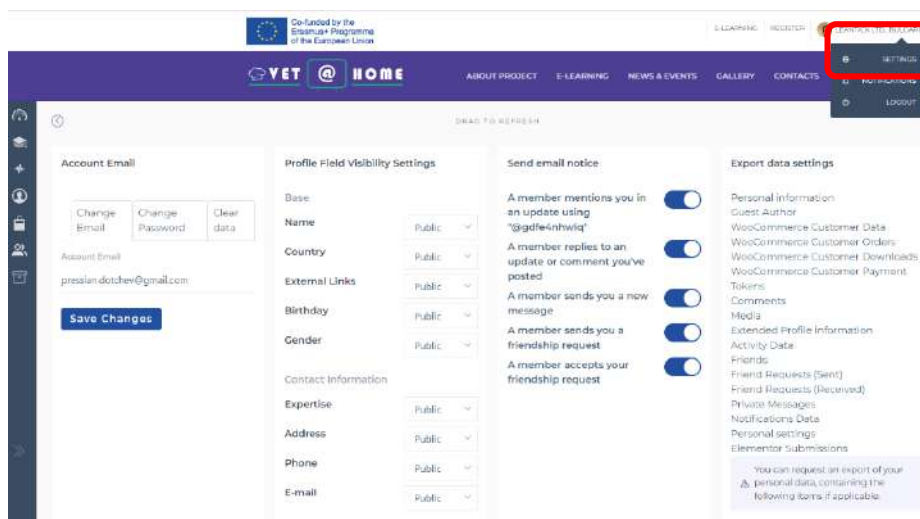
След като бъдат регистрирани от администратор и след потвърждаване на регистрацията, инструкторите (обучителите) имат по-широк достъп до функционалностите на платформата. За да разгледат или използват профила си, те трябва да влязат в него от началната страница на платформата с потребителското име и паролата, създадени за тях от администратора.

След влизане в системата всеки инструктор може да получи достъп до личното си работно табло от бутона "Настройки" в своя профил.

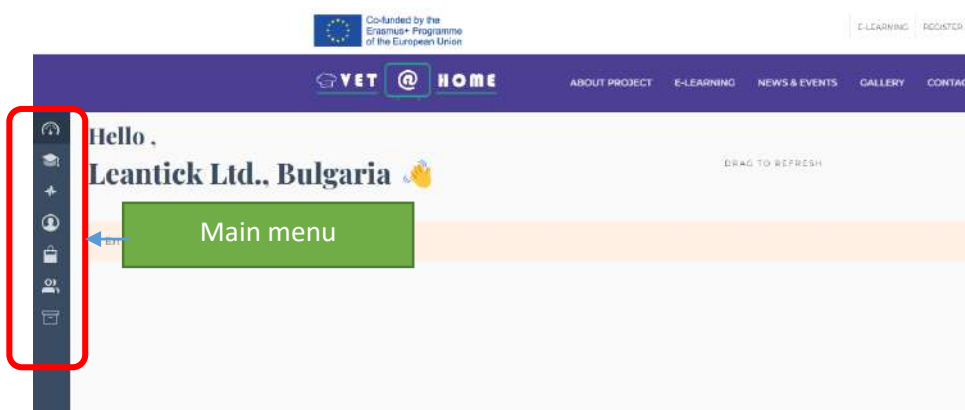
Важно е да се спомене, че след като се регистрира, инструкторът ще се появи в предната част на платформата VET@HOME, както и на началната страница на уебсайта VET@HOME, в раздела **"Нашите доставчици на курсове"**. Ето защо е препоръчително при извършване на регистрацията на Инструктора името да бъде правилно формулирано, а още по-добре е, ако акаунтът на Инструктора е кръстен на организацията, действаща като доставчик на курсове за ПОО. По този начин институцията, предоставяща ПОО, ще може да създава и управлява всички курсове, предлагани от организацията (или да изгражда портфолио от курсове в платформата), а в същото време потребителите на уебсайта и платформата на проекта ще могат да избират курсовете, които ги интересуват, като разглеждат портфолиото от курсове на доставчика на ПОО. Друг мотив за това е функционалността за сертифициране на платформата, тъй като тя позволява автоматично/ръчно сертифициране на успешно завършените курсове от обучаемите, като естествено се очаква сертификатът да бъде издаден от организация (доставчик на ПОО, следвайки съответните изисквания на законодателството), а не от лице (инструктор).

Освен това преподавателят може да получи достъп до акаунта от горния десен ъгъл на екрана, като кликне върху името/заглавието на акаунта и избере "Настройки" от падащото меню.

Главното меню е разположено в лявата част на екрана.

Регистрация за учащи (ученици)

За нуждите на проекта VET@HOME регистрираните потребители, които се очаква да бъдат обучени с помощта на платформата, се определят като "ученици" по отношение на тяхната роля в платформата. Все пак това са всички обучаеми, свързани с проекта и партньорите по проекта, включително ученици в (професионални) гимназии, курсисти в курсове за ПОО, възрастни обучаеми в центрове за ПОО и т.н., или всички, които се интересуват от завършване на курсовете на VET@HOME и отговарят на входните изисквания за записване в курс (съгласно модела на учебна програма на VET@HOME - РП1). По този начин по-нататък те ще бъдат наричани " учащи" или " обучаеми" или " ученици", в зависимост от контекста, но със значение на регистрирани потребители с роля на "ученик".

Обучаемите трябва да се регистрират самостоятелно, за да могат да влязат в платформата VET@HOME и да получат достъп до курсовете за обучение, които се провеждат в нея. Важно е всички инструктори (или доставчици на курсове) да насочат Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

своите обучаеми да започнат първо с първоначална регистрация на началната страница на платформата (<https://vet-at-home.eu>).

За процеса на регистрация платформата ще изисква от учащите да въведат име и имейл адрес. Силно препоръчително е учащите да въведат пълното си име, както е посочено в документите им за самоличност, поради две причини: 1) по този начин инструкторите ще могат да ги идентифицират като физически лица и да проследяват напредъка им, и 2) в случай на успешно завършване на курса, то ще бъде поискано за издаване на сертификат.

След като приключат простия процес на регистрация, всички регистрирани получават имейл за потвърждение и трябва да потвърдят връзката. С потвърждаването чрез връзката в имейла процесът на регистрация е завършен и учениците трябва да бъдат навигирани за достъп до системата чрез бутона за влизане в системата (горния десен ъгъл на екрана) всеки път, когато искат да влязат в платформата. При това те ще използват електронната поща за регистрация и създадената от тях парола.

Всеки друг процес на регистрация, иницииран от инструкторите или сътрудниците, ще наруши правилната регистрация и съответно ще повлияе отрицателно на правилната роля на всеки регистриран. Объркването на ролите и капацитета за влизане на обучаемите ще се отрази на способността им да получат достъп до съдържанието на обучението, да следват курсовете и съответно - да бъдат сертифицирани в края. В същото време преподавателите няма да могат да наблюдават и ефективно да работят с учащите/учениците.

След като се регистрират, учащите могат да променят личния си профил, като добавят допълнителна информация, например профилна снимка, страна на произход, биографична информация и др. Те трябва да бъдат ръководени от инструктора/ите в съответствие с изискванията на доставчика на курса.

Компоненти на онлайн курсовете на VET@HOME

Курсовете на VET@HOME, поместени в платформата за електронно обучение, могат да имат различна структура по отношение на компонентите и външния вид (начина, по който са представени на крайните потребители - преподаватели и учащи), но все пак те са изградени от компоненти, които са предварително програмирани в платформата и могат да бъдат избирани и комбинирани в съответствие с учебната програма на курсовете, както и да бъдат променяни.

Компонентите на платформата VET@HOME са разработени въз основа на проучване на съществуващите платформи за електронно обучение за онлайн предоставяне на обучение и техните структури, като са следвани най-добрите практики и добрите примери, както и са взети предвид нуждите, идентифицирани от изследователския екип, който проведе интервюта със заинтересованите страни по проекта.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Компонентите на курсовете функционират като "градивни елементи", имат задължителен характер, а също и разновидности, които могат да бъдат адаптирани според нуждите на доставчиците на курсове. Платформата дава възможност на преподавателите да избират, да променят и да използват различните компоненти при провеждането на онлайн обучението си.

Информация за курса

Всеки курс в платформата VET@HOME има отделна страница (след като бъде отворена от посетител), показваща областта с информация за курса, предназначена да служи като начална страница на конкретния курс с цел информация и описание. Тя съдържа важна информация за курса, като например заглавието му, за какво се отнася курсът, подробно описание, предварителни условия за записване, продължителност (или начална и крайна дата), резюме на учебната програма и др. Тази област е **публична**, което означава, че е достъпна за всички посетители на платформата VET@HOME и не е необходима регистрация, за да бъде достъпна. Целта е да се предостави на заинтересованите лица информацията, от която се нуждаят, за да разберат изискванията и очакванията в курса, както и основните му характеристики. Обяснението на информационната област на курса е дадено по-долу по неговите компоненти.

Всеки курс се определя от **заглавието**, което представя основната тема на курса и се дава от инструктора/доставчика на курса. То се появява първо при визуализацията на курса и е видимо за всички посетители на платформата (включително и за нерегистрираните потребители). Всички курсове се появяват с техните заглавия и други (избрани от инструкторите) параметри на началната страница на платформата за електронно обучение в директория, наречена "**Всички курсове**". Съществува и възможност за филтриране на наличните в платформата курсове по различни предварително зададени критерии (като инструктор/доставчик, брой курсисти, начална дата и т.н.). Освен това списъкът с наличните курсове може да бъде подреден по няколко критерия (като азбучен ред, наскоро добавени, популярни и т.н.).

Съществуват два блока, които дават възможност да се въведе информация за всеки качен курс и да се направи достъпна за всички посетители на платформата (включително и за нерегистрираните потребители):

Кратко описание на курса: Това поле дава възможност за предоставяне на кратка информация или въведение към курса и се появява точно до заглавието на курса. Тук доставчикът може да опише за какво е предназначен курсът или друга важна информация (например в това поле за курсовете VET@HOME се посочват предварителните условия за записване).

Подробно описание на курса: В това поле има възможност да се представи повече информация за курса, доставчика на курса, целите на обучението в курса (задачите), общата продължителност, начина на провеждане и други важни аспекти за потенциалните учаци. То се появява в основната част на началната страница на курса.

Освен това областта за информация за курса дава представа за структурата на курса: в началната страница на курса се визуализира **обобщение на програмата на курса** с продължителността (времето) на неговите компоненти (уроци или теми). Посетителят може да разгледа модулите/темите на курса и да провери процедурата за

оценяване и класиране, както е определена в учебната програма. Целта е да се предостави на потенциалния учащ достатъчно информация, за да може той/тя да реши да се запише в курса.

Областта с информация за курса може да съдържа и информация за: продължителността на курса (в дни, седмици, месеци и т.н.), максималния брой ученици, които могат да бъдат записани в курса, началната и крайната дата и т.н. - Те се определят и въвеждат в съответствие със специфичните изисквания на учебната програма.

Ето един пример за това как изглежда началната страница на курс на VET@HOME:

The screenshot shows the VET@HOME website interface. At the top, there is a navigation bar with the VET@HOME logo and links for 'ABOUT PROJECT', 'E-LEARNING', 'NEWS & EVENTS', 'GALLERY', 'CONTACTS', and 'LANGUAGES'. The main content area features the course title 'Course 1 – Cooking basics' with a 4-star rating and the text 'International College-VET Center, Bulgaria'. Below this, a 'PREPARATORY UNIT' section states that the course is a prerequisite for other courses. A 'FREE' label and a 'CONTINUE COURSE' button are also visible. On the right, there is a video thumbnail showing hands chopping red peppers on a yellow cutting board.

This is the first training module in the VET@HOME course for practical training for the profession of "Cook".

The module is designed as an **obligatory unit** to be completed in order to continue to the next courses: **Salads (2)**, **Soups (3)**, **Main Courses (4)** and **Desserts (5)**.

The module introduces the learners to the basic concepts, rules and procedures to be followed in a professional kitchen, as well as to important health and safety regulations and standards to be observed by the learners during their training (and work afterwards).

The aim of the module is to ensure that the learners have the basic knowledge,

Course Curriculum

1.1. Cooking basics

1.1.1 THE FOOD INDUSTRY AND COOKING AS A PROFESSION (PPT)	00:45:00
1.1.1 THE FOOD INDUSTRY AND COOKING AS A PROFESSION (VIDEO)	00:30:00
1.1.1 THE FOOD INDUSTRY AND COOKING AS A PROFESSION (ADDITIONAL READING)	00:45:00

В случай че даден курс трябва да бъде завършен преди записването в друг курс, платформата показва информация и тук, на началната страница на курса, когато вместо бутона за започване/продължаване на курса се показва съобщение, че има задължителни курсове/модули, които трябва да бъдат завършени като предварително условие за започване на избрания курс.

Следващите компоненти (раздели) на курсовете на VET@HOME вече не са публично достъпни и за да видят съдържанието им, учащите трябва да са регистрирани в платформата и да започнат курса, за да получат пълен достъп до съдържанието му и функционалностите на платформата.

Области за комуникация за важни съобщения и въпроси към преподаватели/ученици:

След като се запише в даден курс (чрез натискане на бутона за стартиране, разположен до заглавието на курса), обучаемият вече има достъп до съдържанието и

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

подробностите на курса. Лентата за напредъка (точно под заглавието на курса) измерва (в проценти) постиженията му по време на структурата и продължителността на курса.

Тук се показва друга страница на курса за записаните ученици, която показва повече подробности и нивото на постиженията на ученика в този конкретен курс. Докато в раздела "Преглед" е представено подробното описание на курса, както е обяснено по-горе, следващите раздели представляват така наречената: комуникационна област на курса, т.е. виртуалната среда, в която ученикът и инструкторът могат да обменят информация, съобщения, дискусии и т.н.

Раздел Обяви и новини

В този раздел инструкторът може да публикува важни съобщения и/или информация, които ще бъдат видими за учениците в конкретния курс. Този раздел е достъпен само за преподавателите и учениците не могат да пишат тук.

Разделът " Съобщения за курса" се намира на началната страница на конкретния курс и позволява на инструктора/доставчика на курса да предава навременна информация на целия списък на учениците. Съобщенията са специфични за курса и се архивират, така че учениците могат да видят всички предишни съобщения, които може да са пропуснали. Съобщенията, които могат да бъдат публикувани в тази област, могат да включват промени в графика на курса, напомняния за предстоящи дати за плащане, съвети за подготовка за изпити и други съобщения, свързани с курса.

Раздел Въпроси и отговори (QnA) / Дискусии

Тук учениците могат да задават въпроси, на които преподавателят отговаря. Мястото може да се използва и за започване на дискусии, писане на коментари, даване на препоръки и др. То е предназначено да служи като форум на курса и да съхранява цялата писмена комуникация, обменяна между основните участници.

Пространството за дискусии е важен компонент на областта за комуникация и особено когато става въпрос за курсовете, провеждани изцяло онлайн, предлагани в платформата VET@HOME. Тъй като в този режим преподавателят и учениците не се срещат лице в лице, обикновено няма голяма възможност за редовно взаимодействие в реално време. В този случай зоната за дискусии в рамките на LMS VET@HOME предоставя възможност за асинхронни разговори, при които едно лице може да публикува съобщение в даден момент, а друго лице да отговори на него на по-късна дата или час. Асинхронните дискуссионни форуми често водят до много обмислен и интересен обмен на идеи, тъй като учениците имат време да помислят и размишляват върху отговора си, преди да го публикуват. Асинхронните дискуссионни форуми също така работят за изграждане на общност в класа и допринасят за създаването на учебна среда, в която учениците се чувстват свързани, когато всички те може да не се намират физически в един географски район.

Зоната се наблюдава от инструктора/доставчика на курса. Тъй като това е публична област (за потребителите, участващи в този курс: ученици и инструктори), учениците също могат да видят публикуваните въпроси и могат да бъдат насърчени от инструктора да помогнат на други ученици.

Бележки

В зоната за комуникация има още един раздел, наречен Бележки, който служи за място за допълнителна информация. Например тук преподавателят може да публикува инструкции за курса и те ще се появят за учениците при стартиране на курса. Разделът дава възможност за качване на допълнителни материали, като например текст (файлове), изображения, медийни файлове и др.

Естеството на комуникацията, договорена от доставчика на курса и администраторите, ще определи кои от тези раздели е подходящо да бъдат разположени в зоната за комуникация на курса.

Съобщения за курса

Зоната за съобщения за курса в LMS е частна зона за комуникация между инструктора и ученика. Предимството на използването на вътрешните съобщения в рамките на курса е, че цялото взаимодействие остава в рамките на курса и може лесно да бъде намерено и извлечено по-късно, ако е необходимо. Тази функция е идеална, когато ученикът (или инструкторът) има въпрос или проблем, на който трябва да обърне внимание и който не е подходящ за публикуване в публична дискусийна област.

Ето един пример за началната страница на курса VET@HOME и разделите на зоната за комуникация:

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

E-LEARNING REGISTER LEANTICK LTD., BULGARIA

Course 1 - Cooking basics

31%

[Continue Course](#)

PREPARATORY UNIT Please take note that this course is a prerequisite for enrolling in the following VET@HOME courses: - Course 2 - Salads; - Course 3 - Soups; - Course 4 - Main Courses (dishes) and - Course 5 - Desserts.

Overview Curriculum **Announcements & News** QnA Notes

1 week

Welcome to the VET@HOME training course 1 - Cooking Basics.

This course is designed for learners who are involved in vocational education/training in the tourism and hospitality sector and the profession of Cook in particular.

Before you start the course, please make sure that you fulfill the following **Pre-requisites (entry requirements)**:

The learner must be involved in vocational education/training in the tourism and hospitality sector:

- Being a (vocational high school) student in the profession of Cook (or equivalent) OR
- being enrolled in a vocational course for the profession of Cook (or equivalent) by a VET course provider (adult),
- Being graduate in vocational education or training for the profession of Cook.

The learner needs to demonstrate that his/her health status allows for participating in practical VET for the profession of Cook (or equivalent) – medical documents could be required upon enrolment depending on the country requirements.

The learner needs to be at a minimum age of 16 years.

If you have any questions or concerns, please contact your course provider/instructor.

Друг допълнителен раздел, който се появява в началната страница на курса (за записаните ученици), е отново обобщението на учебната програма в раздела Учебна програма, но този път структурата на курса е придружена от допълнителна функция

за проследяване на напредъка чрез визуализиране на завършените теми/уроци със зелена отметка, както се вижда на снимката по-долу:

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

E-LEARNING REGISTER LEANTICK LTD, BULGARIA

Course 1 - Cooking basics

31%

Continue Course

PREPARATORY UNIT Please take note that this course is a prerequisite for enrolling in the following VET@HOME courses: - Course 2 - Salads; - Course 3 - Soups; - Course 4 - Main Courses (dishes) and - Course 5 - Desserts.

Overview **Curriculum** Announcements & News QnA Notes

1.1. Cooking basics

1.1.1. The food industry and cooking as a profession (PPT)	45 minutes	✓
1.1.1. The food industry and cooking as a profession (video)	30 minutes	✓
1.1.1. The food industry and cooking as a profession (additional reading)		✓
1.1.2. Tools and equipment (PPT)	1 hour, 30 minutes	✓
1.1.2. Tools and equipment (video)	15 minutes	○
1.1.2. Tools and equipment (exercise)		✓
1.1.3 Mise en Place (PPT)	45 minutes	○

Съдържание на курса (модулна структура)

В учебната програма на VET@HOME (РП1) петте курса за практическо обучение представляват различни **обучителни модули**, като всеки от тях е разработен така, че да покрива набор от очаквани резултати от ученето, които ще позволят на учащите да постигнат определено ниво на компетентност, необходимо за изпълнението на набор от задачи и отговорности, свързани с конкретния обучителен модул. Така например разработената в рамките на проекта учебна програма за практическо обучение (за частична квалификация) по професията "Готвач" се състои от **5 модула**.

Ето защо, когато са представени в платформата VET@HOME, тези модули (от РП1-Учебна Програма) се наричат "**курсове**" (от 1 до 5), както следва:

- Курс 1 - Основи на готварството (подготвителен модул)
- Курс 2 - Приготвяне на салати
- Курс 3 - Приготвяне на супи
- Курс 4 - Приготвяне на основни ястия
- Курс 5 - Приготвяне на десерти

Има няколко причини обучителните модули да бъдат определени като **курсове** в платформата за електронно обучение, сред които са:

- ✓ Всеки обучителен модул може да се предоставя **независимо от останалите** (с изключение на първия), тъй като резултатите от ученето са дефинирани по такъв начин, че е възможно знанията, уменията и компетенциите на обучаемите след завършването на отделен модул (курс) да бъдат оценявани и анализирани отделно;
- ✓ Ако не е необходимо учащият да завърши всички 5 модула (съгласно държавните образователни стандарти или разпоредби в страната), той ще може да завърши онлайн само необходимите части (в този случай - само избраните курсове на VET@HOME) и ще получи сертификати за завършването им като отделни курсове;
- ✓ Успешното завършване на всеки курс на VET@ HOME ще бъде удостоверено с издаден сертификат и в този случай сертификатът ще бъде издаден за всеки отделен курс, за да може завършеното онлайн обучение на VET@HOME да бъде валидирано в съответствие с националното законодателство и изискванията за съответната държава.

Съществува един специфичен модул, който се счита за **подготвителен** за обучението по VET@HOME: **Курс 1 - Основи на готварството**. Модулът запознава обучаемите с основните понятия, правила и процедури, които трябва да се спазват в професионалната кухня, както и с важни правила и стандарти за здравословни и безопасни условия на труд, които обучаемите трябва да спазват по време на обучението (и работата си след това). Целта на модула е да гарантира, че обучаемите имат основните знания, умения и компетентности за изпълнение на задачите, свързани с по-нататъшното обучение в курсовете на VET@HOME. По този начин завършването на **Курс 1 - Основи на готварството** представлява **предварително условие** за следващите курсове и е замислен като **задължителен модул**, който трябва да бъде завършен, за да се продължи към следващите курсове: Салати (M2), Супи (M3), Основни ястия (M4) и Десерти (M5).

Като се има предвид това, обучението във VET@HOME е базирано на модули, а всеки модул по същество представлява самостоятелна зона за съхранение на всички елементи от съдържанието, лекционни документи, оценки и дискусии, включени в конкретен курс в платформата.

Освен това всеки курс (модул) се състои от учебни единици (уроци) и обхваща основни теми, които заедно формират учебното съдържание на модула, а успешното им завършване ще доведе до постигане на планираните резултати от обучението за съответния курс (модул).

Съдържанието на обучението в рамките на самите курсове (съдържанието на курса) се разработва и представя под различни форми, както е описано по-долу:

Зона за лекции - Тази зона в рамките на курса замества традиционната лекция, която се провежда в класната стая при обучение лице в лице (или в учебната кухня в случай на обучение по готварство). Тъй като инструкторът не присъства, за да проведе интерактивна лекция на живо в асинхронните онлайн курсове, като например обучението VET@HOME, се използват други формати за предоставяне на информация на учащите / учениците.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Една от най-ефективните и широко използвани форми на онлайн лекции е писмената форма. Писмените лекции обикновено съдържат информация, разгледана в текущия модул, допълват информацията, предоставена в четивото (ако курсът използва учебник), и наблягат на концепциите, които преподавателят смята за най-важни. Лекцията може да приеме много форми - от обикновен текстов документ до интерактивно обучение. По-долу е даден списък на това, което учащите във VET@HOME могат да намерят в зоната за лекции на онлайн курсовете:

- Текстови документи/презентации в PowerPoint, съдържащи съдържание, концепции, изображения и примери, които обикновено се представят по време на лекция на живо в рамките на курса.
- Файлове за изтегляне, като Word, Excel или pdf, които съдържат помощна информация за модула
- Връзки към мултимедийни файлове, като аудио или видео, или документи с вградена в тях мултимедия
- Записани видео-демонстрации на практически уроци по готварство
- Връзки към допълнителни ресурси, като например онлайн статии или дейности, които подкрепят материала, изучаван в лекцията на модула.

Упражнения и виртуална практика - Обикновено в присъствения режим на практическото ПОО (и особено когато става въпрос за подготовка на готвачи) има учебни часове, посветени на физическото упражняване на уменията на учащите за изпълнение на практически задачи и операции. Това е така, защото тези умения (като рязане, използване на различни техники за готвене и т.н.) се придобиват главно чрез многократно повтаряне на едни и същи или подобни движения (стимулиране на двигателната памет). По този начин в различните образователни системи са заложили сходни форми на практическо обучение, като напр.:

- учебна практика (когато инструкторът демонстрира в клас процедурите, а след това обучаемите сами повтарят същата процедура в същата контролирана среда),
- производствена практика или учебен стаж (когато практиката се организира в реална фирма - в случая ресторант - на подходящо за професията работно място и инструкторът/наставникът демонстрира процедурите в реална работна среда, а обучаемите повтарят след него),
- комбинация от двете или други форми на организация на ръководеното практическо обучение и др.

В тези случаи практическото обучение се ръководи (или поне контролира) от квалифициран инструктор или наставник и се осъществява съгласно учебната програма и графика на курса.

В случая с проекта VET@HOME такива мерки не са приложими, тъй като дистанционният начин на провеждане на обучението не позволява синхронно преподаване лице в лице, при което учител и обучаем присъстват заедно на едно място. Ето защо учебната програма предлага алтернативни форми на практика:

Упражнения - след предоставяне на определено учебно съдържание (четене на текст/презентация, гледане на видео-демонстрация и т.н.), на обучаемия се дава конкретна задача. Тя може да бъде да се направи малко по обем изследване и да се напише кратък доклад, да се повторят действията, обяснени в презентацията/видео.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Всички тези задачи имат за цел да ангажират активно учащия и да му предоставят възможност за **самостоятелно учене** чрез правене (практикуване). В случая те се изпълняват в режим на самообучение и се ръководят само от инструкциите, дадени в началото, но без присъствието на инструктор или наставник. Разбира се, обучаемият може да потърси съвет или обратна връзка за своето представяне, като събщи процесите или резултатите (чрез един от изброените по-горе методи в зоната за комуникация на платформата) на инструктора, назначен за неговия курс, или дори на своите съученици или група учащи.

Виртуална практика - тази форма е предназначена да замени обичайната учебна практика в режим "лице в лице" (както е обяснено по-горе), но в платформата VET@HOME тя се прехвърля във виртуална среда. Тя изисква едновременното присъствие на обучаемия и инструктора, които не се намират физически на едно място, а са свързани чрез видеоконферентна връзка. Подобно на учебната практика занятията се ръководят от инструктор, който извършва онлайн демонстрации на живо, дава насоки и осигурява обратна връзка в реално време на учащите, които от своя страна повтарят действията в домашната си кухня. Тази форма на обучение изисква много сериозна подготовка и от двамата участници, както е обяснено в другите глави, но все пак може да служи като алтернатива на учебната практика при екстремни обстоятелства.

Основните разлики между упражнението и виртуалната практика са в две направления:

- упражнението предполага самостоятелна индивидуална работа на обучаемия, докато виртуалната практика е форма на ръководено обучение;
- въпреки че трябва да бъдат изпълнени в определен срок (срок, определен от преподавателя), упражнението се изпълняват от обучаемия в период, избран от самия него - в зависимост от наличието на необходимите ресурси (достъп до компютър с интернет, устройство за запис на снимки/видео, домашна кухня, инструменти и продукти и т.н.), докато виртуалната практика изисква едновременното участие на обучаемия и преподавателя.

Препоръчително е виртуалната практика да се организира за няколко ученици едновременно, в малки групи (до 6 души), за да се спести известно време на преподавателя, но не и за много ученици, защото това ще се отрази на качеството на обучението и има риск преподавателят да не може да наблюдава и следи индивидуалната работа и да не може да дава ефективни насоки и обратна връзка на всички ученици по време на онлайн занятията.

Виртуалната практика може да бъде заменена с присъствена, когато курсът се провежда в смесен режим.

Задания - те са представени в отделна категория, тъй като изпълняват две функции: дават възможност на учащите да упражнят уменията си (подобно на упражнението) и служат като елемент от оценката на учащите и се включват в крайната оценка, както е обяснено по-долу.

Обикновено заданието в рамките на даден модул представлява по същество специална папка, която позволява на ученика да изпрати работата си на преподавателя. Примери за задачи, които могат да бъдат подадени, като се използва полето за подаване на задачи, са писмени работи, резултати от изследвания или други дейности, които са

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

били завършени офлайн. В платформата VET@HOME такава възможност се създава чрез функцията за задание. Тя е замислена като вид компонент на учебното съдържание, който може да бъде включен в учебната програма на курса и да стане част от него. Задачите трябва да бъдат дефинирани чрез: инструкции какво трябва да се направи от обучаемия (офлайн), обяснение на процесите/ресурсите, допълнителни материали за обучение, ако е необходимо, времева рамка за изпълнение (може да бъде дадена в единици за измерване на времето - минути, дни, седмици и т.н., които ще започнат да се отброяват, след като обучаемият започне изпълнението на задачата) или фиксирани дата и час, на които задачата трябва да бъде изпълнена и резултатите/работата да бъдат предоставени на преподавателя; оценка, която е свързана с тази задача (напр. брой точки), ако тя се отчита при крайното оценяване на курса. Инструкторът обикновено дава инструкции относно предпочитанията си за представяне на задачите (изпратени като прикачен файл в полето за предаване на задачи, качени в платформата, изпратени по имейл, споделени в друго облачно пространство и т.н.). Във всеки случай, преди да изтече крайният срок, фиксиран в платформата, учащият трябва да представи заданието. Папката за задания улеснява учениците да изпратят работата си и след това да намерят оценката си по-късно. Когато е необходимо, преподавателят може да включи и коментари в областта за оценяване.

Оценяване и анализ (тестове и изпити) - В повечето онлайн курсове, провеждани в днешно време, се използва някаква форма на оценяване с тестове или изпити. В това отношение платформата VET@HOME също разчита на тези методи, но предлага малко по-различен подход към оценяването на напредъка и успеха на обучаемите и към оценката на нивото на постигане на резултатите от обучението в курсовете.

Тъй като учебната програма на VET@HOME е предназначена изключително за практическо обучение, не са разработени тестове за проверка на теоретичните знания на учащите по време на курса или в края му. Ето защо платформата VET@HOME разполага с функция, която позволява включването на такъв тип изпити като тестове с въпроси с избор между няколко отговора, задачи за попълване на празно място и т.н., които могат да се използват според нуждите и спецификата на учебната програма.

Според проучването, направено от експертите по проекта на действащото законодателство и изискванията за организиране и провеждане на практически изпити, проверката на практическите умения и компетенции, придобити от обучаващите се в системата на ПОО, се извършва изключително в присъствена форма във всички страни партньори. Дори при изключителни обстоятелства дистанционният начин на изпитване или онлайн изпитите не са разрешени или поне не са регламентирани в националните законодателства в областта на ПОО. Следователно моделът, предложен от проекта VET@HOME за дистанционно (виртуално) практическо обучение, оценяване и изпити, е само пилотен модел, който може да бъде коригиран или модифициран в зависимост от конкретните нужди и може да бъде приложен само след като бъдат направени съответните промени в нормативните документи в страните партньори, така че да бъде регламентиран, приемлив и признат от отговорните органи.

Дотогава моделът VET@HOME може да послужи като пилотно действие, което да бъде проучено, а резултатите от обучението по проекта могат да бъдат валидирани по отношение на съответното национално законодателство като такива, придобити в неформален и неофициален режим на обучение. Ето защо някои предложения в тази

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практическо обучение за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

насока са представени в разработената в рамките на проекта Пътна карта за акредитация на частична квалификация (РП4).

Тъй като курсовете на VET@HOME са предназначени за дистанционно онлайн обучение, оценяването е разработено така, че да отчита не само крайните резултати на обучаемите (демонстрирани компетентности по време на заключителния изпит), но и да следи текущото представяне и напредъка на обучаемите, като включва в крайната оценка оценяването на задачите, дадени на учениците по време на обучението. Това се прави, тъй като се счита за много важно да се мотивират учащите да изпълняват задачите си според указанията, защото така се гарантира, че те са постигнали междинните резултати, необходими за продължаване към следващите задачи и учебни дейности, както и да се насърчи стремежът им към високи резултати и да учат за онлайн изпит (или тест) така, както биха учили за такъв, който ще бъде присъствен.

Инструментите, вградени в LMS системата VET@HOME за провеждане на тези оценки, дават на преподавателя много възможности, които той може да използва, за да персонализира провеждането им. Например, на разположение са няколко вида въпроси, като въпроси с избор между няколко отговора, верни/неверни, кратък отговор, сравняване и есе, за да назовем само някои от тях (ако е избрана тестова форма на оценяване); също така задачи под формата на писмени инструкции за изпълнението на определена задача или задачи, последвани от насоки как крайният резултат/продукт от задачата трябва да бъде предоставен на инструктора/обучителя за получаване на обратна връзка за изпълнението и/или за включване в крайната оценка на представянето на обучаемите в курса. Такива примери са: да се помоли обучаемият да направи видеозапис на себе си, докато изпълнява практическата задача, и/или да направи снимки на резултата/готовия продукт; да се изиска от обучаемия да изпрати/качи в платформата/сподели с преподавателя писменото си задание/снимките/видеото си, след като го изпълни, и т.н. Освен това има настройки за контрол на времевия лимит на оценяването, след като ученикът започне, и други контролни функции, които определят дали ученикът може да се върне към даден въпрос, след като е отговорил, колко пъти може да се опита да премине теста и т.н.

Като цяло оценяването и крайната оценка на успеваемостта на обучаемите в курсовете на VET@HOME могат да бъдат обяснени с примерната схема, представена по-долу:

Инструменти за оценяване:	Относителна тежест на инструмента за оценка в общата оценка	Резултати, получени от обучаемия (в точки)
Оценка на задание 1	10%	A
Оценка на задание 2	10%	B
Практически (виртуален) изпит	80%	C
ОБЩО (крайна оценка) (Т)	$T = A*10\% + B*10\% + C*80\%$	

Тази схема е пример, в който могат да се добавят други елементи и инструменти за оценяване (като тестове, презентации, групови проекти и т.н.) със съответната

относителна тежест (и брой точки), стига крайната оценка да се състои от 100% от тях. Критериите за оценяване/класиране също ще трябва да бъдат адаптирани към изискванията на съответното законодателство, регулиращо предоставянето на обучението, предлагано от доставчика на ПОО. И накрая, оценките могат да бъдат формулирани в (или приравнени към) точки, кредити или други цифрови показатели, които са приложими и признати от образователната система в съответната държава.

Оценяването в платформата VET@HOME позволява два вида оценяване в зависимост от структурата и целите на курса. То може да се извършва автоматично от платформата - в случай че всички задачи са програмирани с техните оценки и относителната тежест на всеки компонент на оценяването; или оценяването може да се извършва ръчно от инструктора/оценяващата комисия, като се използват ресурсите и показателите (резултатите) на обучаемите, отчетени от платформата, и се добавят други компоненти на оценяването по съгласувана схема за оценяване и анализ. Във всички случаи схемата трябва да бъде ясно представена на учащите предварително, най-добре в учебната програма на курса.

1.2. Практически указания за използването на платформата за електронно обучение VET@HOME за провеждане на практическо обучение по професията "Готвач"

В тази част на ръководството платформата VET@HOME е обяснена от гледна точка на процедурите и стъпките, които трябва да се следват, за да може да се използва от инструкторите/доставчиците на ПОО като система за мениджмънт в обучението. В допълнение към процедурата за създаване, структуриране и управление на съдържанието на курсовете, тук ще намерите някои насоки относно:

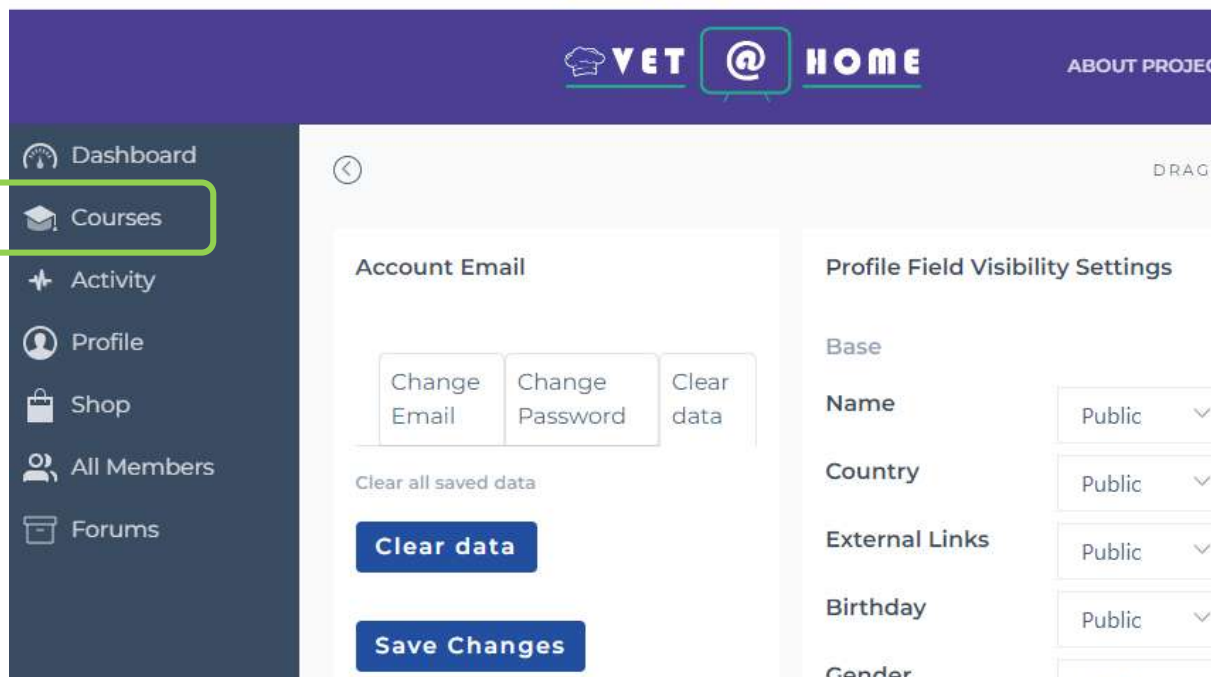
- как да напътствате обучаемите от разстояние/онлайн
- как да се насочвате към обучение, фокусирано върху обучаемите
- как да оценявате представянето на обучаемите

Създаване и структуриране на съдържанието на курса

Инструкторите (или доставчиците на ПОО) могат да създават съдържание както от бекенд (Back-end), така и от фронтенд (Front-end). За да може да създава съдържание за курсове, инструкторът трябва да влезе в платформата с потребителското име и паролата, дадени от администратора на платформата. При влизане в профила на инструктора, от менюто "Настройки" (горния десен ъгъл на екрана, точно под името/заглавието на профила) инструкторът ще може да редактира своя профил, като качи профилна снимка/лого на организацията, допълнителна информация, напр. биография, квалификация, данни за контакт и др.

След като профилът е завършен, от главното меню в лявата част на екрана трябва да се избере менюто, за да се отвори таблото за управление на курсовете, както е показано тук:

Това ще насочи инструктора към портфолиото на всички създадени курсове в платформата (активните и изтеклите курсове могат да се превключват от разделите над списъка с курсове).

В лявата част има две основни подменюта:

Започнати курсове – това е меню, което се използва от инструктора в ролята му на "ученик", записан в други курсове, различни от създадените от него. По този начин той/тя може да разглежда курсове на други Инструктори и да се записва в тях, но като учащ, а не като Инструктор. Съответно има достъп до учебното съдържание на тези курсове, може да се проследява напредъкът, но не се допускат промени.

По принцип това е менюто, което се вижда, и опциите, които са на разположение на обучаемите, когато влязат в акаунтите си (вижте червената рамка на следващата снимка).

Контролни функции за инструктора – това е менюто, което се отнася за ролята на инструктора и дава възможност да се управляват създадените курсове. Това меню се появява само за Инструктори/доставчици на курсове, регистрирани в платформата от администратора. Над двете менюта има отделен бутон **Създаване на курс**, който отваря нов курс и позволява на Инструктора да изгради съдържанието на курса (вижте зелените рамки на следващата снимка).

The screenshot displays the VET@HOME platform interface. On the left, a sidebar menu includes 'Create course', 'Enrolled Courses' (with sub-items: Achievements, My Quizzes, Notes & Reviews, My Assignments), and 'Instructor Controls' (with sub-items: Manage Courses, Manage Quizzes, Manage Assignments, Manage Students, Manage Questions, Question & Discussions, Manage Reports Beta). The main content area shows a grid of course cards under 'Active' and 'Expired' tabs. Four active courses are visible: 'Course 1 - Cooking basics' (33% progress), 'Course 5 - Preparation of Desserts' (6% progress), 'Course 3 - Preparation of Soups' (0% progress), and 'Course 2 - Preparation of Salads' (0% progress). Each card includes the course title, instructor name (Violeta Dimitrova), duration, and a progress bar.

Най-общо казано, преди да започнете да създавате курс в платформата VET@HOME, има няколко ключови параметъра, които трябва да се вземат предвид, като се има предвид, че създаването на курс позволява:

- ✓ Създаване или избор от съществуваща категория курсове
- ✓ Създаване или избор от съществуващо подразделение или категория на съдържанието на курса
- ✓ Създаване на кратко и/или подробно описание
- ✓ Задаване на продължителност на курса
- ✓ Задаване на учебната програма на курса
- ✓ Ограничаване на броя на учениците във всеки курс
- ✓ Задаване на начална/крайна дата
- ✓ Задаване на автоматично оценяване
- ✓ Задаване на предварителни условия (задължителен/и курс/ове, който/които трябва да бъде/ат завършен/и първо като условие за записване в следващия/ите курс/ове)
- ✓ Управление на курсове, тестове, задачи (и други елементи за оценяване)
- ✓ Управление на ученици и др.

Освен това стъпките са обяснени и визуализирани със снимки на бекенда на платформата, достъпни за инструкторите.

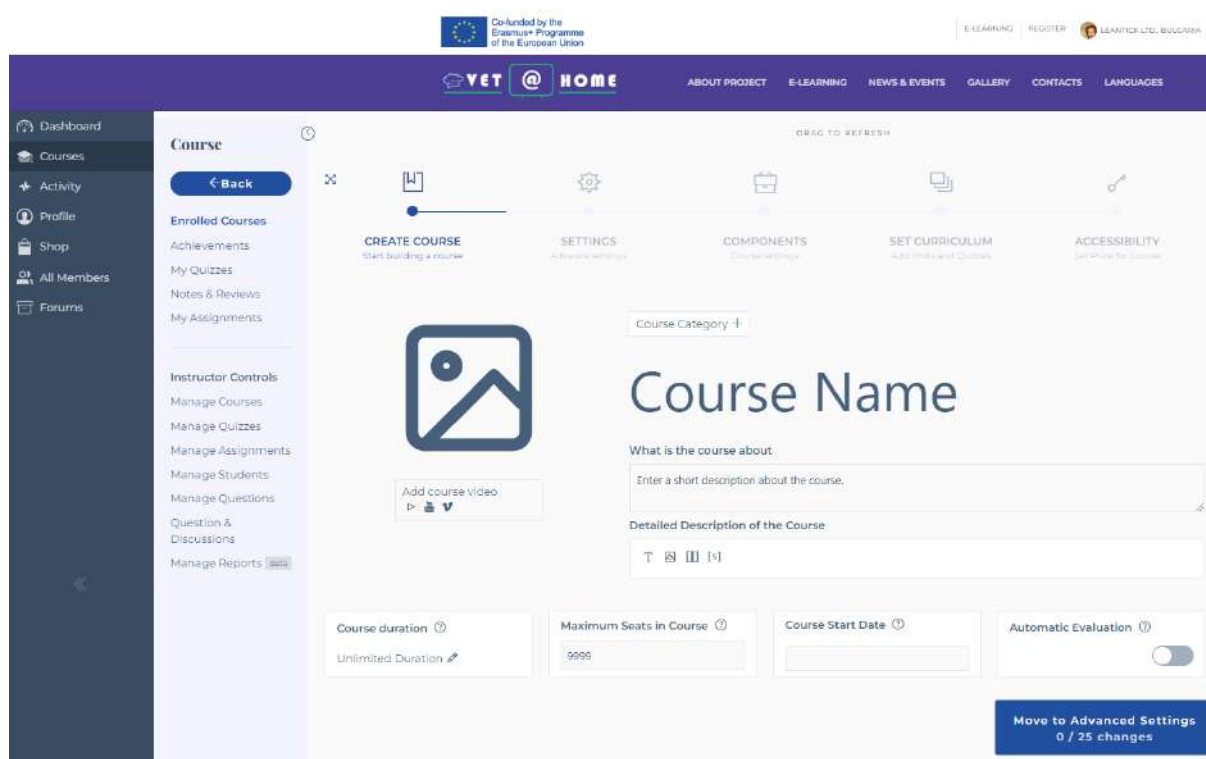
Важно е да се подчертае, че **само създателят на един курс може да го променя допълнително**, да използва каченото учебно съдържание, да управлява потребителите в курса (учениците), да следи представянето на обучаемите, да ги

оценява и т.н. Всички останали курсове, създадени в платформата, ще бъдат видими за инструктора, но само в ролята на ученик.

Създаване на нов курс

Натискането на бутона "**Създаване на курс**" ще отвори нова страница на курса, в която инструкторът трябва да започне да изгражда съдържанието на своя курс. В горната част на екрана има лента за напредъка, която ще води инструктора през стъпките при създаването на курса. Всички промени, направени в дадена страница/стъпка, се запазват автоматично от платформата. След като стъпката е завършена и съдържанието е готово, инструкторът трябва да натисне бутона "Преминаване към ..." в долния десен край на страницата, който автоматично ще запази направеното на тази страница и ще премине към следващата по ред, която също ще се вижда в лентата за напредъка по-горе. Възможно е да се върнете към предишна страница/стъпка, ако са необходими промени в процеса.

Разбира се, първото нещо, което трябва да се въведе, е **името на курса (заглавието)**. Преподавателят може да избере да постави снимка, за да визуализира курса (качена като медия, като щракне върху бутона за лого), или дори да представи курса на аудиторията, като добави видео (качено като вътрешен или външен източник чрез връзка, като щракне върху иконите под снимката на логото).

Всеки курс може да бъде причислен към предварително дефинирана **категория** (ако съществува) чрез бутона "Категория+" над името на курса или да бъде дефинирана нова категория за новия курс.

По-нататък инструкторът трябва да попълни **краткото и подробното описание на курса**. Както беше споменато по-горе, първото ще се появи във фронтенда под

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

името/заглавието на курса и може да се състои само от текст, докато второто ще се появи във фронтенда в основния текст на страницата на курса и може да включва текст, както и изображения, прикачени файлове, връзки, html кодове и други разширени елементи.

Има още 4 параметъра, които трябва да бъдат програмирани на първата страница за изграждане на курса:

Продължителност на курса - тук се въвежда максималната продължителност на курса. Платформата предоставя падащо меню за избор на единица време (секунди, минути, часове, седмици, месеци и т.н.) и след това има място за въвеждане на цифрова стойност. Ако не бъде променена, продължителността ще остане като "Неограничена продължителност".

Максимален брой места в курса - тук инструкторът може да зададе максималния брой ученици, които могат да бъдат настанени в един курс. Използвайте това поле, за да ограничите/контролирате броя на учениците, които могат да се включат в курса. Когато зададеният брой кандидати се запишат в курса, той автоматично ще бъде затворен за нови кандидати.

Начална дата на курса - задаване на начална дата на курса (ако е в бъдеще)

Автоматична оценка - за този параметър има бутон за включване/изключване. Когато той е включен, платформата ще извърши автоматично оценяване (по предварително зададени инструменти и параметри за оценяване) и потребителите ще получат резултатите от курса веднага след изпращането му. Когато е изключено - преподавателят ще трябва да прегледа и оцени всички подадени задания и други инструменти за оценяване съгласно учебната програма и да ги оцени ръчно.

До имената на всички тези параметри (както и по-нататък в следващите стъпки) има символ "?" и когато го посочите с мишката, на екрана ще се появи прозорец с допълнителни указания за настройките на този параметър.

След като завършите, за да преминете към следващата стъпка, инструкторът трябва да натисне бутона **"Преминаване към разширени настройки"**.

В стъпка "Разширени настройки" отново има редица параметри, които трябва да бъдат определени и съгласувани предварително:

Предпоставки за курса - това е много важен параметър, който може да бъде изключително полезен за доставчиците на ПОО. От бутона "Добави+" преподавателят може да избере друг курс, създаден в платформата VET@HOME, който учениците трябва да завършат първо, преди да получат достъп до текущо разработения курс. Функцията е удобна, особено когато курсовете в платформата са изградени на базата на учебни модули и тук има зависимост между тях или трябва да бъдат преминати в определен ред. Предишните курсове трябва да се търсят в базата данни на платформата VET@HOME.

В учебната програма на VET@HOME такава зависимост е създадена за Курс 1 - Основи на готвенето, който се счита за задължителен преди започването на някой от другите курсове от обучението по професията "Готвач".

Заклучване - осигурява подобен контрол на предишното представяне на обучаемите, като поставя условия за завършване на предишните модули/тестове преди достъпа до следващия модул/тест.

Вид на курса - определя вида на курса като онлайн (по подразбиране) или офлайн. Като се има предвид целта на проекта VET@HOME, всички курсове са разработени като онлайн обучение. Следователно, ако е включена опцията за офлайн курс, това ще даде възможност да се управляват допълнителни настройки, както е необходимо.

Подаване на информация (Drip Feed) - това е друг параметър, който управлява достъпа до съдържанието на курса. В режим на подаване на информация единиците Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

на курса ще бъдат пускани една по една след определен период от време. Тази опция е подходяща например за училища, тъй като може да се адаптира към календара на учебната година и да се определят единиците, които да се появяват според учебната програма за семестъра.

Сертификат за завършен курс - когато е включена, тази опция предоставя на ученика сертификат за завършен курс при завършването му. Когато е активирана, в нея може да се зададе процент на преминаване, което означава, че всеки ученик, който постигне повече точки (среднопретеглена стойност на тестовите/задачите на курса) от зададената стойност, ще получи сертификат. Съответно може да се качи предварително зададен шаблон на сертификат, който позволява на платформата автоматично да попълни и издаде документа. За курсовете на VET@HOME за готвачи тази опция не се препоръчва, тъй като процесът на сертифициране трябва да бъде наблюдаван и проверяван от доставчиците на ПОО в съответствие с националното законодателство на страните партньори.

Значка за курс - това е по-скоро функция за стимулиране в платформата, която ще присъди значка за отлични постижения на учениците при успешно завършване на курса, при условие че резултатите са по-високи от определен процент, определен от значката за отлични постижения на инструктора. Друг мотив за наличието на тази функция в платформата VET@HOME е, че в случай на ограничена възможност за издаване на сертификат за завършен курс - например законодателството не го позволява, връчването на значка за завършен курс може да послужи като доказателство за завършено обучение, което може да се разглежда като неформален или неофициален начин на учене и резултатите от него могат да бъдат удостоверени със значката и проверени чрез процедура за валидиране за придобиване на частична квалификация по професията.

Възможността за присъждане на две нива на успешно завършен курс (сертификат и значка) е инструмент, който позволява оценяване на цялостния процес на квалификация и активиране на филтъра за достъпност за всеки курс. Тези опции засилват функционалността на платформата като легитимен и съобразен с нормативните изисквания инструмент за професионално образование и квалификация.

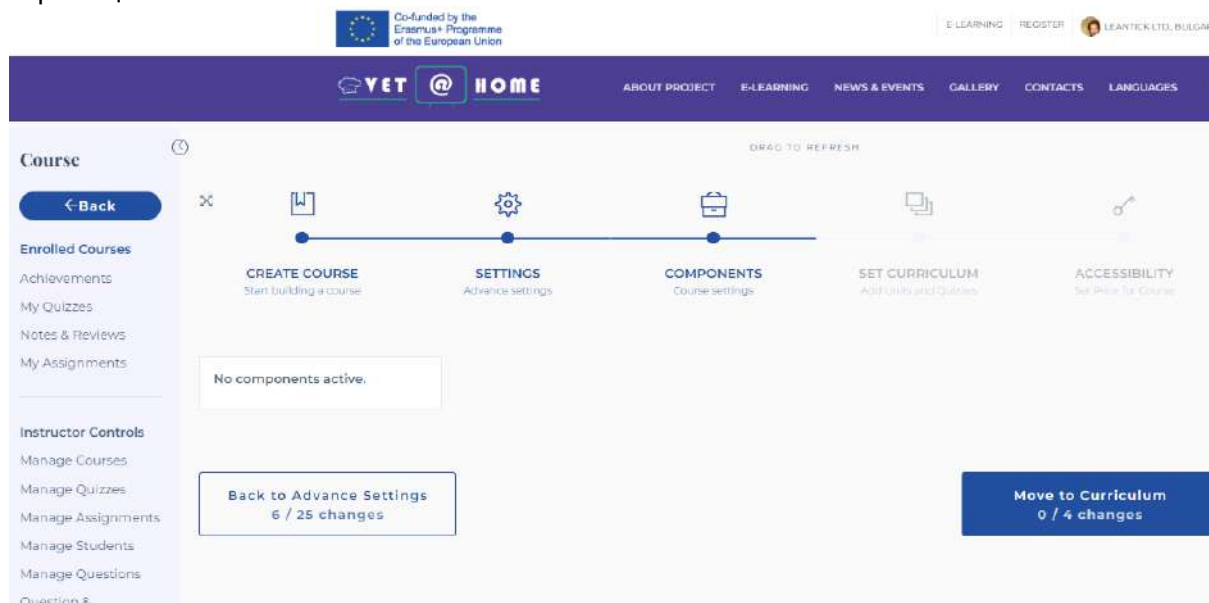
Повторения на курса - параметърът позволява да се ограничи броят на повторенията на курса от един ученик. Ако е приложимо съгласно законодателството в областта на ПОО на конкретната държава, тук могат да се програмират допълнителни повторения (например поправителни изпити, допълнителни изпити и т.н.), като се зададе цифрова стойност в полето.

Инструкции за курса - в това поле преподавателят може да въведе специфични за курса инструкции, които ще се показват, когато потребителят започне курса. Инструкциите могат да включват текст, както и изображения, прикачени файлове, връзки, html кодове и други разширени елементи.

Съобщение за завършване на курса - подобно на предишното в това поле може да се вмъкне съобщение за завършване на курса, което ще се покаже на ученика при успешното му завършване. Тук могат да се прикачват и различни медийни формати.

Следващата стъпка е "Компоненти на курса", която е достъпна чрез натискане на бутона "Преминаване към компоненти на курса" в долната част на предишната страница.

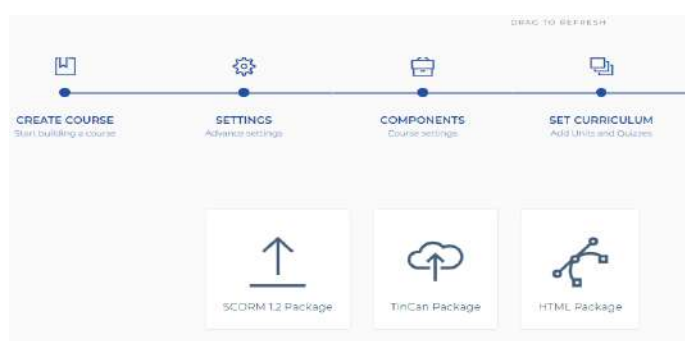
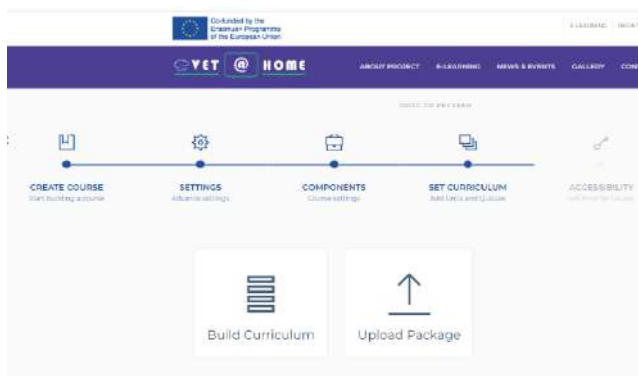

Понастоящем няма активни компоненти за курсовете на VET@HOME, но в случай че такива са необходими, платформата поддържа тяхното вмъкване тук.

Следващата стъпка е една от най-важните стъпки в изграждането на курса. За да стартира учебния план на настройката на курса, инструкторът трябва да натисне бутона "Преминаване към учебния план" в долната част на предишната страница. В тази част Инструкторът ще може да структурира учебното съдържание: обяснено е как да избира и подрежда от наличните в платформата учебни компоненти и как да добавя ново учебно съдържание.

Тук платформата ще попита инструктора дали иска да създаде нов учебен план или да качи готов пакет.

Моля, имайте предвид, че има ограничен брой пакети, които могат да бъдат качени като готов пакет (както е показано на снимката), и те трябва да бъдат налични предварително. Или друга възможност е да изберете от вече съществуващ пакет (ако такъв е бил качен преди това за друг курс).

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Дори и с наличната опция за "Качване на пакет" на курса, винаги е за предпочитане да работите с персонализирана конструкция чрез бутона "Изграждане на учебен план", който отваря допълнителни настройки на компонентите на курса:

The screenshot displays the VET@HOME course builder interface. At the top, there is a navigation bar with the VET@HOME logo and links for ABOUT PROJECT, E-LEARNING, NEWS & EVENTS, GALLERY, and CONTACTS. Below the navigation bar is a progress bar with five steps: CREATE COURSE (Start building a course), SETTINGS (Advance settings), COMPONENTS (Course settings), SET CURRICULUM (Add Units and Quizzes), and ACCESSIBILITY (Set Price for Course). Below the progress bar are four buttons: + Section, + Unit, + Quiz, and + Assignment. At the bottom, there are two buttons: 'Back to Components 0 / 3 changes' and 'Move to Accessibility 0 / 7 changes'.

Опцията **"Изграждане на учебен план"** отваря таблица с компонентите за изграждане на учебния план на курса: **раздел, урок, тест, задание**. Това са **4-те основни елемента**, в които е структурирана всеки учебен план. Всеки от тях има постоянни характеристики и много разновидности, от които можете да изберате. Тук ще споменем основните параметри и ще насърчим преподавателите да продължат да проучват възможностите в детайли.

Секциите и "уроците" са ключови за структурата на всеки курс, тъй като те отключват или правят възможно прилагането на допълнителни функционалности на платформата. Ето защо предварителното им планиране е от решаващо значение.

Всеки от ключовите елементи на учебната програма се добавя чрез натискане на съответния бутон със знак "+" и името на елемента. Разделът се добавя като основно ниво на учебния план на курса. Последните добавени елементи се подреждат в долната част на учебния план. Местата на всички елементи могат да се променят и пренареждат чрез плъзгането им нагоре/надолу в структурата на учебния план.

Елементът **"Секция"** служи като разделител или разделителна линия за структурата на курса. Той ще се появи като основен раздел в резюмето на учебния план на курса на началната страница и ще бъде видим за всички потребители на платформата. Разделът е въведен само като текстово поле. На секцията трябва да се зададе подходящо име, което по-късно ще бъде не само инструмент за разделяне, но и инструмент за задаване на различни нива на достъпност до различните части на курса.

След като инструкторът създаде раздел, той може да започне да добавя "уроци" към него. Те трябва да бъдат градивните елементи на учебния план на курса (уроци, теми, класове и т.н.) и да следват предварително определена структура.

Натискането на бутона "+урок" ще отвори набор от възможни видове уроци, които да бъдат качени. От бутоните, в зависимост от необходимия тип учебен ресурс, Инструкторът може да добави:

- ✓ видео
- ✓ аудио
- ✓ мултимедия
- ✓ текст.

Базата данни предоставя още две възможности, а именно незабавно качване на пакети от файлове чрез бутона "Качване на пакет" или чрез "Elementor". По този начин учебният план на курса може да бъде изграден от части и фрагменти, които вече съществуват в базата данни.

Тук ще разгледаме по-задълбочено елемента "Урок" като ключов градивен компонент на учебния план, в който се помещава основното съдържание на обучението, като започнем с очертаване на някои общи характеристики, които са приложими за (почти) всички типове уроци (по-специално видео/аудио/мултимедия/текст):

- ✓ Платформата автоматично запазва всяка промяна, направена в структурата на учебния план, но не запазва промените в съдържанието на уроците - за тази

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

- цел има отделен бутон "Запази" за всяко поле от съдържанието, което трябва да се вмъкне;
- ✓ Съществуващи уроци (от съответния тип) в базата данни на платформата могат да бъдат добавени в новия курс, ако са създадени от същия преподавател - за целта първо трябва да се създаде нов урок и след като се отвори, над заглавието има лента за търсене, която ще предостави възможност за търсене в базата данни по ключови думи. Когато бъде намерен желаният урок от друг курс, едно кликане върху него го поставя на мястото на новосъздадения урок в текущия курс;
 - ✓ С натискане на бутона " Етикет на урока+" преподавателят може да избере един от въведените преди това или да създаде нов етикет за този урок. Таговете са полезни за групиране на уроци от един и същи вид (тип, тема и т.н.).
 - ✓ Най-напред трябва да се въведе име на новия урок, в противен случай платформата няма да го приеме като градивен елемент и няма да го запази, съответно няма да се появи в структурата на курса;
 - ✓ "Етикет на урока" е друга опция, която е налична за всички видове уроци. Тя е достъпна точно под реда "Име на урока";
 - ✓ Всички видове уроци имат поле за описание или съдържание, в което преподавателят вмъква информация. Полето се нарича **"За какво се отнася урока"**, но поддържа отново различни формати на файлове и медии, които могат да бъдат поместени там. В курсовете на VET@HOME тук съдържанието на обучението се показва под формата на презентации, .pdf файлове, видеодемонстрации и др;
 - ✓ Друг много важен параметър, който трябва да се зададе, е продължителността на урока. Подобно на продължителността на курса, платформата предоставя на инструктора падащо меню за избор на единица време (минута, час, ден и т.н.) и изисква въвеждане на цифрова стойност. Ако не бъде променен, този параметър ще остане като "Неограничена" продължителност на времето за урока;
 - ✓ Следващият параметър, който трябва да се провери, е опцията за свободен урок. Той не се отнася до плащането, но ако бъде включен, този урок ще бъде достъпен не само за записаните ученици в този курс, но и за всички посетители на платформата (регистрирани или не). Тази функция може успешно да се използва за качване на въвеждащо видео/текст към курса или друга информация, представляваща интерес за широката аудитория;
 - ✓ Всички устройства предоставят възможност за свързване към определен форум (дискусионно табло), където потребителите могат да обсъждат темата. За да потърси съществуващи форуми, към които да се прикачи, инструкторът трябва да въведе ключова дума в полето за търсене до раздела "Форум на урока" и да избере от изброените там;
 - ✓ Функцията "Свързване на задания" позволява на преподавателя да свърже съществуващо задание към текущия модул, като щракне върху бутона "Добавяне+" и избере от списъка;
 - ✓ В следващата функция "Приложения" преподавателят може да качи файлове (или да избере от базата данни за вече качени файлове на платформата), които ще се покажат под уроците и ще могат да бъдат изтеглени от учениците;

- ✓ В края на уроците има още една опция, която подпомага функционалността за оценяване на платформата чрез полето " Въпроси за упражнение". То предоставя възможност на преподавателя да зададе въпрос или групи от такива (чрез дефиниране на етикети), които ще бъдат разгледани от учениците. Групата от въпроси може да се управлява от менюто "Управление на въпроси" в главното меню на LMS;
- ✓ Уроците могат да се използват и като инструмент за контрол, определящ нивото на достъп на ученика, когато се използват опциите за задаване на определени уроци (тест/задача) като задължителни и те трябва да бъдат изпълнени, преди да се продължи напред (от страницата с разширени настройки на курса).

Важно: Когато цялата информация е въведена и всички параметри на конкретен (нов) елемент са зададени, трябва да се натисне бутонът "**Добави урок**" (**ADD UNIT**) в долната част, за да се създаде новият елемент. Ако бутонът не бъде натиснат, урокът няма да бъде запазен и цялата работа до момента ще бъде загубена.

Ето визуално представяне на обяснените досега опции и функционалности (на картинката примерът е от тип урок: Видео)

The screenshot shows the 'Add Unit' form in the LMS. It features a search bar at the top right. On the left, there's a sidebar with buttons for '+ Section', '+ Unit', '+ Quiz', and '+ Assignment'. The main form area has a title field 'Unit Name', a 'Unit Tag' field, a video upload area with 'Add Unit video' and YouTube/Vimeo icons, a rich text editor for 'What is the unit about', a 'Unit duration' field set to 'Unlimited Duration', a 'Free Unit' toggle, a 'Unit Forum' field with a keyword search, 'Connect Assignments', 'Attachments', and 'Practice Questions' sections. At the bottom are 'Add Unit' and 'Cancel' buttons.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

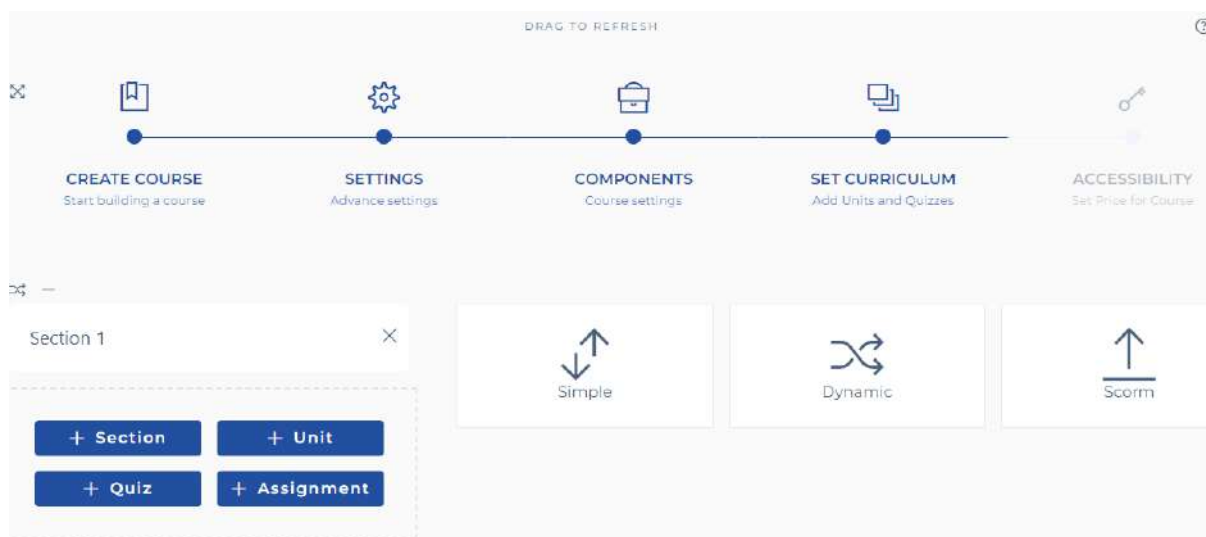
Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

В заключение, изследваните преди това 4 типа уроци (видео/аудио/мултимедия/текст) имат сходна структура и функционалност и се различават по вида на файловете или учебните ресурси, които могат да бъдат качвани и съхранявани в базата данни на платформата. Приканваме преподавателите да проучат подробно възможностите и да споделят обратна връзка с разработчиците на платформата.

Следващите два "градивни елемента" на структурата на курса са тестовете и заданията. Те също ще бъдат разгледани като група, тъй като имат сходна цел - да проверят нивото на постиженията на учениците и да оценят успеха им в обучението.

Подобно на уроците, при добавяне на **тест** към учебната програма на курса платформата дава възможност на преподавателя да избере вида му:

В този случай преподавателят може да избере да добави обикновен тест, който ще отвори страница за вмъкване и задаване на всички подробности и параметри, както се прави за уроците:

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

E LEARNING REGISTERED

File, type to search...

Quiz Title

Quiz type +

What is the quiz about

T [img] [link] [s]

Course (?)

Quiz Duration (?) 5Minutes [edit]

Auto Evaluate Results (?)

Number of questions per page (?) 1

Number of Extra Quiz Retakes (?) 0

Post Quiz Message (?)

T [img] [link] [s]

Show results after submission (?)

Add Check Answer Switch (?)

Randomize Quiz Questions (?)

Enable access to quiz to non logged in users (?)

Show submit button on last question (?)

Show print results button (?)

Start date (?)

End date (?)

Questions

Questions set

Total marks 0

Различното тук е, че тестът ще бъде съставен от предварително дефинирани въпроси, както е обяснено по-горе, и това ще бъде свързано с оценката на представянето на обучаемия, тъй като инструкторът трябва да определи общите оценки (точки), които всеки тест ще даде за крайната оценка.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Динамичният тест се различава от обикновения с възможността за отделяне на въпроси по предварително зададени етикети на разделите и по този начин всеки път разбърква списъка с въпроси. Последната опция за качване на пакет с тестове е предназначена само за тип пакет SCORM 1.2.

Съответно тестовете се използват като елемент от функционалността за оценяване и анализ на платформата. В случая с проекта VET@HOME тази функционалност е разработена за целите на тестването, но тестовете не са включени в курсовете на VET@HOME за готвачи предвид практическия характер на провежданото обучение.

Заданията са последният градивен елемент в учебната програма и се използват предимно за поставяне на задачи за самоподготовка на учениците. Заданията могат да бъдат изпълнявани индивидуално или групово и са разработени и включени в учебния план, за да накарат учениците да изпълнят конкретни задачи и да постигнат определени резултати. В случая на VET@HOME заданията се използват и като елемент на оценяването и анализа и са планирани в учебната програма, за да бъдат възложени в определен момент от развитието на курса. Това се прави по няколко причини, сред които:

- Заданията се планират след поредица от дейности за самообучение, изпълнявани индивидуално от учениците, и това са първите дейности, които изискват активно отношение и учене от страна на учениците;
- Те се използват като педагогически инструмент за мотивиране на учащите да учат редовно и дадени в определен момент задачите осигуряват ангажираността на учащите в учебния процес;
- Те са първото (планирано) взаимодействие между обучаемия и преподавателя, когато преподавателят получава работата на обучаемия и добива представа за напредъка на обучаемия в обучението. Респективно задачите могат да бъдат последвани от обратна връзка и насоки от страна на инструктора към ученика кои теми трябва да бъдат изучавани повече или дори могат да доведат до промяна в подхода на инструктора към обучението.
- Поставянето на задачите като елемент от крайната оценка (с малък, но все пак осезаем ефект върху крайната оценка) мотивира обучаемите да следват учебната програма и постоянно да подобряват представянето си.

При подготовката и качването на заданието преподавателят може да избира между прост тип и тип качване. Разликата между тях е, че при простия тип учениците трябва да изпълнят задачата и да изпратят заданието в платформата, докато при типа качване ученикът трябва да предостави специфичен вид прикачен файл към работата си, за да докаже изпълнението.

И двата вида задачи могат да бъдат включени или не в крайната оценка (по решение на инструктора), както и да се предполага, че трябва да бъдат изпълнени в определен период от време (трябва да се определят начална и крайна дата). На следващите две снимки са визуализирани функционалностите и параметрите, които могат да бъдат задавани и коригирани в двата вида задания:

Просто задание

Section 1 ×

+ Section + Unit
+ Quiz + Assignment

Assignment Name

Assignment type +

Assignment Marks Set Maximum Score

Assignment Duration ? 10Days ✎

Include in Course ? Type a keyword

Include in Evaluation ?

Assignment statement ?

T 🖼 || [x]

Start date ?

End date ?

Add Assignment Cancel

Задание за качване на платформата

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Title , type to search... Q

Unit Name

Assignment type +

Assignment Marks ?

Assignment Duration ? 86400Days ✎

Include in Course ? Type a keyword

Include in Evaluation ?

Attachment Type ?

Select attachment types

JPG	GIF	PNG	PDF	PSD	DOC	DOCX	PPT	PPTX	PPS	PPSX	ODT	XLS
XLSX	MP3	M4A	OGG	WAV	WMA	MP4	M4V	MOV	WMV	AVI	MPG	
OGV	3GP	3G2	FLV	WEBM	APK	RAR	ZIP					

Attachment Size (in MB) ? 2

Attachment Size (in MB)

Assignment statement ?

T [5]

Start date ?

End date ?

Add Assignment Cancel

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

След като завършите изграждането на учебния план в курса, следващата и последна стъпка, която трябва да направите, е да проверите и настроите страницата "Достъпност", където могат да се извършат окончателните настройки.

The screenshot shows the 'ACCESSIBILITY' settings page in the VET@HOME platform. The page has a dark blue header with the VET@HOME logo and navigation links. A progress bar at the top indicates the current step in the course creation process. The main content area contains several settings cards with toggle switches: 'Free Course' (Anyone can access this course), 'Product' (Course Price), 'Enable Partial Free Course' (Allows users to start the course for free, but can only see allowed items for free), and 'Apply for Course' (Invite Student applications for Course). A 'Publish' button is located at the bottom right, and a 'Back to Accessibility' button is at the bottom left.

В платформата е интегрирана опция за включване на платени и безплатни курсове. Ако даден курс е структуриран на раздели, по желание може да има диференциация на достъпа до курсовете (някои раздели могат да се предлагат от доставчиците като платени, а други - като безплатни). Засега тази функция не се използва, тъй като платформата VET@HOME е предназначена за пилотиране на учебната програма по проекта и не е предназначена за предлагане на платени обучения, но все пак функционалността е налична и при необходимост може да бъде допълнително тествана.

Съществува и друга функция за проактивно поканване на кандидати, която също може да бъде активирана в края на изграждането на курса и която позволява на инструктора да се насочи към определена група потенциални обучаеми (например това може да бъде един клас ученици в училището или една група обучаеми в центъра за ПОО, които са се записали за курса за готвач) и да им изпрати директни покани за кандидатстване/записване в курса.

ВАЖНО: Цялата работа, извършена до момента, трябва да бъде запазена чрез натискане на бутона "**Публикуване**" (**PUBLISH**). Това е последната стъпка, за да се активира Курсът и той да стане видим в платформата VET@HOME. Цялата незаписана/непубликувана работа ще бъде загубена. След като е онлайн, курсът ще се появи в платформата и в портфолиото на Инструктора и ще бъде добавен в списъка с курсове.

Дори след публикуването всеки от създадените от инструктора курсове може да бъде редактиран и адаптиран към индивидуалните нужди на определена група ученици или

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

целева аудитория въз основа на анализ от наблюдението на показателите, натрупани за предишния или текущия напредък на курса.

Ръководене на обучаеми от разстояние/онлайн

Платформата VET@HOME е специално разработен инструмент за подпомагане на преподавателите при провеждането на практическото обучение по професията "Готвач" от разстояние или в онлайн режим. За тази цел платформата предоставя набор от **средства за комуникация**, като например:

- **Табло за съобщения и новини** - на него преподавателят може да оставя съобщения или да публикува важни съобщения за учениците в своя курс, да ги информира за важни крайни срокове или параметри на очакваното представяне, да им дава насоки относно съдържанието на обучението и т.н. Таблото за съобщения и новини се използва като средство за еднопосочна комуникация, но в същото време доставя съобщението до всички засегнати страни;
- **Таблото за въпроси/дискусии** - друг мощен инструмент за пряко взаимодействие и комуникация между участниците в един курс. Всички зададени тук въпроси трябва да получат правилен отговор, като по този начин се създава набор от готови решения, които да бъдат разгледани от всички участници в един курс. Тази форма на комуникация също така стимулира взаимното обучение между учениците, обмяната на опит и напътствията от страна на колегите;
- **Форуми на уроците** - те служат като затворена (частна) виртуална стая, обединяваща всички потребители, назначени в даден курс (преподавател и ученици), и предоставяща виртуална стая за обсъждане на много специфична тема. Форумите могат да се използват ефективно като бързо средство за взаимодействие и напътствия между преподавател и обучаем и между обучаем и обучаем;

Що се отнася до методите на преподаване, прилагани в курсовете по VET@HOME, учебната програма предвижда друга иновативна форма на преподаване, а именно **виртуалната практика**. Освен като педагогическа дейност, тези виртуални срещи могат да се използват и като средство за комуникация, което ще помогне на преподавателя да установи личен контакт със учениците (въпреки че е онлайн), да проверява напредъка им и да им дава лични насоки в процеса на работа.

В процеса на оценяване на задачите на обучаемите инструкторът може да предостави и изчерпателна обратна връзка. След като бъде изпратена чрез платформата, работата на ученика не само ще бъде прегледана и оценена от Инструктора, но и ще служи като индикатор за напредъка на учениците и ще бъде добър повод за инструктора да предостави някои ценни идеи и обратна връзка на ученика относно неговата работа. Това ще ориентира ученика какво е направил добре и какво трябва да подобри.

Ориентиране към образование, насочено към учащия

Преподавателите трябва да са наясно, че ще разполагат с много по-широко опционално меню, и по този начин да са готови да отговорят на въпросите на учениците и да ги насочат правилно към процеса на достъп и използване на платформата.

Ето защо е много важно инструкторът да подготви предварително подробни писмени инструкции за всички дейности, които ще се изпълняват в курса, да определи ясни правила и срокове за всяка дейност и да публикува тази информация свободно възможно най-рано (за предпочитане преди началото на курса). Това ще даде възможност на учениците да се ориентират по-самостоятелно в обучението, да избират следващата си дейност (ако е позволено темите да се покриват не в определена последователност), да избират времето за учене и практикуване въпреки в зависимост от личните си възможности, да избират формите и вариантите за оценяване (ако такива са позволени) и т.н.

Платформата VET@HOME дава възможност за много гъвкав процес на обучение в зависимост от начина на структуриране на учебния план и избора на вида на компонентите и дейностите на обучението, като напълно отговаря на концепцията за ориентирано към учащия се образование. По принцип, веднъж структуриран, курсът може да се мултиплицира и модифицира многократно, за да се приспособи към нуждите на обучаемите и по този начин да се очертаят множество **индивидуални пътища за обучение**.

Съответно, използвайки ресурсите и функционалностите на платформата, преподавателят може да създаде курс, който се нуждае от минимално прекъсване на учебния процес от страна на преподавателя и поставя акцент върху ролята му на наставник, а не на учител.

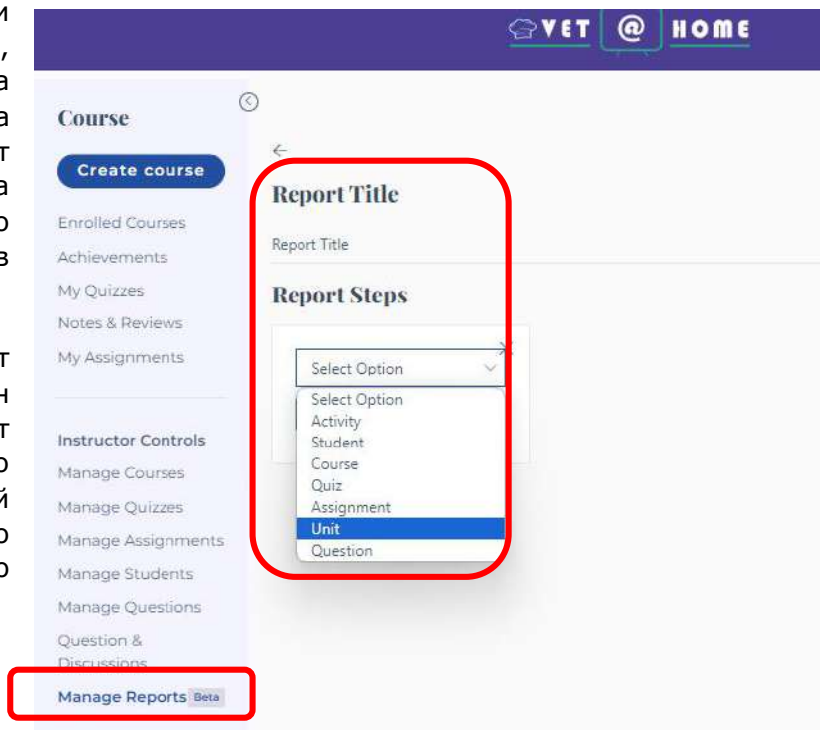
Оценяване на представянето на обучаемите

Окончателната оценка на представянето на обучаемите при всички случаи се основава на параметрите, определени в конкретната учебна програма. Ето защо в учебната програма на VET@HOME за виртуално практическо обучение по професията "Готвач" дейностите и параметрите за оценяване са представени много подробно, включително формата на оценяване (оценяване на задания, практически изпит), продължителността на дейностите за оценяване, оценяващия орган (инструктор или изпитна комисия), формулите за изчисляване на крайната оценка (обобщение на резултатите от отделните дейности за оценяване с определената относителна тежест) и т.н. (с помощта на модула за електронно оценяване).

Автоматизирана функция за електронно оценяване е вградена в платформата чрез два от елементите, съставляващи структурата на курса, както е обяснено по-горе: Платформата позволява и други форми на оценяване (напр. практически изпит). Отговорност на преподавателя е да избере и приложи подходящата комбинация от автоматични и ръчни инструменти за оценяване, за да гарантира постигането на планираните резултати от обучението и да гарантира справедливо и прозрачно третиране на учениците в процеса на оценяване.

Освен това инструкторът разполага с мощен инструмент, предоставен от платформата, а именно модула за докладване. Той е достъпен от главното меню, подменю "Управление на отчети".

Функционалностите на платформата позволяват на преподавателя да има задълбочен поглед и разбиране на процесите, протичащи в неговите курсове. Отчетите могат да бъдат извлечени по множество фактори, като например: по дейности, по конкретен ученик, по курс, по модул, по тест или задание и т.н. Това позволява на преподавателя да следи и оценява не само представянето на отделен ученик, но и да оценява успеха на курсовете и предоставеното обучение като цяло и да прави подобрения в работата си като създател на курсове.

Отделните потребители на платформата (и в частност учениците) могат да бъдат наблюдавани чрез различни ключови показатели за ефективност (KPI).

Dashboard
Courses
Activity
Profile
Shop
All Members
Forums

All Members
Create member
Instructors
Students
Select Tags
+
Search...
Bulk Action

Name	Role
Pablo Jimenez Cabrera	Students
Iveta Naydenov	Students
admin	Students
Alekrstovskiz@gmail.com	Students
Alekoantdal Pamporov	Students
Ana Sofia	Students
Ana Manza	Students
Ana Robres	Students
André Neves	Students

Статистическите данни, които платформата може да извлече от другите менюта на инструкторския контрол (например Управление на курса, Управление на тестовите, Управление на задачите, Управление на учениците и т.н.), са доста впечатляващи и също са полезен инструмент за управление на процеса на оценяване и състоянието на учениците като цяло.

Course
Create course
Enrolled Courses
Achievements
My Quizzes
Notes & Reviews
My Assignments
Instructor Controls
Manage Courses
Manage Quizzes
Manage Assignments
Manage Students
Manage Questions
Question & Discussions
Manage Reports

Course Quiz Assignment
hh Search Student

Student	Status	Marks			
Iliana Bujukinska	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Elena	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Maja Arizankoska	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Angela Krstoska	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Angel Stojanovski	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Alekrstovskiz@gmail.com	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Angel Stojanovski	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Alekrstovskiz@gmail.com	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Aranka Ariskj	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
vojilana.olic.vecsnaj@skola.hr	Start	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Corina Mintilo	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Mladen Marušić	Start	0	Change Marks	Change Status	Remove user
edjander printo	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
fabio viegas	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Sara Postiga	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Marlene Cruz	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
julyana equino	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Jose nogueira	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
bugo regufe	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
catarina cunha	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Bruno Braga	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Ana Sofia	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Lucia Matei	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Elena Kostadinova	Start	0	Change Marks	Change Status	Remove user
Proença Portugal	Continue	0	Change Marks	Change Status	Remove user

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържанието в нея информация.

2. Педагогически стратегии за провеждане на онлайн практическо обучение

Докато в първата част на този документ - Протокола - разгледахме процедурите, които трябва да се следват, за да се разработят и проведат курсове за виртуално практическо обучение в общия случай, тук ще се съсредоточим повече върху практическото изпълнение на курсовете чрез конкретни предложения и насоки, основани на опита на партньорите по проекта, както и на уроците, научени по време на пандемията COVID-19, споделени от основните участници в професионалното образование и обучение.

На първо място, ефективността на онлайн обучението зависи от следните елементи: Ученик, екип от обучители, педагогическа методология, съдържание и технологична среда.

Можем да подчертаем **3 вида стратегии за разработване на онлайн обучение:**

1) Модел, ориентиран към системни и технологични платформи.

Смята се, че той съдържа всички елементи за провеждане на обучение. Главните действащи лица в процеса на учене, учителите и учащите, играят второстепенна роля по отношение на ефикасността на системата.

2) Модел, ориентиран към обучаемия или към самообучението.

Счита се, че обучаемият е способен сам да развива процеса на обучение с помощта на системата или платформата. Обучаемият е подготвен и способен да учи самостоятелно. Ролята на учителя е второстепенна или почти липсва. В този случай съдържанието трябва да замени учителя.

3) Модел с участието на учител.

Технологичният аспект е в услуга на преподавателската дейност на учителите, както и при часовете "лице в лице". Променят се само средствата за комуникация с учениците. В този случай се използват средства за комуникация на живо като чатове, видеоконференции и др.

В целия Протокол и Ръководство сме подчертали значението на обучаващия, смятаме, че трябва да се наблегне на неговата/нейната роля и функции, тъй като промените в онлайн базираното практическо обучение трябва да отчитат различни аспекти.

Най-простият начин е да се обобщят **нагласите на учителя** на 2 части: реактивни или проактивни.

РЕАКТИВНИ = когато учителят изчаква обучавания да поиска помощ и реагира на това искане. В този случай оценките обикновено представляват въпросници с множество възможности за избор.

ПРОАКТИВНИ = когато учителят поема инициативата в някои части на процеса на обучение - оценка, стимулиране, индивидуални послания за мотивация и др.

Но сложният свят на онлайн-базираното практическо обучение дава възможност да се разгледат голям брой основни функции на дистанционния учител, които се разбират от трудностите, с които човек се сблъсква в самия процес на самообучение, дори ако разполага с достатъчно средства от гледна точка на време, материали и т.н.

Проблемите и произтичащите от тях функции на учителя са описани по-долу:

1. Мотивационна функция.
2. Активираща функция на критичното мислене.
3. Активираща функция на участието.
4. Ориентираща функция на процесите на преподаване и учене.
5. Ролята на дизайнера на подходящи учебни помагала, които да заместят ролята на учителя.
6. Дисциплинираща функция.
7. Функция на изследване на недостатъците и потенциалните възможности.

На първо място, всяко действие за обучение е свързано с усилие. Обучаемият е готов да положи усилия, ако в края на обучението ще получи адекватно възнаграждение. Как учителят може да постигне първоначална мотивация за това? Как може да поддържа тази мотивация? В този смисъл учителят има ролята на мотиватор на обучаваното лице.

Второ, не всички хора са способни да познават собствените си недостатъци. Те се нуждаят от съветите на експерт, който да ги насочи към тяхното възможно съществуване, като провокира самоанализ и лични доказателства за съществуването им. По този начин функцията за изследване на недостатъците и потенциалните възможности е от съществено значение.

На трето място, по същия начин важен проблем е и способността за самонасочване. Почти никой не е правил упражнения за самодисциплина, така че в повечето действия от живота ни дисциплината ни е наложена от някой друг. Следователно е необходима дисциплинираща функция.

Четвърто, повечето възрастни са загубили навика да учат. Традиционно системата на учене се основава на обясненията на учителя, като се забравя усвояването на стратегии и техники за учене. Ето защо е необходимо учителят да играе ръководна роля в процеса на учене.

На пето място, в допълнение към горното, е ролята на информационните средства. Човекът заема пасивна позиция, когато получава данни. Какво се случва, когато това второ лице липсва? Необходима е активираща функция на критичното мислене.

На шесто място решаващо значение има самооценката: обучаемият може да не смята себе си за способен. В известен смисъл той/тя поема част от ролята на учителя и може да има големи съмнения относно собствената си способност да изпълнява и двете роли. Учебният материал трябва да поеме тази роля. Той трябва постоянно да предвижда потребностите на учащия, за да може да изпълнява функцията на наставник. Ето защо дистанционният учител играе ролята на дизайнер на подходящи учебни помагала.

Седмата функция на учителя е да осигури интерактивност: Традиционното обучение разпределя ролята по следния начин: Преподавателят е активният субект, от когото зависят всички решения; обучаемият е пасивният субект. Обучението се провеждаше за и от учащия, но без него. Тоест, без да се отчита неговата роля и приносът му в процеса. Новото обучение се основава на необходимостта учащият да участва активно в процеса на обучение. Това е още по-очевидно, когато контактът между преподавателя и учащия не се поддържа постоянно. Ето защо учителят трябва да играе активираща роля в участието.

2.1. Структуриране на онлайн практическо обучение

2.1.1. Предложени методи на преподаване, методики и технологии

В тази част най-напред ще направим кратък преглед на основните методи за провеждане на обучението, методиките на преподаване и технологиите, използвани от преподавателите, както и на тяхната приложимост в онлайн учебна среда. След това ще направим преглед на използването на тези методи в страните партньори и на основните изводи от практическото им приложение, споделени от преподавателите и доставчиците на ПОО.

Тъй като по време на пандемията COVID-19 навсякъде бяха въведени забрани, институциите за професионално образование и обучение (училища, центрове за професионално образование и обучение, центрове за обучение на възрастни и др.) също бяха затворени, доставчиците на ПОО изоставиха присъствените занятия и дейностите в учебния корпус и започнаха да предлагат дистанционно обучение. Съответно дистанционното обучение е метод, при който процесите на преподаване и учене се осъществяват дистанционно, т.е. учениците не присъстват физически в класната стая. За няколко години това се превърна в новия нормален начин за предоставяне на образование и обучение. Дистанционното онлайн обучение беше най-често прилаганата алтернатива на традиционното присъствено обучение в клас, но беше оспорено от спецификата на практическото обучение в сектора на ПОО, включително за професии като "готвач". Много от доставчиците на ПОО заявиха, че онлайн практическото обучение не замества напълно присъственото, и всъщност бяха прави, така че друга алтернатива за тези професии беше да се предоставя смесено обучение (известно също като хибридно обучение). Последното беше възприето като подход към обучението, който съчетава онлайн учебни материали и възможности за взаимодействие онлайн с традиционните методи на преподаване на място.

Независимо от начина на предоставяне, избран от доставчиците на ПОО за осигуряване на практическо професионално образование и обучение, съществуват редица методи на предоставяне, разгледани в литературата, които предоставят разнообразни инструменти за организиране на учебния процес, от които да се избира. Анализът на методите за предоставяне, използвани по време на пандемията, очертава следното: дискусии (включва открита комуникация между учител и обучаеми, при която учителят насърчава обучаемите да участват в обучението, като активно мислят по даден въпрос); лекции (лектор говори за конкретен предмет или област на компетентност за определен период от време без никакъв принос от страна на участниците); дистанционно обучение (обучение между преподавател и обучаеми чрез онлайн портал или платформа, което обикновено се провежда чрез

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

видеоконферентни сесии); електронно обучение (обучаемите се обучават дистанционно чрез специална образователна платформа, без да присъстват на занятия на живо или на сесии на преподавателя); сценарии (обучаемият обсъжда конкретна примерна ситуация или събитие и как да се справи ефективно със ситуацията); казуси (обучение чрез примери, които преподавателят предоставя); учебни игри (използват се различни сценарии, за да се насърчат обучаемите да вземат и обосноват решения на работното място); моделиране и др.

От изключителна важност за качеството на предоставеното виртуално практическо обучение е използването на подходяща платформа (LMS) или комбинация от онлайн базирани приложения, които предоставят възможност за: онлайн предоставяне на обучение (качване на информация и файлове, прожектиране на видеоклипове, организиране на онлайн сесии и др.); онлайн комуникация и взаимодействие между участниците в процеса на обучение (лична комуникация, групово комуникация, публична комуникация); наблюдение и записване на основните параметри на процеса на обучение (водене на дневници, записи, проследяване на процесите и действията); организиране на оценяването на учениците дистанционно и онлайн (електронни тестове, изпитвания, казуси и др.). Тук можем да споменем няколко платформи за електронно обучение, които бяха популярни и широко използвани по време на пандемията и поради това бяха проучени в рамките на проекта VET@HOME като модели за структуриране на платформата на проекта: Coursera, Moodle, GoogleClassroom, MasterClass, SkillShare, Udemy и др. Както беше споменато по-горе, някои от изброените по-горе функционалности могат да бъдат интегрирани в платформата чрез вграждане на различни приложения и инструменти.

Кои са важните аспекти, които трябва да се вземат предвид, когато трябва да изберете платформа за предоставяне на онлайн практическо обучение? Ето списък с критерии за сравнение, които препоръчваме да се прилагат, когато става въпрос за този избор:

- **от гледна точка на потребителите:**
 - Капацитет за сертифициране
 - Разходи и възможности за плащане
 - Навигация и класификация на нивата / проследим напредък
 - Функции за поддръжка
 - Инструменти за споделяне на файлове
 - Интегриране на база данни за работния процес (подаване на домашни работи, задачи, достъп до библиотека и допълнителни материали и др.)
 - Възможност за управление на класна стая с множество потребители
 - Безплатни пробни версии и възможност за демонстрация
 - Управление на времето
 - Форум на потребителите / отзиви от потребители
- **от административна гледна точка**
 - Проследим напредък
 - Интегриране на видеосъдържание
 - Функционалност за комуникация между ученици и учители
 - Функционалност за контрол
 - Интегриране на база данни за работния процес (подаване на домашни работи, задачи, достъп до библиотека и допълнителни материали и др.)
 - Възможност за управление на класна стая с няколко потребители
 - Безплатни пробни версии и възможност за демонстрация

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

- Възможност за плащане
- Функции за поддръжка
- Инструменти за споделяне на файлове.

Изборът и комбинирането на методи за предоставяне на обучение, методологии, както и технологии за тяхното прилагане, са оставени на решението на доставчиците на ПОО.

Нека сега разгледаме резултатите и мненията, както и изводите, получени от партньорите в процеса на проучване на опита на доставчиците на ПОО и учениците по време на пандемията COVID-19.

България:

В България пандемията застига учителите по кулинарно изкуство и готварство, и особено по практическо обучение, неподготвени. Повечето от доставчиците на ПОО отмениха или прекратиха практическото обучение като цяло или го ограничиха до наличните технически средства и решения, които също бяха непознати за повечето от тях в този момент. При продължаващата ситуация на изолация в определен момент доставчиците на ПОО започнаха да търсят начин да заменят практическите занятия лице в лице, като използват различни платформи и технологии, като Zoom, MS Team и др. Положителният аспект на това беше поддържането на връзката на обучаемите и учениците с учебния процес чрез онлайн срещи с учителите, но качеството на обучението беше силно занижено. Повечето от преподавателите бяха оставени без подкрепа или инструкции как да пренасят практическото обучение онлайн, затова използваха различни подходи за включване на обучаемите в учебния процес, като например

- изпращане по електронна поща или в групите в социалните мрежи по темите за практическото обучение (включително рецепта със съставките, количествата, описаните технологични процедури за изпълнение, необходимото оборудване и уреди, инструкции, снимки на готовото ястие, видеоклипове, ако има такива, и т.н.), след което се дава краен срок на обучаемите да изпълнят задачата вкъщи и да изпратят снимки на готовия продукт. При необходимост се предоставяха лични консултации по телефона или чрез други възможности за чат;
- разясняване на основните процедури чрез видеоконферентна връзка - учителят говори пред камера от дома (с помощта на MS Teams и др.), а учениците / обучаемите слушат и си водят бележки. Насърчаване на учениците да търсят допълнително съответната информация и видеоклипове. След това обучаемите подготвят самостоятелно задачата у дома. В тези случаи не е предоставяна обратна връзка на обучаемите;
- подбор на снимки и видеоклипове, налични в интернет, от страна на учителя за всяка задача. След това ги изпраща на обучаемите/учениците заедно с писмени инструкции за подготовка вкъщи. Учениците представяха резултатите по време на онлайн занятията си чрез избраната от училището/центъра за професионално обучение платформа.
- когато учителят и учениците имаха възможност да използват камери вкъщи, учителят демонстрираше пред камерата в кухнята си, а обучаемите повтаряха задачите в домовете си също с включени камери. Това беше може би най-

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

успешният опит, защото даде възможност за задаване на въпроси и даване на инструкции и подкрепа от страна на учителя в реално време. Трудностите тук бяха свързани с чистата връзка в някои случаи, постоянните прекъсвания и шумната онлайн среда, в която всички участници са активни едновременно, технически проблеми, свързани с недостатъчно оборудване, и др.

По отношение на обучението на работното място, по време на пандемията COVID-19 в страната изобщо не са прилагани практики за обучение (стажове). Повечето от заведенията за обществено хранене бяха принудени да затворят и те не само не бяха възможни, но всъщност бяха забранени. Предприятията и фирмите наставници изобщо не можеха да реорганизируют работата си така, че да могат да приемат стажанти в ресторантьорския сектор.

Опитът ни с интервюираните обучители/преподаватели показва, че има няколко ключови аспекта, които трябва да се вземат предвид при избора на подходящи методи на преподаване, методики на преподаване и технологии за провеждане на практическо обучение по кулинарни изкуства:

- адаптиране на образователния план към дистанционното обучение
- липса на технологични средства или неподходящи такива
- липса на специфични учебни ресурси и материали
- липса на структурирана онлайн образователна среда, подходяща за практическо обучение (повечето от широко използваните платформи са предназначени за домашен офис или теоретично обучение)

Много учители заявяват, че не виждат никакво предимство в дистанционния начин на практическо обучение. Някои от тях виждат някакъв потенциал в смесеното обучение (дистанционно + присъствено). Повечето от тях предпочитат присъственото практическо обучение главно поради изброените по-горе трудности.

Португалия:

Що се отнася до технологиите, използвани за въвеждане на онлайн обучението в Португалия, можем да кажем, че електронните устройства (компютри, фотоапарати, мобилни телефони, таблети), както и цифровите медии са широко използвани за подпомагане на образованието и обучението в училищата и/или центрове за ПОО. Като примери можем да посочим онлайн платформи, като например: Moodle, Zoom, MS Teams, Google meet, Kahoot и др.

Тези технологии и цифрови платформи позволиха провеждането на синхронни и асинхронни сесии, споделяне на екрани, практически демонстрации, показване на PowerPoint презентации, подкастове и телевизионни предавания, използване на приставки вътре в някои платформи, като например чат и форум за асинхронни сесии и начин на комуникация между обучители-обучител.

По този начин се стига до заключението, че обучителите е трябвало да организират сесиите си така, че да бъдат възможно най-практични. Те организираха практически занятия с тематични видеоклипове, телевизионни програми, PowerPoint, демонстрации и по-важното беше, че обучаемите/учениците извършваха приготвянето на ястията в домовете си. В този случай от обучаемите се изискваше да направят индивидуално проучване, преди да направят дадена рецепта.

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Също така в някои от дадените отговори се посочва, че друг от методите е използването на видеоклипове, които учителите вече са създали, обясняващи всички стъпки за изпълнение на дадена рецепта. По този начин бяха използвани активни, обяснителни и демонстративни методи.

От гледна точка на обучаемите най-добрите методи на обучение по отношение на положителните отзиви се отнасят до практическата работа, прожектирането и гледането на филми и видеоклипове, провеждането на проучване на дадена рецепта, управлението на времето и концентрацията с цел оптимизиране на използването на ресурсите, споделянето на екрана.

Испания:

Когато става въпрос за обяснение на методите за предоставяне и методиките на преподаване, които са подходящи за онлайн базирано практическо обучение, както и за плюсовете и минусите, можем да ги групираме по вид на две: синхронни (предаване на живо на сесията на учениците) и асинхронни сесии (когато ученикът може да получи достъп до видеоклипа или друг учебен материал по всяко време, когато пожелае, а не по същото време, когато го прави учителят).

В случай на синхронни сесии могат да се използват платформи като Google Meet, Zoom, MSteams. Някои от положителните моменти са: 100% участие и непосредственост, тъй като всеки може да участва и да задава въпроси. Но недостатъците също са важни, тъй като учениците, като могат да взаимодействат, прекъсват много (някои може да не са свикнали с това и може да има проблеми с видеото и звука). За да функционира добре, микрофоните трябва да бъдат заглушени, а учениците да вдигат ръце, когато искат да взаимодействат, в противен случай взаимодействието може да бъде хаос, тъй като учителят, докато готви или показва нещо, не може да заглуши микрофоните или да ги включи...

Междинният вариант между синхронния и асинхронния режим е излъчването на учебната сесия чрез онлайн платформа за електронно обучение в реално време, като учениците могат да си взаимодействат чрез чата на платформата за електронно обучение, а не устно, за да задават въпроси, така че на учителя не му се налага да заглушава или включва микрофоните, за да избегне хаос, а може да види на екрана въпросите/коментарите на учениците, които са онлайн, и да отговори на техните съмнения. Този режим е много по-ефективен, защото учениците могат да гледат видеото без прекъсване, а освен това могат да го гледат няколко пъти от къщи. Въпреки това, както всеки режим, и този има някои недостатъци: учениците могат да взаимодействат само чрез чат/писане, а в същото време този вид стрийминг чрез платформа за електронно обучение създава много трафик, което може да създаде проблеми и да забави видеото.

Асинхронният режим има един положителен момент: учениците могат да гледат видеото, когато имат време, не е необходимо да имат достъп до него по едно и също време с учителя. Но отрицателният аспект е свързан с това, че не могат да взаимодействат и да задават въпроси, което може да има последствия за учебния процес.

Република Северна Македония:

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

В динамичния пейзаж на образователната система методите, прилагани за предаване на знания, претърпяха трансформационна еволюция, отразяваща интегрирането на технологиите и променящите се нужди на учащите се. Образователната система, която някога се е крепяла предимно на традиционния метод на преподаване "лице в лице", е разширила хоризонтите си, за да обхване спектър от методи на преподаване, които отговарят на различните стилове и предпочитания за учене. Трансформацията се наблюдава най-вече през периода COVID-19. Тази еволюция може да се види чрез традиционните методи на обучение лице в лице, смесеното обучение и електронното обучение, всеки от които представлява уникален подход към педагогиката.

За съжаление, COVID-19 беше пряк удар върху образователната система в Северна Македония, особено за професиите от професионалното образование и обучение, където има практическо обучение, включително професията "готвач". В онзи момент се забелязваше неподготвеността на държавата да се справи с промените, които трябваше да се случат бързо в областта на образованието, така че за дълъг период професиите от ПОО изобщо не се изучаваха, разглеждаше се само теоретичната част, а практическата част като цяло не се реализираше или се реализираше в неструктурирани условия, при които учителят сам определяше по какъв начин ще я проведе и как ще се извършва оценяването на учениците.

Тази ситуация е преобладаваща както във формалните, така и в неформалните системи.

След разхлабването на мерките за защита от COVID-19 лекциите бяха предимно смесени (комбинирани - теоретичната част онлайн, а практическата част в по-малки групи, според активните мерки, но все пак с физическо присъствие). Само малък процент от образователните институции са успели да се адаптират към ситуацията и да провеждат занятия от разстояние, използвайки цифрови инструменти.

Що се отнася до използваните техники, повечето от тях общуваха с учениците чрез платформата MS Teams или ZOOM, като споделяха работните задачи по електронна поща, чрез директна комуникация чрез Viber, WhatsApp, чрез споделяне на видеоклипове (които записваха сами или сваляха от интернет), презентации, споделяне на връзки с информация и материали.

Обучителите като цяло не са почитатели на дистанционната форма на практическо обучение, но признават, че използването на технологиите може да бъде от полза за тях и за учениците за разширяване на контекста на материалите, по-задълбочената комуникация между тях и учениците и използваните инструменти. По-голямата част от тях разглеждат смесеното обучение като форма на преподаване.

Хърватия:

Методите на преподаване, използвани по време на COVID-19, бяха добър пример за това как различните части на класовете могат да бъдат комбинирани с помощта на различни методи на преподаване. Повечето от занятията се проведоха, като се комбинираха присъствена и дистанционна форма на обучение. Насърчаваше се работата вкъщи, но когато имаше възможност, занятията се провеждаха лице в лице в училищата. За някои учители използването на цифрови инструменти за създаване на различни методи на обучение беше положителен опит. Повечето от учениците извършваха практическата си работа в училище - около 60 %, а някои имаха възможност да посещават базирано на работа обучение извън училище. В тези случаи

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

учителите са избирали по-малки групи, с които е било възможно да се провеждат занятия лице в лице. Голяма част от учителите посочиха изследователското учене като най-благоприятен метод. Учениците получаваха инструкции или чрез онлайн лекции, в които се използваха презентации на PowerPoint, или от самите учители, които ги заснемаха, след което всички материали бяха на разположение във виртуалната класна стая. От самите ученици зависеше дали ще продължат да проучват дадена тема и в резултат на проучването трябваше да се направи нещо; или да се напише есе, или да се приготви ястие, или да се даде устна обратна връзка чрез някакъв вид комуникационна платформа и/или презентация. Учениците дадоха обратна връзка, че са били най-ангажирани с темата, когато са им били дадени правилни инструкции по дадената задача и, разбира се, по интересен начин, след което те сами са щели да намерят отговора. Един от категоричните положителни резултати по отношение на използването на технологиите беше заснемането и редактирането, с което някои от учениците се справиха наистина добре, но все пак много от тях имаха проблеми с управлението на някои от основните цифрови компетентности.

В Хърватия онлайн платформата, наречена Loomen, се използваше широко като виртуална класна стая, в която учениците получаваха задачи и споделяха различни материали. Беше проблем да се накарат всички ученици да следят задачите, затова се използваха напомнания чрез обаждания по мобилен телефон и текстови съобщения. Приложението Microsoft Teams беше задължително за доставчиците на ПОО по време на изолацията COVID-19 и се оказа удобно за ползване, поради което много училища все още го използват като официален канал за комуникация, където на учениците се дават актуални материали и домашни работи.

2.1.2. Препоръчани онлайн ресурси

Въз основа на данните, получени от въпросниците, разпространени в партньорските центрове, респондентите споделиха различни онлайн ресурси, които са използвали или изпробвали по време на пандемията, за да поддържат практическото обучение по професии, свързани с кулинарното изкуство. Разбира се, някои от тях са били по-адекватни и ефективни от други, затова тук ще изложим основните изводи от проучването с техните плюсове и минуси.

По принцип преходът към цифрово образование и обучение започна отдавна. Много институции за образование и обучение преминаха към: електронно преподаване, електронни книги, електронно оценяване (с платформи, тестове и др.) и т.н. Цифровизацията на традиционните ресурси за преподаване и обучение не е нещо ново, тъй като този процес е започнал преди години, но пандемията даде тласък на усилията в тази насока и наложи прехода към цифрова учебна среда. Много учебни ресурси вече бяха налични на електронни носители (носители, които използват електроника или електромеханични средства за достъп на аудиторията до съдържанието) под различни форми: текст/изображение/видео/аудио/графични ... файлове, и това, което трябваше да се направи, е да се направи достъпът до тях онлайн.

Повечето от интервюираните учители във всички страни партньори споделиха, че един от основните им проблеми по време на пандемията COVID-19 и принудата да преподават практически уроци на ученици в готварството (от дома) е била липсата на структурирани и подходящи за онлайн/дистанционно обучение ресурси за

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

преподаване и обучение. Всички те разполагат с необходимите книги за учителите, съответно учениците имат ученически книжки, но и двете са само писмени материали, предоставящи определена информация. Несъмнено диаграмите, схемите, картинките/снимките в тези книги са полезни за визуализиране на процесите и етапите, но едва ли биха могли да заменят демонстрацията на живо в кухнята. Затова, за да оптимизират процеса на преподаване и да представят учебното съдържание по по-разбираем начин, повечето от учителите използват различни визуализиращи и "движещи се" материали, като например: видеоклипове, анимирани презентации, дори тестове за самоподготовка. Въпреки че в интернет има безброй видеоклипове за различни техники и рецепти, за съжаление няма специално записани видеоклипове за обучение, които да следват определена структура и да отчитат специфичните умения, които трябва да бъдат придобити от обучаваните. Повечето видеоклипове са подготвени от телевизионни готвачи, кулинарни блогъри, непрофесионалисти и т.н., които често не обясняват подробно защо правят дадена стъпка или процес (например защо слагаме солта или други аромати в края на приготвянето на горещо ястие), а това е много важно за обучаемите да разберат и научат.

Освен видеоматериалите, специално записани за целите на обучението, учителите предлагат и: електронни книги за учители и ученици; мултимедийни материали; фотогалерии и др. Всичко това трябва да бъде организирано в една виртуална среда (платформа, хранилище, облак...) и да е възможно да се осъществява достъп и избор от него според нуждите на учителите и обучаваните.

Представяме ви таблица с характеристики на най-често използваните от учителите по готварство ресурси и материали по време на пандемията COVID-19 в дистанционен режим:

Учебни ресурси	Характеристики
Записани видео/аудио уроци	<p>Това са предварително записани видеоклипове, предназначени за предоставяне на информация по определена тема; отлична възможност за прилагане на демонстрация на физически дейности - като рязане, готвене и т.н.; позволяват едновременно представяне на визуално и вербално съдържание (инструкторът може да извършва дейности, докато говори и обяснява действията си); позволяват на ученика да гледа урока многократно, докато научи/разбере съдържанието; позволяват превъртане назад и напред, като по този начин се достига до определен момент от значение; позволяват споделяне с (не)ограничен брой зрители, като по този начин се спестява време на инструктора да повтаря същата демонстрация за всяка нова група.</p> <p>Като цяло, предварително записаните видеоуроци бяха счестени за чудесен инструмент за обучение, по-специално за професията на готвача.</p> <p>Аудио уроците не бяха използвани изцяло, тъй като се смяташе, че те не са достатъчни за практическото обучение в професията "готвач", но все пак можеха да се използват за представяне на теоретичната част на уроците.</p>

Публични видеоклипове, достъпни в интернет	<p>Тези видеоклипове бяха доста често споменавани от учителите в готварските професии като достъпен онлайн ресурс за обучение. Както разбираме, те са били използвани като спешно решение за замяна на нуждата от практическо обучение и по-специално демонстрации на различни процеси и техники на готвене по време на пандемията, когато преподавателите не са били готови да се справят с предизвикателството да предоставят практическо обучение в дистанционен режим. В такива случаи тези видеоклипове бяха изход от ситуацията и запълваха празнината, отворена от невъзможността за физически занятия в учебната кухня.</p> <p>Както посочват например учителите и инструкторите, някои видеоклипове в YouTube могат да бъдат много полезни за илюстриране на кулинарни процеси или техники. Следователно с тези видеоклипове трябва да се работи внимателно, тъй като източниците невинаги са надеждни и инструкторът трябва да подбира много внимателно видеоклиповете, които препоръчва на учениците.</p>
Презентации	<p>Целта на презентациите е да представят на учениците структурата на урока, да изброят (и обяснят) основните понятия, да предоставят повече информация за темите и т.н. За подготовката на презентациите обикновено се използват PowerPoint, Canva, Prezi или еквивалентни продукти. Те са подходящи за въвеждане на обучаемите в урока по време на (онлайн) занятие и в същото време могат да бъдат полезни на учениците като бележки в процеса на обучение и подготовка за изпит.</p> <p>В днешно време презентациите могат да бъдат анимирани, за да се постигне по-интерактивно обучение и да се привлече вниманието на ученика.</p> <p>Презентациите бяха широко използвани по време на режимите на изолация, наложени от COVID-19, тъй като са много популярни, учителите знаят как да ги подготвят, не изискват много високо ниво на техническа грамотност, достъпни са на почти всички устройства и формати, лесни са за съставяне и оформяне, както и се разпознават от учениците като учебен ресурс и т.н.</p>
Електронни книги	<p>Електронните книги се предлагат в различни формати и могат да бъдат достъпни и написани с помощта на електронно устройство. По принцип това са традиционните книги за учители и ученици, които са дигитализирани и достъпни онлайн. Тяхната цел е да осигурят структурирано четене за учениците. В случай на практическо обучение електронните книги могат да бъдат разработени като наръчници, ръководства, протоколи и др. Те бяха широко използвани от учителите по време на пандемията COVID-19, тъй като са сравнително лесни за разработване чрез цифровизиране на съществуващите учебни материали по предмета, лесни за разпространение и лесни за използване.</p>

Писмени (аудио/видео) инструкции	В повечето случаи инструкциите се предоставят като писмен документ, достъпен онлайн, но понякога могат да бъдат записани и от инструктора. Те се разработват и насочват към определена група (слухова) и към конкретна задача (напр. инструкции за задание, за подготовка за оценяване и др.). Такива инструкции се изпращат/споделят с обучаемите чрез цифрови комуникационни канали или са достъпни за тях онлайн. Инструкциите се считат за важен учебен ресурс, който трябва да бъде разработен за всеки отделен курс.
Други	Бяха споменати и някои конкретни решения, като например: достъп до онлайн бази данни, диаграми, симулации и дори електронни игри, които допълват най-използваните ресурси, изброени по-горе.

Всичко това несъмнено изисква програми за обучение (учебен план, учебна програма), специално разработени (или адаптирани) за провеждане на виртуално практическо обучение, така че процесът на преподаване и учене да протича по организиран и структуриран начин.

2.1.3. Предложени средства за взаимодействие между обучаващия и обучаемите

По отношение на предложените начини за взаимодействие между учениците / обучаемите и учителите / инструкторите интервюираните заинтересовани страни споменаха много проблеми при прехвърлянето на комуникацията в цифрова среда. Все пак, те посочиха някои много приложими решения за онлайн взаимодействие, както и дадоха някои предпочитания към конкретни средства за комуникация.

Тук ще ги изброим от най-предпочитаните към най-непредпочитаните от участниците в обучението:

A. Методите за незабавна (синхронна) комуникация

Това са онлайн базирани методи и инструменти за комуникация, които позволяват едновременното участие на двама или повече участници, както и обмен на информация (текстова, вербална, визуална и т.н.) в реално време (на живо). Обикновено те изискват незабавен отговор. Сред тях бяха споменати следните:

Комуникационни канали	Характеристики
Системи за мениджмънт в обучението (LMS) или платформи за електронно обучение	Въпреки че LMS и платформите за електронно обучение имат доста по-широко предназначение от това да служат като канал за комуникация, те обикновено поддържат различни средства за взаимодействие, интегрирани в техните структури. Те могат да предоставят повече от един инструмент за комуникация и взаимодействие между преподавател и ученик и между ученик и ученик и това ги прави най-предпочитания канал и за двамата участници в процеса на преподаване и учене. Комбинацията от специфични инструменти, които различните платформи предлагат за тази цел, варира в зависимост от платформите, но обикновено попада в една от следващите

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	<p>категории, затова тук няма да ги обсъждаме. Примери за такива платформи, споменати от заинтересованите страни, са: Moodle, MS Teams, ZoomLearn, Google Classroom и др.</p> <p>Отрицателният аспект тук не е свързан с функциите на платформите, които по време на пандемията COVID-19 се оказаха най-доброто решение, а най-често се отнася до цената на такива платформи, която не е достъпна за всички доставчици на ПОО. Съществуват някои прости решения, но все пак специално разработена LMS с конкретни функционалности е скъпа и не винаги оправдана.</p>
Видеоконферентна връзка	<p>Едновременното присъствие на учителя и ученика/ите онлайн чрез видеоконферентна връзка им позволява да си взаимодействат, като се виждат (видео) и разговарят, обсъждат, задават въпроси/отговарят на тях (аудио). Тази връзка е идеална за симулация на практически занятия лице в лице в обучението по готварство, тъй като представя всички аспекти на обучението така, както биха се случили в учебна кухня или в ресторант. Взаимодействието в двете посоки е чудесен начин учениците да получават незабавни отговори на въпросите си, както и преподавателят да следи тяхното представяне. Въпреки че се определя като един от най-предпочитаните методи за комуникация (както от учениците, така и от учителите), този метод се характеризира и като един от най-проблемните, тъй като трябва да се прилага само след достатъчна предварителна подготовка както на учениците, така и на учителите.</p> <p>Освен това той изисква да се разработят и прилагат различни протоколи в зависимост от обстановката, в която се използва видеоконференцията, например:</p> <ul style="list-style-type: none">- може да служи като демонстрация на живо (учителят извършва дейности, а учениците само наблюдават - това означава, че учениците трябва да изключат микрофоните си, за да не пречат на процеса на обучение; учителят трябва да спира в определени моменти и да се увери, че всичко е видимо и учениците могат да чуват и разбират добре и т.н.);- може да служи като виртуална учебна кухня (учителят извършва дейност, учениците наблюдават и повтарят след него - това означава: всички работни места в помещенията на учителя и учениците трябва да бъдат оборудвани с еднакво/подобно оборудване и материали; след всяка демонстрация учителят трябва да спира и да проверява дали учениците изпълняват действието правилно и да дава незабавна обратна връзка и/или насоки; може да се извършва само в малки групи от ученици и т.н.);- може да служи като виртуално пространство за провеждане на изпити (ученикът изпълнява предварително договорена задача, а преподавателят наблюдава и оценява изпълнението, което означава: техническите изисквания трябва да бъдат предварително

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	<p>зададени, а учениците трябва да следват определен протокол за това как да се подготвят, как да се представят и т.н.).</p> <p>Що се отнася до техническото осигуряване, то също често се споменава като проблем както за доставчиците на ПОО, така и за учениците в курсовете за подготовка на готвачи: необходимите камери, микрофони, интернет връзка и т.н.; необходимото оборудване за практическо обучение, уреди, прибори и т.н.</p> <p>И накрая, един от най-проблемните моменти при използването на видеоконферентна връзка за практическо обучение за готвачи е, че преподавателят няма да може да реагира и да помогне, ако се случи инцидент с ученика по време на изпълнението на задачите.</p>
Предаване на живо	<p>Подобно на видеоконферентната връзка, предаването на живо позволява на учителите/инструкторите да представят и преподават практически умения чрез демонстрации на живо. И тук видео- и аудиоинформацията е достъпна за ограничен или неограничен брой зрители в зависимост от избраното приложение за стрийминг. Следователно този канал за комуникация ограничава възможността за взаимодействие между учители и ученици, тъй като стриймингът е в една посока: учителят излъчва видеото на живо в интернет, а учениците гледат. Съществува възможност учениците да задават въпроси чрез чат по време на стрийминга, което предоставя възможности за взаимодействие - учителят може да спре в определени моменти, да прочете и да отговори на въпросите или може да го направи в края на презентацията. Каналът е подходящ за изпълнение на видеодемонстрации пред голям брой ученици с ограничена възможност за прекъсване от страна на учениците.</p>
Писмени/текстови канали за комуникация	<p>Синхронните канали за писмена комуникация обикновено се поддържат от различни приложения за незабавни съобщения, като WhatsApp, Messenger, Slack и др. С течение на времето повечето от тях добавиха и възможност за аудио/видео разговор, което добави стойност на приложенията като комуникационни канали за незабавно взаимодействие. Все още те са и предпочитан метод за обмен на информация в писмена форма и предаване на бързи текстови съобщения (текст и/или изображения). Те съществуват под различни форми, като например: чатове на живо, месинджъри, затворени/публични групи в платформите или в социалните медии, информационни табла и др. Най-силната страна на тези инструменти е по-бързият и по-ефективен начин на взаимодействие, особено когато приложението уведомява потребителя за входящо съобщение. Слабата им страна е, че не позволяват обмен на големи файлове или данни, а също така могат да бъдат манипулирани от външни фактори (съобщенията да бъдат редактирани/изтрети след изпращането им; историята да</p>

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	бъде изключена или изтрита; външните потребители да бъдат поканени или вътрешните потребители да напуснат/да им бъде забранено да участват в чата и т.н.).
Аудиовръзка в реално време	Подобно на онлайн видеоконференциите, аудиоконференциите са непосредствено средство за взаимодействие между учителя и учениците. Тя може да бъде осъществена по телефон (мобилен) или чрез някое от изброените по-горе приложения, които имат опции за интернет разговори/уеб разговори. Спецификата на аудиоконференциите зависи от избраното приложение, платформата - колко са участниците, дали връзката е защитена или ограничена и т.н. Все пак за целите на виртуалното практическо обучение този метод на комуникация не се оценява високо, тъй като: не записва и не проследява обменната информация; не позволява обмен на други данни/файлове; не допринася много за методите на преподаване, особено когато става въпрос за практическо обучение, и т.н. Затова аудиоразговорите се считат за подходящи само за бърз и непосредствен обмен на кратка информация или бързи насоки по конкретен въпрос. Освен това телефонните разговори не се предпочитат от учителите, особено когато се провеждат в неподходящо време и/или без предварително споразумение.

В. Асинхронни методи за комуникация

Тези методи не изискват незабавен отговор и се счита, че има забавяне между обмена на информация. Те позволяват взаимодействие без разговор в реално време и са по-малко чувствителни към времето.

Комуникационен канал	Характеристики
Форуми и обсъждания	Затворени или отворени групови канали за комуникация; често организирани по теми (теми); форумът може да проследява цялата комуникация, обменена между всички страни (ако са необходими доказателства за това кой, кога и какво е публикувал), и може да съхранява голямо количество писмени данни/текст, които да бъдат търсени или извиквани при необходимост; дава възможност за много участници, както и за личен отговор на конкретен въпрос или проблем чрез посочване на получателя; симулира публична дискусия, но в писмена форма с избран брой участници; ограничена възможност за обмен на файлове (само изображения или файлове с малък размер).
Електронна поща	Обменът на имейли е надежден и сигурен начин на комуникация; широко използван и популярен инструмент за комуникация, обикновено безплатен или евтин; позволява взаимна комуникация в частна среда, както и групово комуникация с повече от двама получатели (в Сс);

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	<p>дава възможност за проследяване на времето на обменната информация и материали, като по този начин може да се използва за доказване на това дали даден срок е спазен или не; дава възможност за прикачване на файлове (обикновено с ограничен размер) и поддържа повечето обичайни видове/формати на прикачени файлове, дава възможност за предоставяне на връзки към външни източници или достъп до облаци с данни/файлове; дава възможност за проследяване на цялата комуникация. От отрицателна гледна точка имейлите не изискват незабавно действие/отговор и макар да дават известна гъвкавост по отношение на времевия диапазон, те също така могат лесно да бъдат пренебрегнати и да не им бъде отговорено или отговорът да бъде забавен, или съответното действие/искане - да не бъде изпълнено.</p>
Публикации	<p>Те се споменават като функционалности на социалните мрежи, тъй като днес те се използват широко от младите хора (и не само), включително за образователни/обучителни цели. Различни медии като Facebook, Instagram, YouTube и т.н. позволяват на потребителя да създаде свое собствено пространство в тях (страница/стена, група, профил, табло, канал, плейлист и т.н.) и да предоставя собствено съдържание в него, като същевременно може да управлява и ограничава достъпа до това съдържание. В този смисъл публикациите в социалните мрежи (постове, споделени файлове, публикувани видеоклипове и т.н.) могат да се използват като зона за взаимодействие, включително в образователния процес. Всъщност изследването показва, че те са един от основните инструменти за поддържане на обучението в училищата и обучаващите институции по време на режимите на изолация по време на COVID-19, тъй като са достъпни, евтини, лесни за навигация и най-важното - изключително популярни.</p>
Уебсайтове и блогове	<p>Подобно на социалните мрежи, уебсайтовете и блоговете са лично/организационно виртуално пространство, което позволява качване или публикуване на съдържание, включително учебно съдържание, от различен тип и обем. Те предоставят много различни възможности за управление на това съдържание, като например ограничен достъп до различни области/секции на сайта, насочване към определена аудитория и др. Взаимодействието чрез уебсайтовете и блоговете може да бъде осигурено чрез коментари на определено съдържание, публикувано на уебсайта, или блога.</p> <p>Проблемът тук е, че обикновено те изискват допълнителни инвестиции за закупуване на домейн, заплащане на: хостинг, разработване на уебсайт, актуализация и поддръжка и др.</p>
Видео/аудио бележки	<p>Те бяха споменати като алтернатива на писмените съобщения или бележки и основната им цел беше да предоставят бързо информация на ученик (група</p>

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	ученици), когато е необходимо визуално/звучно представяне на предаваното съобщение.
SMS текстови съобщения	Заинтересованите страни, с които бяха проведени интервюта, смятат, че това е остарял метод на комуникация, който се използва в редки случаи и по изключение. Обикновено той се използва от хора, които нямат достъп до интернет (и използват мобилни телефони за комуникация). Следователно този метод е сигурен, надежден и бърз начин на комуникация, но изисква мобилно устройство и покритие на мрежата и може да предава само кратък текст до един получател (или ограничена група). Той не беше оценен като основно средство за взаимодействие както от учителите, така и от учениците.

Като заключение, предпочитанията на изследваните заинтересовани страни са към непосредствените методи и средства за комуникация, но в рамките на ограничен период от време (по възможност предварително планирани), докато асинхронните методи и средства за комуникация се използват предимно като допълнение към основните канали за предоставяне на допълнителна информация на учениците.

Изборът на средства за взаимодействие се определя от: наличния бюджет (както на структурите, предоставящи ПОО, така и на учащите се); наличните технически средства; достъпността и компетентността на потребителите за използване на различните решения и т.н.

2.1.4. Предложени стратегии и инструменти за оценяване и анализ, подходящи за онлайн обучение

Електронното оценяване е широко прилаган инструмент в онлайн курсовете, но най-вече за оценка на знанията, придобити от обучаемите в теоретичната част на обучението им. При това се използват тестове, викторини и други популярни инструменти за оценяване, тъй като те дават възможност да се съберат доказателства за знанията на обучаемите и за съответствието им с предварително определени стандарти или критерии, които са лесно измерими чрез тези инструменти. За съжаление, когато става въпрос за измерване на "твърдите" (професионални) умения, доказвани чрез физическо изпълнение на задачи и действия (в случая с професията "Готвач" това са рязане, готвене, сервиране и т.н.), тези достъпни онлайн инструменти за оценяване са неприложими. Съответно трябва да се търсят алтернативи и тук предлагаме някои предложения, набелязани от партньорите по проекта в хода на проучването и анкетата, които те направиха сред доставчиците на ПОО в своите страни.

България:

Що се отнася до оценяването и оценката на практическото обучение по кулинарни професии в България по време на пандемията, няма такава практика, тъй като тя изобщо не е регламентирана в законодателството като възможна форма на оценка. Респективно учителите не са могли да прилагат тези стратегии досега.

Въпреки това те предложиха някои мисли по въпроса, като изброиха трудностите, с които са се сблъскали (това беше една от тях - липсата на инструменти за електронно оценяване и оценяване), и всички те се съгласиха с разпоредбите, които изискват практическият изпит да се провежда в края на всеки курс по ПОО в присъствена форма, с едновременното участие на ученика (или група ученици) и изпитната комисия, както и че практическият изпит трябва да бъде записан и запазен в архива. Преподавателите и инструкторите виждат алтернатива в синхронното организиране на заключителния практически изпит за готвачи чрез видеоконферентна връзка между обучаемия и изпитната комисия и видеозапис на цялата продължителност на изпита (организиран от доставчика на ПОО), което в случая на дистанционно обучение и изпит е изключително трудно, тъй като зависи от техническата готовност на обучаемия да осигури достатъчно оборудване у дома (камера, микрофон, интернет) + стабилна жива връзка по интернет с изпитната комисия. Освен това един от ключовите компоненти на оценката в професията за готвачи е дали обучаваният прилага всички мерки за здравословни и безопасни условия на труд, което трудно може да се установи чрез видео. Записът при всички случаи няма да се използва за пряко оценяване, а най-вече като доказателство за представянето на ученика по време на изпита.

Дори ако е възможно да се организира практически изпит в дистанционна форма, този изпит трябва да бъде индивидуален, само за един обучаем/ученик. Друго изискване е да има изпитна комисия или комитет от поне трима души - представители на доставчика на ПОО или на учителите/инструкторите, или представител на работодател за съответната професия. Те трябва да са във връзка едновременно и през цялото време.

Друг важен аспект на заключителния изпит за практическо обучение, който трябва да се вземе предвид, е ограничената продължителност на изпитния период - има определено време (брой часове) за изпълнение на поставените задачи.

Що се отнася до текущото оценяване на задачите, които се дават на обучаемите/учениците (като домашна работа или групова работа по време на занятията) при провеждането на онлайн обучението, преподавателите използват платформите за синхронно обучение, за да наблюдават учениците в реално време и да ги оценяват въз основа на тяхното представяне. Следователно те отчитат недостатъци и при този метод, тъй като дори подготовката на работното място, спазването на хигиенните правила и стъпки, правилните техники и инструменти, използвани по време на готвене, да могат да бъдат наблюдавани от журито и оценявани в онлайн режим, някои други ключови критерии за оценка на готовото ястие, като вкус, текстура, консистенция и т.н., не могат да бъдат оценени чрез дистанционно оценяване.

Португалия:

Мнението на португалските обучители е, че методите за оценяване трябва да бъдат адаптирани към цифровите средства за комуникация между обучаемите/обучителите, а времето за провеждане на тестовете за оценяване трябва да бъде адаптирано, за да се постигнат по-добре определените цели. Електронното оценяване винаги ще трябва да бъде непрекъснато, в синхронни сесии чрез устни въпроси, участие по време на онлайн сесията, ангажираност и други параметри, които учителят счита за уместни.

Що се отнася до крайната оценка, тя може да се проведе чрез теоретичен тест и практически компонент, като се използват записи на видеоклипове, презентации и

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

изпълнение на практическа дейност. Всички електронни изпитвания трябва да се провеждат онлайн, като алтернатива на присъствените, а оценките трябва да се съобщават на обучаемите.

Инструментите, които могат да се използват, са видеоконферентна връзка на подходящи платформи (Zoom, Teams...), платформата Moodle, използвана от центровете за обучение и училищата, камери, мобилни телефони, компютри. Винаги трябва да има доказателства за всички оценки, извършени онлайн, като екранни снимки (Print screen), записи и др.

Испания:

Що се отнася до практическото оценяване, което ученикът ще трябва да направи от дома си в онлайн дистанционното обучение, то трябва да бъде много добре обяснено на учениците предварително. Учителят трябва да се увери преди оценяването, че учениците разполагат у дома в кухнята си с всички необходими материали (прибори) и съставки, необходими за извършване на такова оценяване. Възможно е да възникнат трудности при осигуряването на суровини за готвене или специфични кухненски принадлежности за обучаемите в собствените им домове, но тези трудности могат да бъдат избегнати чрез планиране на рецепти с основни хранителни продукти, които лесно могат да се намерят на всички пазари, а също и чрез използване на кухненски уреди, които обучаемите обикновено притежават в домовете си.

От друга страна, интернет връзката и ИТ устройствата трябва да бъдат проверени преди това, за да може обучаемият да е сигурен, че ще може да излъчва своето представяне по време на оценяването.

Що се отнася до стратегията за оценяване, тя трябва да включва различни методи, като проверка на знанията чрез по-теоретични оценки и проверка на практическите умения, което също е много важно при такова обучение като готварското.

Република Северна Македония:

По време на пандемията в Северна Македония нямаше насоки или документи, които да показват на учителите как да оценяват и оценяват работата на учениците, участващи в онлайн обучението в практическата част. В повечето случаи имаше само теоретично оценяване и оценка или практическото оценяване се отлагаше, докато мерките за COVID-19 се облекчат, така че да ги оценяват лице в лице.

Въпреки това учителите дадоха предложения за онлайн оценяване, като например видеоконференция на живо ("лице в лице"), при която на учениците са били предоставени насоки какво да имат в кухнята като оборудване и храна преди оценяването, а след това да приготвят ястие, докато учителят ги наблюдава.

Друго предложение беше ученикът да приготви ястие и да го запише, а след това да го изпрати на обучаващия за оценка. Те обаче подчертаха, че тази форма на оценяване няма да бъде еднаква за всички ученици, тъй като някои от тях нямат подходящо оборудване в домовете си или нямат достатъчно финансови средства, за да купят всички съставки, т.е. тя ще бъде в полза на по-заможните ученици.

Хърватия:

Пример за това са няколко документа от Хърватия, в които подробно се обяснява как трябва да се оценяват задачите и проектите. Едно от указанията, дадени на учителите, Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

които оценяват своите ученици, е да търсят примери за ученици, които включват собствения си опит в дадена задача, например да се учат от собствените си грешки. Учениците бяха насърчавани да си водят бележки за вкуса и мирисата на пригответените от тях ястия, което е своеобразен инструмент за самооценка.

Учителите и учениците трябва да поддържат постоянна комуникация помежду си през всеки етап от изпълнението на дадена задача. Всяка фаза трябва да се оценява по подходящ начин: търсене на материали, теоретична подготовка и изпълнение на практическата задача, както и презентацията като последна стъпка.

Един от положителните коментари за виртуалните класни стаи/онлайн платформите (използвани в Хърватия по време на прекъсванията на учебния процес) и за оценяването и анализа беше, че всеки ученик може сам да избере времето за изпълнение на задачата. Беше им даден краен срок, но те сами можеха да организират кога ще изпълнят задачата. Самооценката чрез тестове също е препоръчан метод от учителите. Учениците трябва да си направят своеобразно портфолио, което да им е винаги на разположение и в което да могат сами да проследяват напредъка си. Взаимното оценяване също е добър метод, тъй като предоставя интересен начин за обратна връзка на учениците, който е добър и за мотивация и ангажираност.

Някои от тези констатации и предложения бяха използвани, когато консорциумът по проекта изготви стратегията за оценяване и анализ, за да оцени представянето на учениците в курсовете по VET@HOME. Тя може да бъде намерена в учебната програма - РП1, както и интегрирана като възможности за оценяване и анализ на РП2 - платформата за електронно обучение VET@HOME.

2.2. Подпомагане на успешното обучение

Това е доста сложна мисия, в която много доставчици на ПОО се провалиха по време на пандемията и дистанционното онлайн практическо обучение. Създаването на безопасна и предразполагаща среда за онлайн обучение не минава без специални усилия. Тук отново се опираме на опита на партньорите и техните заключения, основани на проведените в рамките на проекта изследвания.

България:

В България учителите в областта на ПОО в готварството стигнаха до заключението, че много подробни инструкции за техническата подготовка преди началото на всяка онлайн сесия са от решаващо значение - да се напомни на обучаваните за основните възможности/функции на използваната платформа, какви устройства ще са им необходими, инструкции за подготовка на работното място (у дома) преди началото на занятието и т.н. Това ще ги ангажира още преди началото на всяко занятие и ще демонстрира ангажираност за пълноценно участие в процеса.

Португалия:

Подобни констатации бяха направени и в Португалия - за да бъде дистанционното практическо обучение успешно и да се провежда по най-добрия начин, трябва да бъдат приети определени методики. Такава методика би била издаването на инструкция с правила за всеки курс, който се провежда в дистанционна форма на обучение, включваща използваните физически и технологични ресурси, метода на

оценяване, правилата, които трябва да се спазват по време на видеоконферентната сесия ("правила на етикета").

В случая на виртуалното обучение е от голямо значение да се поддържа нивото на мотивация на участниците и вниманието, с което те са по време на темите, които преподавателите обясняват. По този начин е необходимо да се инвестира повече време в практическите задачи и в диалога (въпроси-отговори) между обучаващия и обучавания. Някои правила трябва да бъдат добре определени в началото на курса, като например винаги да се включват камерите, да се включват микрофоните само когато някой говори, да се представяте във видеоконференцията с подходяща стойка (тъй като не трябва да забравяте, че се намирате в контекста на обучението). Тези правила са важни за поддържане на здравословна среда и ефективна комуникация.

Испания:

Ангажирането на обучаемите започва от самото начало на курса, тъй като е онлайн, те лесно могат да се разсеят и да загубят интерес. Така че гарантирането, че всички обучаеми имат базово ниво и могат да разберат задачите, може да бъде първата стъпка. Нуждите на учениците от технологична и цифрова грамотност могат да бъдат преодолени чрез подробни обяснения за това как да се регистрират, да влязат в платформата за електронно обучение и да следват обучението.

Втората стъпка е да се уверите, че трудността на обучението е прогресивна: винаги е по-добре да се започне с основни познания, за да бъдат всички на едно ниво, и след това да се започне надграждане от това ниво нататък.

Вниманието на учениците може да бъде подобро чрез прилагане на повече упражнения, които да поддържат активността на обучаемия, тъй като онлайн обучението като цяло може да му позволи да бъде пасивен. Решенията за подобряване на активността на обучаемите са свързани с това обучението да стане по-интензивно, интересно и динамично. Използването на активна методика и методи за участие, както и на платформи като Zoom, в които могат да се формират различни работни групи по време на учебната сесия, може да помогне на обучаемите да взаимодействат повече помежду си и с учителя.

Така че, що се отнася до учениците в неравностойно положение, трудността при обучението на ученици с по-големи затруднения в ученето и които изискват повече лична отдаденост - може да бъде преодоляна чрез предлагане на специфично персонализирано обучение и обяснения на обучаемите със специални затруднения.

Република Северна Македония:

Доставчиците на ПОО в Северна Македония смятат, че обучението на учителите за онлайн преподаване и ефективно включване на обучаемите е от изключителна важност. Подробните инструкции за учителите преди занятията, както и за обучаваните, са задължителни. Освен това учителите трябва да се адаптират към обучаваните и тяхното ниво на използване на технологиите, личните/груповите им нужди и т.н. За положителен ефект при въвличането на обучаемите в учебния процес се считат добре структурираните и разработени цифрови учебни материали, особено тези с интерактивни елементи (изискващи активното участие на обучаемите), така че учителите да могат да споделят съвместни дейности онлайн с обучаемите.

Хърватия:

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Ангажирането на обучаемите беше проблем за всеки учител в Хърватия. Въз основа на обратната връзка, от всеки следващ онлайн клас учителите получиха по-добра представа за това как да ангажират своите ученици. Иновативният подход беше най-оптимален. Смартфоните се оказаха добър инструмент за начало. Учениците трябваше да се запознаят с това на какво са способни различните технологии, какво може да се прави зад компютъра и със смартфона (по отношение на ученето, а не на комуникацията с приятел или на игрите).

Когато учениците са получили добри инструкции, те са били по-заинтересовани. По-големият акцент върху обучението, основано на научни изследвания, и ученето чрез преживяване е ключов фактор за повишаване на ангажираността на учениците, както и даването на групови задачи, когато е приложимо (например да ги помолим да разпределят работата помежду си).

Учителите, които постоянно предоставят информация за обратна връзка и като цяло поддържат контакт с учениците си, смятат, че учениците също биха били по-ангажирани. Задачите, наподобяващи игри, са нещо, към което учениците проявяват интерес. Включването на някои аспекти на геймификацията на теорията на учебното съдържание се оказва интересно и ангажиращо.

В тази част на ръководството бихме искали да обърнем повече внимание на предимствата и недостатъците на онлайн практическото обучение за обучаеми в неравностойно положение. Вярно е, че все повече (също и млади) хора изпитват трудности и дефицити в ученето или имат ограничен достъп до качествено ПОО поради своето положение.

За първите групи учащи в неравностойно положение - тези с увреждания, са установени два различни подхода за включването им в онлайн практическото обучение:

- физическо увреждане или специални нужди - тези учащи са подходящи за участие в онлайн обучение, тъй като обикновено срещат трудности при ефективното участие в присъственото ПОО поради недостатъчна инфраструктура в образователните институции/институциите за обучение, например физическа невъзможност да достигнат до помещенията, където се провеждат практическите обучения. Дори ако сградата и учебните зали в училищата са пригодени и достъпни за хора с физически увреждания (чрез рампи, асансьори и др.), учебните кухни не са (например работните плотове, мивките и другото оборудване не са достъпни за хора в инвалидна количка). По този начин в собствения им дом и кухня тези хора ще имат осигурени всички приспособления - по-ниски плотове, специално монтирани готварски печки и др. - и след провеждане на онлайн обучението (видео уроци и др.) ще могат да участват в обучението.
- умствени увреждания - тази група учащи се е предизвикателство и в традиционната образователна среда, за да бъдат обучени за професията "готвач", тъй като има много фактори, които трябва да бъдат взети предвид. Учебната и работната среда в кухнята е много динамична, шумна, разсейваща в някои моменти, така че всички дейности трябва да се извършват с изключителна концентрация. Следователно, ако състоянието на обучаемия позволява практическо обучение за готвач, той/тя би могъл/а да се включи в

дистанционен онлайн курс и да получи специална подкрепа при необходимост и от учителя или специалиста, когато е необходимо, чрез установените онлайн канали за комуникация за курса. Възможността за регулиране на интензивността на обучението в зависимост от нуждите на обучаемия и предоставянето на индивидуална подкрепа и/или сесии, ако е необходимо, ще доведе до ефективно обучение. Могат да бъдат разработени и предоставени и допълнителни материали за обучение.

И в двата случая увреждането, когато е причинено от физическо/психическо заболяване, трябва да бъде оценено на етапа на кандидатстване и ПОО трябва да бъде предоставено на тези учащи, за които професията готвач (или процесът на обучение изобщо) няма да бъде опасен, вреден или проблематичен. Ето защо в повечето държави от кандидата се изисква медицинско свидетелство, доказващо, че здравословното му състояние и статус позволяват да бъде обучаван за определена професия.

Ето защо проектът VET@HOME предлага работещи решения: използване на видеосъдържание и ресурси със свободен достъп, за да се даде възможност за самостоятелно организиране на учебния процес от всеки човек.

За втората група учащи в неравностойно положение - тези, които принадлежат към групи в неравностойно социално-икономическо положение, също има работещи решения за включване в ПОО. Защото подходът, предложен в проектите, предвижда:

- обучаеми, живеещи в отдалечени и селски райони или произхождащи от сложна/бедна социално-икономическа среда - онлайн доставката ще направи обучението достъпно при всички условия. Набелязаните тук решения са свързани с: възможности за дистанционно и/или смесено обучение; автономно обучение, налични онлайн ресурси, виртуални практики, интернет връзка и др.
- обучаеми с леки до умерени затруднения в ученето (ученици с ниски постижения) - интерактивността, която дава онлайн обучението, е инструмент, който може да се използва за: повишаване на мотивацията, представяне на интересно и атрактивно (визуално) учебно съдържание, ангажиране на вниманието на обучаемите, използване на различно интерактивно съдържание; подкрепа и помощ на обучаемите и др;
- малцинства и мигранти: възможните корекции в структурата на обучението, които ще помогнат за пълното включване на групата в практическото обучение, са: използване на прост език, структуриране на съдържанието на обучението в кратки уроци, фокусиране върху визуалното представяне на съдържанието на обучението - демонстрации, практически опит и др.

По-долу даваме списък със съвети за това как доставчиците на ПОО и инструкторите трябва да подхождат към своите обучаеми, за да ги ангажират по-добре в учебния процес:

СЪВЕТИ:

- *Опознайте нивото на всички участници и съобразете представянето на курса с техните очаквания от обучението (бъдете гъвкави и адаптивни);*
- *Използвайте иновативни инструменти и приложения;*

- Създаване на безопасна среда /осигуряване на модерирани форумите и дискусиите/.
- Създаване на добра груповата атмосфера /даване на групови задачи и задания, определяне на правила за комуникация
- Включете обучаемите в неравностойно положение в обучението, като ги третирайте като равни на всички, но им предоставяте необходимата допълнителна подкрепа според техните нужди.

3. Трудности и предложени решения за преодоляването им

Тази част от наръчника беше разработена съвместно от партньорите по проекта след проучване на документацията, допълнено с разпространение на набор от въпроси, адресирани до преподаватели в системата на ПОО (преподаващи специалности в областта на туризма), които действително са изпитали всички трудности, причинени от невъзможността или ограничената възможност по време на режимите на изолация да провеждат практическото си обучение в режим "лице в лице". Събраната обратна връзка, проблемите, споделени от респондентите, както и предложенията за осъществими решения на проблемите, са обобщени и представени в тази част на ръководството.

Проблемите, идентифицирани от учителите и наставниците, бяха много сходни в страните партньори, но въпреки това заинтересованите страни в различните държави подхождаха към тях по различен начин, като трябваше да се съобразят с: националното законодателство, наличните ресурси, вида на учащите се (по-малки ученици в училище или възрастни учащи се), както и с други специфични за страната параметри. Респективно, в различните държави се наложиха различни решения на сходни предизвикателства, поради което в тази част ще споделим опита на база на отделните държави.

България:

Една от най-често споменаваните отрицателни страни на дистанционното практическо обучение от учителите в България е, че не е възможно да се наблюдава лично всеки един ученик през цялото време и да се предотврати грешка, допусната в момента, или да се насочи/демонстрира правилното действие, което трябва да се извърши (понякога в кулинарното обучение това означава дори да се държи ръката на обучаемия и да се покаже определено движение или детайл). В такива моменти учителят обикновено обяснява къде е допусната грешка и я поправя с правилни насоки. Начините за излизане от тази ситуация са: 1) индивидуални занимания и учителят/наставникът да наблюдава само един ученик по време на целия процес или 2) накрая, когато ученикът представя резултата от работата си, учителят да анализира крайния продукт и да (се опита да) посочи (евентуално) допуснатите грешки.

Друг много често срещан отговор на въпроса за трудностите, с които се сблъскват учителите, е, че дистанционното практическо обучение изисква повече усилия от страна на учителя: за активно и мотивирано участие в часовете, за търсене/подготовка на ресурси за онлайн преподаване, за изучаване на няколко различни платформи с всичките им специфики и изисквания. В тази връзка наличието на единна платформа и специално разработени учебни ресурси/материали, както и

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

общ протокол за използването им с ясни стъпки и инструкции, би било от полза за учителите.

Други трудности, споменати от повече от половината анкетирани в България, се срещат и в някои от другите държави. Затова, за да избегнем дублиране, тук ще представим обобщение на проблемите и възможните решения:

Проблем	Възможни решения
- липса на личен контакт с обучаемите	- организиране/планиране на индивидуална или групова сесия за онлайн видеоконференция и/или комуникация в реално време чрез чат или друг синхронен метод; - осигуряване на виртуално пространство (система за съобщения, чат и т.н.), в което може да се обменя лична комуникация между обучаващия и ученика, но без да се използват лични профили или акаунти в социални медии, което означава, че каналите за комуникация следва да се координират от доставчика на ПОО.
- невъзможността за провеждане на стажове в предприятията (обучение на работното място).	- онлайн посещения на фирми (в случай на ресторанти или други заведения за хранене); - предаване на живо от професионална кухня, в което готвачът разказва за ежедневните си дейности, докато работи.
- ограничени възможности за упражнения и затвърждаване на знания и умения.	- планирани онлайн сесии за едновременно изпълнение на практически задачи от група ученици под ръководството на учителя/инструктора - обикновено за рецепта или готварска техника, която вече е била демонстрирана от учителя (планиране на такива занятия в самата учебна програма).
- ангажираността на обучаемите да се снабдят сами със съставките и продуктите за готвене у дома	- създаване на фонд или търсене на допълнително финансиране (от държавата или от други източници) за осигуряване на доставки на продукти; - издаване на ваучери, с които учениците сами да купуват продуктите, или организиране на съвместна доставка на един и същ набор от продукти за всички ученици (в сътрудничество с продавач/доставчик).
- необходимостта от добър интернет, телефон/камера, компютър и умения за работа с тях и др.	- предоставяне на минимален набор от устройства на учителите, за да могат да изпълняват задачите си, да провеждат онлайн демонстрации и да поддържат комуникация с учениците в онлайн обучението; - специализирано обучение на учителите за работа с избраната LMS или поредица от семинари, които да ги обучат да използват различни ИКТ инструменти и приложения; - определяне на минимални критерии/параметри за учениците при използването на собствените им устройства за онлайн обучение (в днешно време почти всички хора притежават поне едно

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

	устройство) или предоставяне на устройство за тези, които нямат такова;
	- обучение или подробно инструктиране на учениците за използвания софтуер в процеса на онлайн обучение (LMS, приложения, канали за комуникация и др.)
- учениците могат да търсят контакт с учителя по всяко време (извън работните часове или консултациите).	- използване на обща платформа с протоколи за комуникация и взаимодействие между обучаващия/инструктора и обучаемите

Португалия:

Отговорите, дадени от участващите структури на въпроса "С какви трудности се сблъскахте при организирането на онлайн практическото обучение?" по време на проучването в Португалия, са доста сходни с тези, описани в предишната точка за България, така че тук ще опишем само новите аспекти или специфичните за страната проблеми, посочени от отговорилите:

Голяма част от интервюираните обучители посочиха, че най-големите трудности, които срещат, са в две основни направления:

- *проблеми с комуникацията и отношението:*

Сред тях са: привличането на вниманието на обучаемите/учениците, мотивирането им, фактът, че не са включили камерите, защото повечето от тях "се притесняват", "винаги са били неспокойни", не са спазвали графиците, не са знаели как да общуват помежду си и с учителя/преподавателя, слабото присъствие, намесата и шумовете от членовете на семейството, разсейването и липсата на концентрация. Всички тези проблеми могат да бъдат преодоляни чрез подходящо обучение и/или подготовка на учениците за новата учебна среда и даване на време да я разберат и опознаят по-добре; изготвяне на подробни инструкции и протоколи за това как да общуват и да се държат по време на онлайн занятията и във виртуалната учебна среда като цяло; поставяне на ясни очаквания за тяхното отношение и представяне (точно както при дейностите в клас - поставяне на граници за визуален вид, здравословно състояние и др.)

- *технически проблеми:*

Сред тях са: работа с няколко платформи едновременно и за кратко време, както и някои трудности при работата с цифрови платформи като цяло. Така нареченият "фонов шум", причинен от външни фактори по време на онлайн сесиите, също може да бъде посочен като трудност. Набелязаните тук решения отново насочват към подготовката на онлайн дейностите не като за обикновен учебен час, а за виртуален такъв: например предвиждане на възможни технически проблеми и планиране на протоколи в такива случаи, подготовка на учителите за използване на устройствата и софтуера за онлайн обучение, установяване на правила, които да се спазват по отношение на осигуряването на "тиха" добра учебна среда, и т.н.

Испания:

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

В Испания, поради COVID-19, присъствените курсове по готварски професии трябваше да бъдат ограничени по отношение на допустимия брой ученици в една класна стая (каквото беше случаят в други страни). В тази ситуация испанските доставчици (конкретният пример се споделя от FASE) предложиха смесено решение: използване на вътрешни конферентни системи - те не бяха пуснати онлайн, а се използваха като локална мрежа. Учителят провежда занятия на живо с малка група ученици (до допустимия брой) в основната класна стая, а оттам се създава предаване на живо (чрез споделяне на екрана), което се прожектира на други ученици в различни класни стаи (също разделени на малки групи). Това решение е приложимо за доставчици на ПОО, които разполагат с повече от една отделна зала за обучение, и при условие че в една зала се допускат ограничен брой хора (например до 6). Положителният момент е, че то позволява да се провеждат срещи лице в лице с учениците в няколко класни стаи и кръстосани видеоконференции, като по този начин няколко учители излъчват в няколко класни стаи, без да се понижава качеството. Освен това позволяваше гъвкавост и стимулираше работата в екип, тъй като учениците можеха да участват чрез представител, който да изпраща въпросите на учителя. Недостатъците се състоят в това, че при използването на няколко приложения за видеоконферентна връзка възникват някои проблеми с микрофоните.

Други трудности, с които се сблъскаха учителите в Испания, бяха свързани с технически проблеми и хардуер. Учителите поискаха по-добри технически средства: подвижни камери, безжични микрофони, по-добро оборудване (лаптопи, компютри), по-добро осветление, което може да подобри онлайн практическите сесии. Както беше споменато по-горе, тези проблеми могат да бъдат решени чрез инвестиции от страна на доставчика на ПОО в оборудване или от страна на държавата (с привлечено или целево финансиране).

Трудностите, свързани с учениците, се отнасяха главно до включването им в курса, поддържането на тяхната активност и ангажирането им във всички изпълнявани задачи и дейности. Решенията също са идентифицирани и споменати в предишните точки, но основно са насочени към по-интерактивни дейности, често искане на обратна връзка от учениците дори по време на занятията (например да ги питат: "Готови ли сте за следващата рецепта?", "Покажете ми резултатите си на камерата" и т.н.).

Други срещнати пречки са свързани с липсата на специфично обучение на мениджърите и лицата, отговарящи за обучението в публичните и частните структури, зависимостта от технологиите и техническите специалисти за тяхното прилагане и необходимостта да се научат как да ги използват, познавайки техните предимства и ограничения. Освен това, липсват изследвания на подходящите методики и анализ на техните предимства и недостатъци.

Пречките, които засягат учащите, са най-вече: оскъдното предлагане на дейности за обучение, при които се използват ИКТ, за групи нискоквалифицирани работници (възрастни учащи се), съществуването на групи със значителни затруднения по отношение на използването на технологиите, общата липса на навици за самостоятелно учене, най-вече от страна на хората от най-слабите групи, когато се сблъскват с трудовата заетост. Необходимо е също така учащите се да разполагат със собствена инфраструктура с възможност за предаване на текст, звук, изображения, видеоклипове, файлове и др. Но една гъвкава система за излъчване, без да се отчита капацитетът на преподавателите и приемниците, би била неуспешна. Така че учителите

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

и учениците трябва да разбират системите и инструментите на ИКТ, за да могат да ги използват.

Република Северна Македония:

Повечето обучители изразиха неудовлетвореност от използването на онлайн инструменти за практическо обучение поради големите технически проблеми, с които се сблъскват те (и учениците), и липсата на достатъчно условия за провеждане на такова обучение (домашните кухни обикновено не са пригодени за целта, освен ако няма специална подготовка за това). Учителите и доставчиците на ПОО бяха загрижени за създаването на кухненска среда, подходяща и еднаква за всички ученици в дома им. Също така те взеха предвид, че всички ученици идват от различни социални среди и някои от тях няма да разполагат с подходящо оборудване в домовете си или суровини за готвене.

Те смятат, че учениците трябва да имат по-пряк контакт с преподавателите по време на занятията, за да могат да придобият по-добри умения.

Те също така изразиха неудовлетвореност от материалите, с които разполагаха по онова време, и трябваше да импровизират, за да организират занятията с неструктурирано учебно съдържание (като клипове в интернет, сканирани книги на ученици и т.н.), което доведе до нередовно присъствие на учениците и липса на интерес. Както вече беше споменато, специално разработеното и структурирано учебно съдържание (като предложеното в проекта VET@HOME) ще елиминира този риск.

Като положителен аспект те посочиха, че по време на пандемията все пак са успели да защитят себе си и здравето на учениците, а в същото време учениците не са загубили голяма част от обучението си. При екстремни обстоятелства те са били принудени да се научат да усвояват нови методи на преподаване, технологии и инструменти, които продължават да използват и сега след пандемията COVID-19, съчетани с физически занятия.

Хърватия:

В Хърватия всички гореописани проблеми също се появиха в по-малък или по-голям мащаб. Положителният опит (поне в държавното професионално образование) беше, че правителството предостави безплатно единна LMS на всички държавни професионални училища. Системата беше замислена като допълнителен инструмент, но се оказа много удобна и благодарение на бързото мобилизиране на ресурси и усилия беше въведена в образователната система сравнително бързо. Това показва, че предварителната подготовка и стратегическото планиране са от решаващо значение, когато става въпрос за прехвърляне на традиционното ПОО към бъдещето (в този случай за прехвърляне на обучението онлайн).

4. Иновации и добри практики при провеждането на виртуално практическо обучение в дистанционно/смесено обучение

С помощта на цифровите технологии ролята на преподавателите и обучителите вече не е да предоставят информация, а да помагат за нейното тълкуване. Ето защо тази

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

глава стъпва на опита на партньорите по проекта в специфичния контекст на тяхната страна и споделя съвети от колеги, примери от реалния живот, казуси и съвети за структуриране и насърчаване на социално ангажираното обучение в онлайн среда. Тук ще намерите:

- добри практики, които партньорите са проучили и/или приложили, като примери, които да бъдат следвани и разпространявани от учителите/наставниците като иновации;
- съвети и насоки за това как да се използват и комбинират онлайн базирани ресурси за обучение (като цяло)
- допълнителни идеи за въвеждане на иновации, които разчитат на интерактивно обучение

Тъй като добрите практики са идентифицирани и описани от партньорите по проекта VET@HOME в контекста на техните държави и са свързани с конкретното състояние и реалност, по-долу те са представени като принос на партньорите по държави. Всички те отразяват опита на доставчиците на ПОО, натрупан по време на пандемията COVID-19, в усилията им да поддържат практическото обучение за професии, свързани с кулинарното изкуство от сектора на общественото хранене.

България:

По време на изследването, проведено в България, интервюираните преподаватели по професионално образование и обучение и инструктори по практическо обучение по професията "Готвач" споделиха някои любопитни аспекти, които са въвели, за да направят дистанционното практическо обучение по-интерактивно, интересно и ангажиращо за своите ученици, като например:

- създаване на тема в груповия чат (или друго приложение за съобщения) за виртуално обсъждане на конкретна рецепта и нейните варианти. Задачата е да се търсят и споделят други варианти на популярна рецепта, които се приготвят в различни региони/общности/култури и т.н., като по този начин ученикът се насърчава да търси други външни източници на информация и вдъхновение, да изпробва различни технологии и да споделя резултата, да получава признание за своя труд и творчество и т.н.;
- организиране на взаимно оценяване или вид състезания между обучаемите/учениците - всеки ученик представя своето ястие и също така оценява ястията, приготвени от останалите, след което групата обсъжда взаимното оценяване и избира най-доброто ястие, като се учи от примера;
- насърчаване на обучаващите се/учениците сами да търсят ресурси за обучение и да подготвят презентации за различни техники на готвене, съставки, оборудване и др. След това споделете презентациите и ги обсъдете с групата във виртуални класни стаи или форуми;
- насърчете обучаващите/учениците да направят видеоклип, в който да се снимат, докато пазаруват хранителни продукти (на пазара), и да обяснят как избират продуктите, какви са особеностите на всяка съставка и т.н. Споделете видеоклиповете във виртуалната класна стая и обсъдете резултатите;
- учителят прави видеоклип със себе си, докато обяснява и демонстрира готварска техника или рецепта, след което го споделя с учащите заедно с

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практически обучения за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

писмени инструкции и дава задача да го приготвят вкъщи и да направят снимки/видеоклипове на процеса.

Португалия:

Що се отнася до темата за най-добрите практики по време на виртуалното практическо обучение от разстояние, най-добрите методи могат да бъдат определени като тези, които използват демонстрационни методи и по-практически дейности/задачи, при които учителят играе централна и активна роля, тъй като той е този, който ще покаже как да се направи това и най-добрия начин за това.

В конкретния случай на кулинарната област е много полезно да се провеждат сладкарски изделия на живо, „миз ан плас“ (mise-en-place), да се обяснява как да се режат правилно различни продукти, като по този начин се работи като вид работилница и/или уроци. Други прости процедури, които учителят може да организира и в които обучаемите се чувстват по-мотивирани да участват, както беше споделено в интервютата, могат да бъдат споделянето на екрана на учителя и гледането на кратки видеоклипове.

Според проучването, проведено в Португалия, по отношение на определянето на темите/съдържанието на обучението, подходящи за виртуално практическо обучение, без това да се отрази на качеството на процеса на преподаване и учене, бяха изброени следните теми: предварителна подготовка и използване на суровините в кухнята; оборудване и съдове, използвани в кухнята; повече или по-малко по-въвеждащи и основни теми, които не изискват специализирани помещения и среда за обучение и използват прости инструменти и материали за демонстрационни цели.

По отношение на ресурсите, които учителите/инструкторите смятат за полезни, а обучаемите най-много предпочитат, можем да споменем следното: записани видеоклипове, в които се обяснява как се приготвя определено ястие и как се управлява кухня, уроци, използване на висококачествени камери за видеоконферентна връзка, динамични платформи и покритие на интернет мрежата; компютър/лаптоп, приложения с малки видеоклипове със съдържание и практически ситуации.

Испания:

По отношение на иновативните методи за предоставяне на виртуално практическо обучение испанският партньор по проекта FASE, който е доставчик на ПОО (център за обучение за възрастни), специализиран в предлагането на курсове за професията готвач, успя да създаде собствен подход и платформа за подпомагане на това обучение. Още от самото начало на пандемията COVID-19 FASE използва доста иновативен метод чрез собствена платформа за електронно обучение, в която има видео-поток, вграден в съответната "виртуална класна стая". Преподавателят излъчваше на живо готварските уроци чрез YouTube и те се излъчваха директно на платформата в съответното пространство за учениците от определен клас/група. В същата платформа/страница учениците имаха достъп до чат, където можеха да задават въпроси или да споделят съмнения. Учителят можеше да види на екрана си въпросите и да им отговори веднага. Същата платформа за електронно обучение

Проект реф. номер 2020-1-BG01-KA226-VET-095185

Пилотиране на виртуални практическо обучение за професионално образование и обучение в областта на кулинарните изкуства - VET@HOME се съфинансира от програма "Еразъм+" на Европейския съюз.

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

разполага със система за изпращане на съобщения между учителя и ученика, за да се улесни тяхното взаимодействие. Има и форум за дискусии, в който всички ученици могат да общуват помежду си и с учителя относно сесиите или различните използвани рецепти или усвоени техники.

Друг иновативен метод е създаден, за да се преодолее проблемът с доставката на съставки за учениците, докато те се упражняват в домашните си кухни по време на пандемията. Беше взето решение учениците да се запишат в онлайн курсове по готвене "Комплект", за които обучаващата организация предоставя предварително определен набор от необходимите хранителни съставки за класа. Това стана възможно благодарение на сътрудничеството с Централния пазар - беше сключено споразумение пазарът да изпраща на всеки ученик необходимите съставки преди всеки урок. Доставката беше разрешена и по този начин всеки ученик беше подготвен и разполагаше с един и същ набор от съставки, изпратени до дома му преди планирания урок, което улесни задачата, тъй като не се налагаше сами да ходят да ги купуват и да работят с различно качество и количество.

Република Северна Македония:

Участниците в проучването в Северна Македония отговориха, че са най-доволни от това, че учениците могат сами да пригответ нещо и след това да го демонстрират без особена помощ от страна на инструкторите, което говори за качествата на учениците и тяхната отдаденост на уроците. Смята се, че по-самостоятелната подготовка на учениците и възлагането на повече отговорности води до по-високо ниво на ангажираност.

По отношение на методите на преподаване, които са имали най-голям ефект, отдадеността и постоянната комуникация с учениците са дали най-голям резултат, т.е. включени са камери, дискусии, споделяне на опит, визуално наблюдение на работата от страна на обучителите, заснемане на видеоклипове от учениците и др.

Хърватия:

Най-често срещаното "нововъведение", използвано от учителите в Хърватия, е опитът да се симулира колкото се може повече базирано на работа обучение. Учениците трябваше например да пригответ кетъринг въщи. Това беше отличен начин да се ангажират учениците повече, отколкото само с прости задачи, които се използваха най-често. Този тип задачи трябва да се използват с повишено внимание поради финансовата тежест, която могат да имат върху учениците. В този случай доставчикът на ПОО трябва да осигурява и подпомага, доколкото може.

По време на пандемията и режима на изолация институциите за ПОО осъзнаха, че използването на платформи означава, че материалите не са винаги наблизко и не са лесно достъпни. В този случай учителят няма възможност да добави съставка или нов компонент към рецептата, която класът упражнява, както когато е лице в лице или в реално време. Това доведе до по-добро планиране на практическите занятия и бяха положени повече усилия за изготвяне на подробни и точни писмени инструкции за учениците, които след това бяха актуализирани въз основа на обратната връзка от учениците.

По-гъвкавите срокове също бяха нещо, което бе сметнено за добро от учениците, но към това трябваше да се подходи внимателно поради възможността крайните срокове на задачите да са по едно и също време, което може да е предизвикателство за по-младите ученици да се координират и да управляват времето си. Използвани бяха също така разнообразни тестове и игри, насочени към подготвителната част.

5. Заключение

Както беше посочено по-горе, създаденият протокол представлява писмен план, който определя процедурите, които трябва да се следват за провеждане на практически курс на обучение във виртуална среда с акцент върху професиите в областта на кулинарните изкуства, по-специално "готвач". Най-важните правила са свързани с проектирането и структурирането на курса (определяне на всички важни елементи: компоненти на обучението, разпределение на времето, норми, роли и оценяване), създаване на положителна онлайн среда (специфични адаптирани дидактически средства, определяне на изискванията за провеждането му и необходимите технически възможности), за да може накрая да се проведе практическото обучение, базирано на онлайн обучение (като е важно да се познават обучаемите, да се осигури взаимодействие, да се даде обратна връзка) и да се използват най-добрите средства за оценяването му.

Ръководството е свързано с платформата VET@HOME и начините за нейното максимално използване в процеса на практическо обучение, като се набляга на основните педагогически стратегии за провеждане на онлайн практическо обучение във всички страни партньори, посочват се средствата, които благоприятстват взаимодействието между учителя и обучаемите, за да се проведе успешно обучение, ангажирайки обучаемите по най-добрия възможен начин.

Ръководството също така подчертава някои трудности, с които се сблъскаха страните партньори по време на COVID-19, и начина, по който те бяха преодолени, като посочва най-добрите практики и иновациите, които са резултат от срещнатите проблеми.

Новите инструменти позволяват да се увеличи отговорността на учащия в процеса на учене, така че значението на учителя като наставник намалява, а това на дизайнера/създателя на съдържанието се увеличава (това може да бъде или да не бъде едно и също лице). Той/тя може и трябва да създаде механизми за интерактивност, които задължават ученика да реагира, да допринесе, да създава, да размишлява, да сътрудничи.

От друга страна, обучението и образованието са сложни и мултидисциплинарни процеси, така че към тях също трябва да се подхожда мултидисциплинарно. Преподавателите (дизайнери, учители, наставници...) трябва да разберат, че това са нови работни инструменти в широка употреба. Те трябва да са запознати с тях, за да могат да ги използват и да са наясно с техните ограничения. С използването им някои от уменията стават по-малко важни (като задълбочаване на знанията и паметта), а други се увеличават (способността за мотивиране, дозиране, създаване на допълващи се действия...).

Обучаемите трябва да играят активна, много активна роля в процеса на учене. Електронните медийни ресурси събират и показват голямо количество съдържание, което всеки учащ трябва да интерпретира отчасти без пряка подкрепа от страна на учителя. Само чрез взаимодействие със системите те могат да постигнат успех. Така че взаимодействието и действието са паралелни понятия.

Ние помним:

"10% от това, което четем, 20% от това, което чуваме, 30% от това, което виждаме, 50% от това, което виждаме и чуваме, 70% от това, което обсъждаме с другите, 80% от това, което лично преживяваме, и 95% от това, на което учим другите"

Едгар Дейл

Този факт е още по-подходящ при обучението по готварство, тъй като обучаемите трябва сами да изпитат всички действия/стъпки на дадена рецепта, за да се научат да я изпълняват добре.

По този начин консорциумът на проекта VET@HOME се надява, че предоставените протокол и ръководство ще помогнат на учителите в ежедневно им практическо онлайн обучение, тъй като те са плод на най-добрите практики и иновативен опит, натрупан в страните на партньорите.

ⁱ <https://leverageedu.com/blog/syllabus-vs-curriculum/#:~:text=The%20curriculum%20contains%20the%20overall,discipline%20under%20that%20particular%20course.>